

De 'gewone Vlaming' als protagonist in hedendaagse human interest televisieprogramma's.

Een kwalitatief onderzoek naar de beleving van een televisiepassage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'.

Eindwerk voorgelegd voor het behalen van de graad van Master in de Agogische Wetenschappen door

De Bock Bert

Academiejaar 2010-2011

Promotor: Prof. Dr. Segers Katia
Begeleider: Tom De Mette

Aantal woorden: 25.536

INHOUDSOPGAVE

DANKWOORD.....	3
INLEIDING.....	4
DEEL 1: LITERATUURSTUDIE.....	6
1.1 Het medium televisie.....	6
1.2 Realisme en televisie.....	7
1.3 Televisierealisme = werkelijkheid?.....	7
1.2.2 Realisme op televisie: het aanbod.....	10
1.2.2.1 Documentaire.....	12
1.2.2.2 Reality-tv.....	13
1.2.2.3 Hedendaags nieuws.....	13
1.3 'Gewone mens' als protagonist in een televisie-programma.....	14
1.3.1 'gewone mens' in reality-tv.....	14
1.3.2 Beleving van 'gewone mens' bij een deelname aan een dating show op televisie.....	16
DEEL 2 ONDERZOEKSOPZET EN METHODE.....	18
2.1. Doelstelling en onderzoeksvragen.....	18
2.2. Onderzoeksopzet.....	18
2.2.1 onderzoeksmethode.....	18
2.2.2 Onderzoekseenheden.....	19
2.2.3 Onderzoeksinstrumenten.....	20
2.3 Analyseprocedure.....	21
DEEL 3: ONDERZOEKSRESULTATEN.....	22
3.1 Enkele toelichtingen.....	22
3.2 Overtuiging en motivatie.....	22
3.3 Werkwijze.....	24
3.3.1 Selectie.....	24
3.3.2 Tijdsindeling opnameproces.....	27

3.3.3 Instructies en sturing tijdens de opnames.....	28
3.3.3.1 <i>Thema en onderwerp</i>	28
3.3.3.2 <i>Handelingen</i>	31
3.3.3.3 <i>Verbaal</i>	33
3.3.4 Afspraken en algemene begeleiding tijdens de opnames.....	35
3.3.5 Omstandigheden van de opnames.....	37
3.4 Representatie	37
3.4.1 Representatie van zichzelf.....	37
3.4.1.1 <i>Mening en terugkoppeling naar verwachtingen</i>	37
3.4.1.2 <i>Realistische vs. vervormde weergave</i>	40
3.4.2 Representatie van het dorp en andere dorpsbewoners.....	43
3.5 Impact en opvolging.....	45
3.5.1 Reacties.....	45
3.5.2 Nazorg en opvolging.....	49
3.5.3 Andere media.....	50
3.6 Extra: Gids.....	51
3.7 Totaalervaring.....	53
DEEL 4: CONCLUSIE EN DISCUSSIE.....	55
4.1 Interpretatie van de resultaten.....	55
4.2 Beperkingen eigen onderzoek.....	58
4.3 Aanbevelingen verder onderzoek.....	58
4.4 Praktische- en beleidsaanbevelingen.....	59
DEEL 5: LITERATUURLIJST.....	60
DEEL 6: BIJLAGEN.....	63
Bijlage 1: Lijst respondenten.....	63
Bijlage 2: Interviewschema.....	64
Bijlage 3: extra vragenlijst voor de gids.....	69
Bijlage 4: uitgetypt interview.....	70

DANKWOORD

Deze thesis kon enkel tot stand komen met de hulp en ondersteuning van een aantal mensen. Via dit dankwoord wil ik mijn dankbaarheid ten opzichte van deze personen uiten.

In de eerste plaats dank ik mijn promotor Prof. Dr. Katia Segers en begeleider Tom De Mette voor de goede ondersteuning en begeleiding. Dankzij hun kennis en goede raad heb ik deze masterproef tot een goed einde weten te brengen.

Vervolgens wil ik de respondenten van dit onderzoek hartelijk danken voor hun bereidwillige medewerking, tijd en openheid.

Daarnaast wil ik ook graag mijn ouders, zus en grootouders bedanken voor het geduld en de stimulerende woorden. Ook gaat een woord van dank uit naar mijn vrienden, bij wie ik steun en afleiding vond.

Ten slotte wil ik mijn medestudenten bedanken voor de leuke momenten samen.

Zonder jullie medewerking had ik dit nooit kunnen verwezenlijken. Hartelijk dank!

Inleiding

De laatste jaren worden 'gewone mensen' steeds meer opgevoerd in allerlei televisieprogramma's. Reportages waarbij 'jan met de pet' aan het woord is of waar men het private leven van 'de gewone mens' publiekelijk ten toon spreidt op televisie, zijn al lang geen uitzondering meer, integendeel. Met 'gewone mens' bedoelen we in dit onderzoek mensen die geen mediaprofessional, expert of beroemdheid zijn. De laatste decennia valt er vervolgens een opkomende trend vast te stellen waarbij 'human interest' steeds een groter aandeel opeist inzake de inhoud van bestaande en nieuw ontwikkelde televisieprogramma's. Hiermee bedoelen we de steeds groter wordende aandacht voor de bijzonderheid en de emotionele geladenheid van de situatie die te zien is op het televisiescherm. We merken echter op dat deze jacht op de 'gewone man' met zijn, al dan niet eigenaardige, bezigheden steeds meer verregaande proporties aanneemt.

Verscheidene auteurs, waaronder Biltreyst, Van Bauwel & Meers (2000) wijzen op de vervagende grenzen in televisieland. Naast de explosie van factuele televisieformaten, waarbij de nadruk op realistische feiten ligt, is er sprake van een kruisbestuiving tussen allerlei televisiegenres en – programma's. Bij deze vermenging is er één opvallend gemeenschappelijk kenmerk: het realiteitsaspect komt overal bovendrijven. Dat dit niet alleen resulteert in meer en meer televisieprogramma's die de klemtoon op het alledaagse leven leggen, maar ook een sterke stempel drukt op traditionele informatie- en duidingscategorieën (bijvoorbeeld nieuwsuitzendingen of klassieke documentaires) maakt dat men stilaan tegen de grenzen van deze realiteitstelevisie aanbotst.

Wanneer we kijken naar de situatie in Vlaanderen rondom het meer en meer inzetten van 'de gewone man' als (hoofd)personage in verscheidene televisieprogramma's kunnen we niet omheen het mediadebat dat begin 2010 oplaaide rondom de 'Man Bijt Hond'-rubriek 'Het Dorp'. Dit druk bekeken televisieprogramma is al jaar en dag een stevige referentie voor 'human interest' op de Vlaamse televisie. Met de rubriek 'Het Dorp' wordt elke week een Vlaams dorp voorgesteld d.m.v. korte portretten van dorpsfiguren. Wanneer begin 2010 het landelijke dorp Liedekerke haar opwachting maakte in 'Het Dorp' kregen enkele dorpsfiguren deze representatie maar moeilijk verteerd. Ontevredenheid was hun deel en bijgevolg deden de Vlaamse media hun verhaal uit de doeken, wat op zijn beurt heel wat reactie losweekte bij de makers van het programma, mediadeskundigen en andere betrokkenen. Een volledige uiteenzetting van dit mediadebat wensen we hier niet te geven maar een korte samenvatting hiervan, afkomstig uit artikels gepubliceerd in de Vlaamse kwaliteitskrant 'De Standaard', tonen de relevantie aan van dit onderwerp:

De Saedeleir (2010) tekende volgende vaststelling op: *"Liedekerke voelt zich 'zwaar in zijn gat gebeten' door Man Bijt Hond. De reeks 'Het Dorp' van vorige week laat diepe sporen na, niet in het minst bij de mensen die in beeld kwamen"*. Eén van de reacties van de in beeld gebrachte dorpsfiguren luidde als volgt: *"Ik wil dat het ophoudt. Ik ben er ziek van"* (Breynaert, in De Saedeleir, 2010). Verscheidene andere media pikten de reportage van Breynaert op en hierdoor

ging deze een eigen leven leiden. Dit lag mee aan de basis van de overmatige en buitensporige aandacht waarmee de persoon in kwestie overstelpt werd. Ook over de representaties zelf was heel wat discussie in dit mediadebat. Over de voorstellingen van de personen die 'Man Bijt Hond' opvoert in 'Het Dorp' zegt Naegels (in Bergmans, 2010): *"Het is soms een moeilijke balans tussen aandoenlijk of belachelijk, maar volgens mij bewaakt Man bijt hond die grens op een juiste manier"*. Ook andere Liedekerkenaren die in beeld kwamen, schrokken zwaar van het fragment dat uiteindelijk van hen werd uitgezonden. Segers (in De Saedeleir, 2010) besluit dat dit debat aantoont dat mensen nooit stilstaan bij het medium tv en zijn wetten. *"Pas wanneer ze er zelf mee worden geconfronteerd, zijn ze verwonderd dat ons venster op de wereld geen helder venster of doorgeefluik is, maar een werkelijkheid op zich"* (Segers, in De Saedeleir, 2010). Volgens haar is het item 'Het Dorp' ook meer dan wat het lijkt, namelijk een rondleiding met een inwoner als gids: *"de ploeg zoekt beelden en uitspraken die passen in het opzet: dorpen tonen met een lach en een traan, maar op zo'n manier dat de kijker met de glimlach kijkt naar de markante (lees: bizarre) figuren"* (Segers, in De Saedeleir, 2010). Afsluitend voor dit kort overzicht, een nuance ter verdediging vanuit het kamp van de makers van 'Man Bijt Hond': *"Man Bijt Hond mag nooit een freakshow worden. Kijkers moeten altijd een hoekje van zichzelf of van hun buurman in de uitzending kunnen herkennen. In principe kan elke Vlaming een hoofdrol spelen in een van onze items, want iedereen heeft een verhaal en het is alleen maar onze job om dat eruit te puren"* (Verhaeghe, in Bergmans, 2010).

Voorgaande situatie toont aan dat het meer dan ooit relevant is om een onderzoek te wijden rondom deze problematiek. In deze thesis willen we echter geen uitspraken doen over de algemene correctheid van de representaties in 'Het Dorp'. We wensen ook geen ethisch oordeel te vellen over het al dan niet goed bewaken van de grens tussen aandoenlijk en belachelijk. Dit onderzoek wil echter wel een ruim en gedetailleerd beeld scheppen over hoe 'de gewone Vlaming' een televisiepassage in de rubriek 'Het Dorp' ervaart. Dit pogen we zo volledig mogelijk te doen, d.w.z. vanaf het prille begin van deze ervaring tot de laatste naweeën hiervan. De belevenis van 'de gewone Vlaming' staat centraal alsook hoe deze hiermee omgaat en wat de impact van zulk televisieoptreden op zijn/haar dagelijkse leven is. Alles wat komt kijken bij de voorbereiding van de opnames, de werkwijze van het opnameproces zelf en de periode die na de televisiepassage volgt zullen uitvoerig toegelicht worden in dit onderzoek. Steeds zal er hierbij gepeild worden naar de ervaring en de visie van de 'gewone Vlaming'. Wie anders dan de in beeld gebrachte personen zelf kunnen een mening vormen over het feit dat het hele proces waarbij 'gewone mensen' ingezet worden als protagonist in human interest reportages verloopt op een integere manier? De in beeld gebrachte 'gewone Vlaming' is ook de eerste en belangrijkste persoon die kan oordelen of zijn/haar representatie in de reportage correspondeert met de realiteit en kan aangeven of hierin al dan niet bepaalde sturing vanuit de makers plaatsgevonden heeft. Wat de impact betekent van zulke televisiepassage kan ook niemand beter weergeven dan de personen die deze impact zelf ervaren hebben. Net om al deze redenen kiest dit onderzoek ervoor om hen, 'de gewone Vlamingen', aan het woord te laten. Hiervoor zal het onderzoek zich toespitsen op twee dorpen die afgelopen jaar (2010) voorgesteld werden in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond', respectievelijk Roosdaal en Boortmeerbeek.

DEEL 1 LITERATUURSTUDIE

1.1 Het medium televisie

Wanneer we kijken naar de geschiedenis van televisie stellen we vast dat het medium een centrale maatschappelijke en culturele kracht uitmaakt in de tweede helft van de twintigste eeuw (Dhoest & Van den Bulck, 2007). Op het eerste zicht lijkt televisie een eenvoudige kijkkast te zijn, zonder meer. Het is echter een krachtig medium en lijkt niet zo eenvoudig als op het eerste zicht lijkt. Dhoest (2006) haalt enkele redenen aan waarom we vaak niet verder stilstaan bij dit medium. Als eerste haalt hij de huiselijkheid en alledaagsheid aan van televisie, wat haar een vanzelfsprekend en natuurlijk onderdeel van het dagelijkse leven maakt. Als tweede wijst hij op het feit dat televisie zich uit als een laagdrempelig en toegankelijk medium, dat zich vooral richt op de ontspanning van de kijkers.

Er is echter een diepere analyse van dit medium nodig, wanneer we hier onderzoek willen naar verrichten (Dhoest, 2006). Hij vat de complexiteit van het hele kluwen waar televisie voor staat als volgt samen: *“Televisie verwijst niet alleen naar het toestel, maar ook naar de uitgezonden programma’s en bij uitbreiding naar de hele institutie die daarvoor zorgt. Televisie omvat dan verschillende soorten omroepen en zenders (...). Op hun beurt opereren die in een bredere sociale, politieke en economische context (...). ‘Televisie’, of het schijnbaar eenvoudige kijkkastje, is op die manier steeds verbonden met een netwerk van instellingen, die instaan voor de productie. Er zijn ook een heleboel professionele praktijken mee gemoeid, die de kijker niet te zien krijgt, maar die in sterke mate bepalen wat er op het scherm komt, en hoe dat gebeurt (...). Om te begrijpen waarom televisie bepaalde vormen aanneemt, is het belangrijk de productiekant van het verhaal te kennen: niet alleen de concrete productiepraktijken, maar ook de complexe cluster van omliggende institutionele, economische en technologische factoren.”* (Dhoest, 2006, p. 15-16)

Ook Bignell (2004) stipt de complexiteit van televisie aan. Hij heeft het specifiek over de complexiteit van televisieprogramma’s. Hij steunt op de tekstuele benadering van televisieprogramma’s, die afkomstig is uit de ‘Television Studies’ in de jaren 1970 en de vroege jaren 1980. Hierbij wordt televisie opgevat als een netwerk van allerlei betekenisvolle tekens die kunnen geanalyseerd en geïnterpreteerd worden. Zowel Bignell (2004) als Lacey (1998) gaan met hun methode van ‘de studie van tekens’ terug naar de basis, met name de semiotiek, opgericht door Ferdinand de Saussure. Naast de gesproken taal, wat het hart is van de semiotiek, kan ook de ‘media taal’ begrepen worden door semiotische tekenleer. Het analyseren van beelden als visuele tekens kan ons heel wat leren over hoe televisie functioneert (Lacey, 1998). Door zulke tekstuele studie worden allerlei codes, connotaties en vertelstructuren van televisie blootgelegd. Deze tekstuele studie van televisie heeft echter ook een keerzijde: het gevaar bestaat erin om een te grote focus te creëren op het tekstuele detail waardoor de institutionele context en geschiedenis naar de achtergrond verdwijnen. Ook de wijze waarop televisie verstaan en ervaren wordt door het publiek is een blinde vlek voor deze tekstuele benaderingswijze (Bignell, 2004).

Toch is deze semantische benaderingswijze een noodzakelijke invalshoek bij televisiestudies, deze verhult immers de codes en conventies die televisie sterk reguleren. Ook Dhoest (2006) is het hiermee eens. Hij wijst op de grote vertrouwdheid van het publiek met de conventies van het medium, waardoor die 'onzichtbaar' lijken. Televisie lijkt vaak een transparant 'venster op' of een 'weerspiegeling van' de werkelijkheid, maar in het medium schuilt een onvermijdbare ingreep in die werkelijkheid. Een gelijkaardige opvatting vinden we terug bij Fiske & Hartley (2003), die stellen dat televisiekijkers heel gemakkelijk allerlei vreemde manifestaties die optreden bij de meest realistische programma's accepteren als natuurlijk. Namen van personen verschijnen in de lucht, plots weerklinkt er muziek, en dan plots lost de wereld waarnaar we kijken op in het niets. Dit alles laat ons onberoerd (Fiske & Hartley, 2003). Het is duidelijk dat deze manifestaties conventies zijn waar we, als televisiekijkers, aan gewend geraakt zijn. Deze vaststelling doet ons onvermijdelijk stilstaan bij voorstellingen op televisie waar we vanuit gaan dat ze een 'realistische weergave' zijn.

1.2. Realisme en televisie

De literatuur is het erover eens dat er met realisme op televisie voorzichtig moet omgesprongen worden. Hierboven werd reeds duidelijk dat de realiteit van het tv-beeld door het medium gereconstrueerd wordt door allerlei processen die ervoor zorgen dat televisie geen helder venster op de wereld biedt (Dhoest, 2006). In wat volgt wordt duidelijk dat realisme en haar onderliggende ideologie niet zomaar overgedragen kan worden naar het televisiemedium. Dit kan enkel als het ook getransformeerd wordt door de karakteristieken van dit medium (Creeber, Miller & Tulloch, 2001).

1.2.1 Televisierealisme = werkelijkheid?

Bignell (2004) haalt de ideeën van Walter Benjamin (1969) aan om te wijzen op het feit dat televisiebeelden niet de 'echte' werkelijkheid bevatten. Televisiebeelden zijn 'kopieën' van de realiteit niet in die zin dat ze vals zouden zijn, maar omdat ze het resultaat zijn van een mechanisch proces en ze op afstand van het fysieke lichaam van hun producer circuleren (Benjamin, 1969 in Bignell, 2004). Deze 'televisiekopieën' van de realiteit kunnen wijd verspreid worden en kunnen door een massapubliek op hetzelfde tijdstip bekeken worden. Op die manier verkrijgen de televisiebeelden de status van 'koopwaar', het onderwerp van wat gefilmd wordt, de realiteit, wordt namelijk voorgesteld naar de ideologie van de maker (Benjamin, n.d., in Esther, 2000).

Bignell (2004) stelt ook zelf dat *"het mechanisch reproductieproces dat gestalte geeft aan media zoals fotografie, film en in dit geval televisie van deze beelden een surrogaat maakt waarvan een veelvoud aan kopieën mogelijk is, voor iets dat een uniek bestaan kent als de werkelijkheid zelf"*. Smelik (1999) gaat met haar hoofdstuk 'De visuele lezer' in De Moor & Vanhese (1999) nog dieper in op het technologische proces dat vooraf gaat aan de uiteindelijke televisiebeelden. Zo somt ze enkele sturende elementen op die stuk voor stuk betekenis scheppen en de interpretatie sturen: belichting, cameravoering, geluid, montage, speciale effecten, kostumering, mise-en-scène, decor en grime. De makers van televisieprogramma's hebben aldus enorm veel keuzemogelijkheden waaruit ze kunnen putten om iets in beeld te brengen.

Uit de vele bronnen die de algemene band tussen realiteit en televisie bespreken (Bignell, 2004; Smelik, 1999 in De Moor & Vanheste 1999; Dhoest, 2006; Fiske & Hartley, 2003) valt op te maken dat het gangbare idee dat televisiebeelden de werkelijkheid weerspiegelen niet correct is. De werkelijkheid wordt niet zonder tussenkomst gefilmd, er is een duidelijke scheiding tussen de 'tekst' (codes en conventies) en een realiteit die deze tekst vooraf gaat. Televisiebeelden, die tot stand komen d.m.v. technologie, scheppen zelf een werkelijkheid. Dit bovenstaande is een enorm belangrijk inzicht wanneer we realisme op televisie willen bestuderen. Niet alleen het technologisch proces op zich maar ook hoe de makers deze technologische middelen kunnen aanwenden onderstreept de visie dat realisme op televisie geen zuivere representatie is van de realiteit.

Filosofisch gezien kunnen er nog andere verklaringen aangedragen worden voor het 'vervormde realisme' op televisie. Vanaf de 20ste eeuw zijn we steeds meer bedolven onder een hoeveelheid aan beelden waardoor deze steeds meer een eigen werkelijkheid zijn gaan vormen: het verschil tussen de representatie van de werkelijkheid en de 'echte' werkelijkheid wordt daardoor steeds kleiner en valt op den duur zelfs weg (Baudrillard, n.d. in Pisters, 2007). Volgens Baudrillard (n.d.) leven we in een 'hyperrealiteit'. Deze term staat voor een wereld van simulaties, beelden die een eigen 'onwezenlijke werkelijkheid' creëren, kortom een schijnwerkelijkheid. In deze hyperrealiteit waarbij de storm aan beelden onophoudelijk is slokken de gerepresenteerde beelden de werkelijkheid op. Hierdoor is er zelfs geen referentie naar de onderliggende werkelijkheid nodig (Baudrillard, n.d., in Pisters, 2007).

Bij de opkomst van televisie, dat in tijden van moderniteit plaatsvond, was iedereen nog van oordeel dat de televisie een helder doorgeefluik betekende om de werkelijkheid naar de huiskamer te brengen. Enkele decennia later wordt de televisiecultuur echter beschouwd als postmodern medium bij uitstek. Doordat we zappen van de ene tijd naar de andere (van series uit de jaren zeventig, cartoons uit de jaren veertig, tot quizshows en videoclippen uit de jaren negentig) en van het ene programma naar het andere (van soaps, komedies, politseries, praatprogramma's, en actualiteitenrubrieken, tot reality shows, etc.) is een 'zuivere' relatie met de werkelijkheid al lang niet meer te vinden (Collins, 1987, in Allen, 1992). Deze opvatting sluit aan bij de eerder vermelde visie van Baudrillard (n.d.) die het verdwijnen van de werkelijkheid verkondigt, doordat de televisiecultuur ons bedelft onder een bombardement van tekens (Baudrillard, n.d., in Pisters, 2007).

Een andere mening vinden we terug bij Bourdieu (1998), die vooral hamert op de voorstellingen in de media die door journalisten naar hun hand worden gezet. Hij schuift de journalistieke selectieprincipes op de voorgrond om aan te tonen dat televisie paradoxaal de 'echte' werkelijkheid kan verbergen door te tonen. Belangrijke nuance hierbij is dat hij het specifiek heeft over nieuwsfeiten die voorgesteld worden in de media. Deze voorstellingen kunnen verdraaid zijn door 2 redenen: *"Ten eerste door iets anders te tonen dan wat men zou moeten tonen als men deed wat men geacht wordt te doen, namelijk informatie verschaffen. Ten tweede door te tonen wat men moet tonen, maar op zo'n manier dat het niet getoond wordt of nietszeggend wordt gemaakt, dan wel door het zo te presenteren dat het een betekenis krijgt die helemaal niet met de werkelijkheid overeenstemt"* (Bourdieu, 1998, p. 23). Deze laatste oorzaak wensen we even verder toe te

lichten. Bourdieu (1998) baseert zich hierbij op het selectieprincipe dat journalisten aanwenden bij het selecteren van nieuwsfeiten, of de focusbepaling in de berichtgeving. Journalisten hebben echter een bijzondere 'bril', die hun een zienswijze aanlevert vanuit specifieke waarnemingscategorieën. Deze waarnemingscategorieën, welke voortvloeien uit hun vak, hun wereldbeeld, hun opleiding en hun levenshouding, maar ook op grond van de logica van het beroep, zorgen ervoor dat ze bepaalde dingen op een heel eigen wijze gaan bekijken of interpreteren. Door deze onzichtbare structuren, die bepalen wat je wel en niet ziet en op welke manier, gaan journalisten een bepaalde selectie aanbrenge. Uit deze geselecteerde elementen maken ze dan een nieuwe constructie. De realiteit wordt hierdoor gereconstrueerd, wat betekent dat de (nieuws)reportage niet meer correspondeert met de werkelijkheid. Verder stipt Bourdieu (1998) aan dat dit selectieprincipe gericht is, op wat spectaculair en sensationeel is. Zo wordt het drama-aspect extra in de verf gezet. Het gevolg hiervan laat zich duidelijk kennen: televisie brengt gebeurtenissen in beeld, zet ze in scène en overdrijft het belang, de ernst en het tragische karakter ervan. *"Graf gezegd interesseren journalisten zich voor het uitzonderlijke, voor wat 'voor hen' uitzonderlijk is. Wat voor anderen banaal is kan voor hen uitzonderlijk zijn, of andersom. Ze interesseren zich voor het buitengewone, voor wat het gewone doorbreekt, voor wat onalledaags is"* (Bourdieu, 1998, p. 23). Bourdieu (1998) waarschuwt verder ook nog voor het stijgende aantal situaties waarin televisie de sociale wereld beschrijft en vooral voorschrijft.

Bignell (2004) staft deze waarschuwing van Bourdieu. Volgens hem zijn televisierepresentaties ideologisch: ze prenten ons sociale perspectieven en interpretaties in die onze sociale relaties (her)definiëren of doen vergeten. Hij onderstreept een andere oorzaak dan Bourdieu (1998), namelijk de duidelijke scheiding tussen de voorwerpen of mensen die worden gefilmd en het filmproces zelf. Tussen deze scheiding vindt een technologisch filmproces plaats, die ervoor zorgt dat er eerder een representatie van de realiteit, dan de realiteit zelf, te zien is. Bignell (2004) voegt hier nog aan toe dat dit realisme op televisie bovendien nog wordt versterkt door de combinatie van geluid en beeld.

Naast Baudrillard (n.d.) hekelt ook Elchardus (2002) het opgaan van de werkelijkheid in het 'media-simulacrum'. De schijnwerkelijkheid die volgens hem opgeworpen wordt door de media, toont een beeld aan de burger dat niet meer correspondeert met de realiteit. Hij heeft het specifiek over het politiek schouwtoneel dat opgevoerd wordt in de media. Televisie toont de (nieuws)feiten met een extra laag drama en focust zowel bij de voorstelling van de burger, als bij het optreden van een politicus, op de emotionele kant van het verhaal. Dit fenomeen omschrijft Elchardus (2002) met de term 'dramademocratie'. Deze overdreven klemtoon op drama, emotie en irrationaliteit heeft mogelijks erg negatieve gevolgen voor het maatschappelijke middenveld (Elchardus, 2000; De Ridder, 2000, in Biltereyst & Meers, 2004; Dovey, 2000).

Wanneer we even samenvatten wat hierboven aangehaald werd, merken we dat hier drie visies bij elkaar komen (Baudrillard, n.d.; Bourdieu, 1998; Elchardus, 2002). Zowel Elchardus (2002) als Bourdieu (1998) verwijten de representaties in de media ervan onderhevig te zijn aan journalistieke selectieprincipes en overdreven aandacht voor het drama en de uitzonderlijkheid van situaties. Dit resulteert samen met enkele andere oorzaken in een schijnwerkelijkheid, welke door

Baudrillard (n.d., in Pisters, 2007) beschreven werd als een gevolg van een stormloop van tekens, waarbij de televisiekijker overstelpt wordt door een hoeveelheid aan beelden.

De Meyer (2006) verzet zich echter tegen deze visies. Hij verwijt voorgaande opvatting ervan negatieve en ongenueanceerde termen te hanteren voor een veel complexere realiteit. Hij stelt dat er geen sprake is van een 'hyperrealiteit' waarbij er amper of geen onderscheid is tussen de voorstelling van de werkelijkheid en de 'echte' realiteit. Hij weerlegt de gedachte dat de gewone mensen het onderscheid niet zouden kunnen maken tussen drama en realiteit, bijvoorbeeld bij het optreden van een politicus of bij het bekijken van het (al dan niet gedramatiseerde) nieuws. Volgens hem zijn de 'gewone mensen' niet dom en kunnen ze een onderscheid maken tussen drama/emotie en realiteit/rede (De Meyer, 2006, p. 26).

Tenslotte is het ook belangrijk om het culturele belang in te zien van tv-realisme. Televisie hangt samen met de cultuur waarin wij leven en kenmerkt zich door een ontransparante band met de samenleving (Dhoest, 2006). Realisme op televisie moet beschouwd worden als een realiteit die gewijzigd is door vormen van een ruim beschikbare traditie van culturele ervaring (Fiske & Hartley, 2003). Wat realistisch overkomt, verschilt van cultuur tot cultuur, en evolueert. Dit maakt dat, zoals andere cultuuruitingen, tv-realisme sterk aan bepaalde conventies gebonden is (Dhoest, 2006). Hij illustreert deze invalshoek met het feit dat oude films en series al gauw overdreven geacteerd lijken. Bovendien scherpt televisierealisme ons denkvermogen over een verbonden cultuur aan, o.a. door de complexiteit en diversiteit van een cultuur te tonen (Bignell, 2004). Naast deze band met de cultuur en samenleving waarin het televisierealisme zich situeert, stellen Fiske & Hartley (2003) de term 'realisme' zelf in vraag. Volgens hen is het 'realisme' op zich ook een artificiële en onnatuurlijke constructie dat correspondeert met de wijze waarop wij de wereld waarnemen. Wat wij als realistisch ervaren is niets meer dan een representatie van de heersende opvattingen (Fiske & Hartley, 2003).

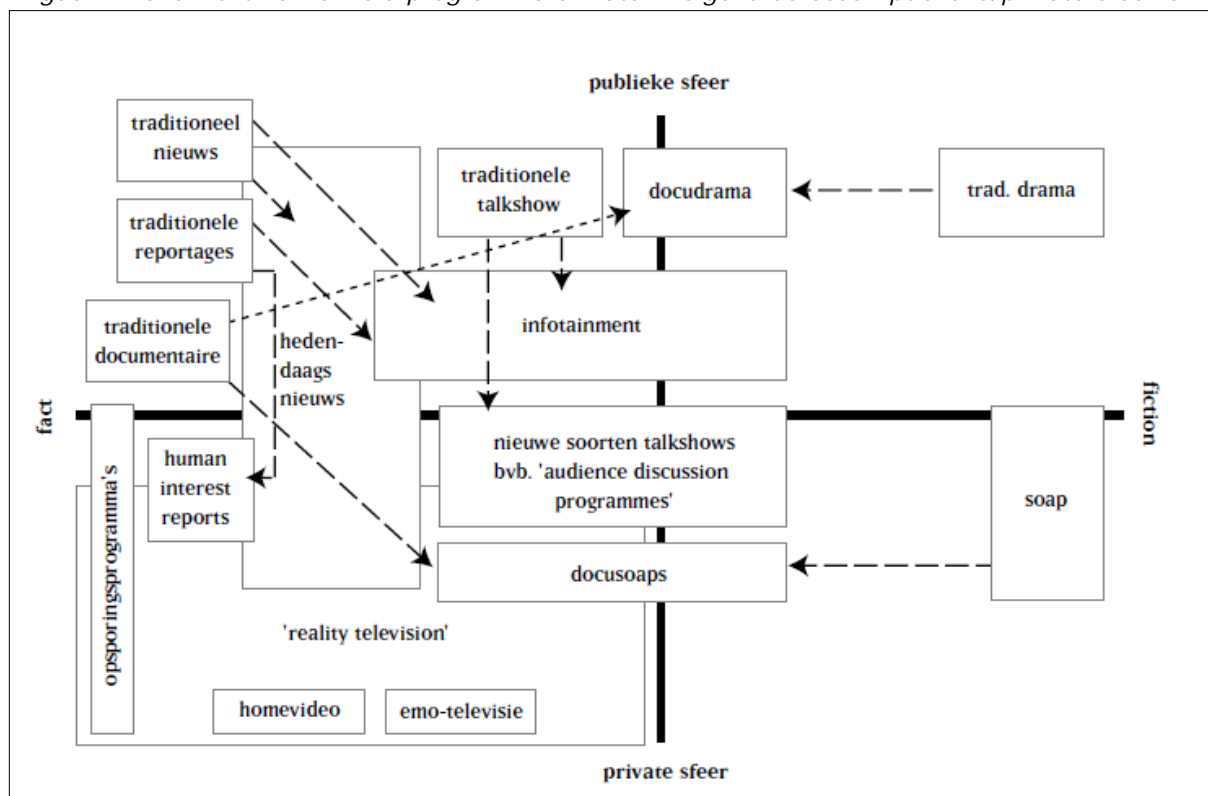
1.2.2 Realisme op televisie: het aanbod

Algemeen wordt het televisieaanbod opgedeeld in verschillende categorieën en televisiegenres. Het is nuttig om programma's in genres onder te verdelen, zowel voor omroepen, voor critici als voor kijkers (Dhoest, 2006). Er is echter geen vaste set kenmerken die een programma moet hebben om tot een bepaald genre te behoren. Creeber, et al. (2001) maakten volgende algemene indeling van het televisieaanbod: drama, soap, komedie, populair entertainment, kindertelevisie, nieuws en documentaire. Ze voegden hieraan toe dat elk genre op zijn beurt specifieke onderverdelingen heeft. Bovendien zijn deze verschillende genres niet sluitend van aard.

Het is belangrijk vast te stellen dat de laatste decennia de vervaging van genregrenzen één van de opvallendste evoluties is in het programma-aanbod. Dhoest (2006) stelt dat: *"programma's combineren schaamteloos elementen en conventies uit uiteenlopende genres, vaak aan beide zijden van de vroeger ondoordringbare grenzen tussen fictie en non-fictie, tussen amusement en informatie."* Dit proces ligt niet alleen aan de basis van complexe mengvormen van genres, maar ook aan het ontstaan van geheel nieuwe, hybride genres (Allen, 1989, in Creeber, et al., 2001).

Fiske & Hartley (2003) merken op dat de populariteit van bepaalde genres enorm stijgt, wanneer deze genres realistischer gepercipieerd worden door het kijkerspubliek. Dat televisierealisme een zeer geliefde categorie is, stelden ook Biltereyst & Meers (2004) vast. Het aantal televisieformaten dat gebaseerd is op feiten, wat men aanduidt met de term 'factuele televisie', is dan ook alom tegenwoordig in het huidige programma-aanbod. Televisierealisme is als categorie heel flexibel en kan gezien worden als een spectrum waarbij het ene uiteinde nieuwsbeelden bevat die onafhankelijk dienen te zijn van het feit dat er een opname plaats heeft gevonden, en aan het andere uiteinde de drama-entertainment programma's die beweren realistisch te zijn, maar speciaal geconstrueerd zijn voor televisie (Bignell, 2004). Biltereyst, Van Bauwel & Meers (2000) maakten een overzicht van enkele programmaformaten volgens de assen publieke/private sfeer en reële/fictionele wereld (figuur 1). Dit overzicht geeft een duidelijk beeld over hoe deze verscheidene televisieformaten zich tot elkaar verhouden. De klemtoon in dit schema ligt op de factuele formaten.

Figuur 1: overzicht van enkele programmaformaten volgens de assen publieke/private sfeer en

reële/fictionele wereld (Biltereyst, Van Bauwel & Meers, 2000).

Voor deze masterproef gaan we uit van bovenstaand overzicht. Aangezien de thematiek van dit onderzoek handelt over de beleving van 'de gewone mensen' bij human interest reportages, wensen we de specifieke context van dit televisieformaat verder toe te lichten in deze literatuurstudie. Volgens het overzicht van Biltereyst, et al. (2000) hangen human interest reportages voornamelijk samen met traditionele documentaire en hedendaags nieuws. Ook bevindt het zich in hetzelfde kwadrant als reality-tv. Voor we deze televisieformaten afzonderlijk kort bespreken, willen we de aandacht vestigen op enkele gevolgen van het overgewicht van verscheidene factuele televisieformaten in het televisieaanbod. Pisters (2007) maakt hierbij de

bedenking dat vooral emotie-televisie en de explosieve opkomst van vele reality-programma's (vanaf eind jaren '90), ervoor lijken te zorgen dat de werkelijkheid steeds meer vermengd wordt met de televisiewerkelijkheid. Het lijkt zelfs dat televisie steeds meer de plaats gaat innemen van de echte werkelijkheid. Hiermee verwijst Pisters (2007) naar de stelling van Baudrillard, die stelt dat we in een vervuilde werkelijkheid leven, opgelegd door de media. Al deze factuele televisieformaten, maar ook het gehele televisieaanbod, kent een steeds groter wordende klemtoon op persoonlijke en subjectieve meningen (Dovey, 2000). Deze trend van 'first person media' kwam vooral op tijdens de jaren '90 en is nog steeds aan de gang. Ook Dhoest (2006) geeft aan dat de aandacht voor het alledaagse en persoonlijke aspect stijgt, en dit in verschillende genres en formaten. Hij illustreert deze trend door te wijzen op 'gewone' mensen die, meer dan vroeger, aan het woord gelaten worden in talkshows. Ook werd human interest het belangrijkste documentaire genre (Dhoest, 2006).

1.2.2.1 Documentaire

De categorie 'documentaire' is één van de basiscategorieën van factuele televisie. Het realiteitseffect van documentaires is groot, maar men moet echter bewust zijn van het feit dat er bij het produceren van een documentaire, ingegrepen wordt in de realiteit (Kilborn & Izod, 1997). Zo is er vooreerst de aanwezigheid van de camera, die de gefilmde werkelijkheid onvermijdelijk beïnvloedt. Ten tweede wordt er in de montage een coherent verhaal of logische argumentatie gecreëerd, die kan verschillen van de werkelijke opbouw van de feiten (Kilborn & Izod, 1997). Zowel Dhoest (2006) als Corner (1996) geven aan dat documentaires vaak een dramatische (onder)toon opvoeren of contrasten extra in de verf zetten, om zo een interessantere voorstelling te geven van een welbepaald onderwerp. Binnen de documentaire zelf, maakt Nichols (2001) een belangrijk onderscheid tussen enerzijds de 'instructieve modus' ('expository mode') en anderzijds de 'observatiemodus' ('observational mode'). Schematisch kunnen we dit onderscheid als volgt voorstellen:

Instructieve modus	Observatiemodus
<ul style="list-style-type: none"> • klassieke documentaire • analyse met expliciete argumentatie • presentator in beeld • verteller (voice over) • montage bouwt logische argumentatie op • nadruk op evenwicht en objectiviteit • geen klemtoon op rechtstreekse weergave van de werkelijkheid • doel: kijker verwerft inzicht in problematiek 	<ul style="list-style-type: none"> • 'fly on the wall': indruk wekken dat er geen interventie plaatsvond in de getoonde werkelijkheid • geen andere opbouw door montage • chronologisch verloop van de werkelijkheid • bevat geen toegevoegde muziek • geen interviews • zo veel mogelijk alle invloeden (zoals aanwezigheid van camera en documentairemaker) beperken

Figuur 2: gebaseerd op Nichols, (2001) in Dhoest (2006)

1.2.2.2 Reality-tv

Reality-tv omvat tal van factuele formaten met een zeer sterke aanspraak op realiteit en authenticiteit, en een grote betrokkenheid op de private levenssfeer (Mast, 2003). Volgens Bignell (2004) vallen programma's die een kruising zijn tussen feitelijke televisie en fictief entertainment onder de noemer 'reality-tv'. Reality-tv omvat niet 100% feitelijke televisie, omdat de programma's plaatshebben in situaties die speciaal ontworpen zijn voor televisie (Bignell, 2004). Deze categorie van programma's wordt ook wel 'feitelijk entertainment' genoemd, aangezien ze als voornaamste doel hebben om de kijker de amuseren (Bignell, 2004; Brundson, Johnson, Moseley & Wheatley, 2001). Ook Mast (2003) benadrukt dat reality-tv geen objectieve representatie van de werkelijkheid weergeeft, hoewel de formaten die onder deze noemer vallen, beweren dat het voorgestelde in werkelijkheid bestaat of heeft plaatsgevonden in de 'echte' wereld. Verder kenmerken realiteitsformaten zich door een klemtoon op emotionaliteit en spontaniteit, en zijn ze in hoofdzaak betrokken op de private levenssfeer, hetgeen zich uit in een sterke aandacht voor de intieme, huiselijke of persoonlijke omgeving van mensen (Van Zoonen, 2001).

Dovey (2000) stelt zich de vraag of reality-tv wel als genre kan opgevat worden, aangezien reality-formaten schaamteloos elementen uit verscheidene andere genres overnemen, waardoor ze een enorm complex en meerduidig karakter vertonen. Bij analyse van diverse definities van reality-tv, komt men dan ook tot de vaststelling dat hierin veel verschillen zijn (Biltereyst, et al., 2000; Mast, 2003). Het is dan ook aan te raden om reality-tv als een ruim begrip op te vatten. Zo besluit Mast (2003) dat de ruime definitie van reality-tv van Biltereyst, et al. (2000), een exacter en ruimer toepasbaar beeld schept van realiteitstelevisie. Deze ruime interpretatie stelt beknopt dat reality-tv een koepelbegrip is voor verschillende sub- en menggenres, waarbij er grote klemtoon ligt op authenticiteit, drama, alledaagse leven, realiteit en gewone burgers. Ook Kilborn (1994) interpreteert het begrip realiteitstelevisie op een ruime manier. Naast loutere registratie van 'real-life-events' stelt Kilborn (1994) vast dat het 'echte leven' nog op drie andere manieren nagebootst kan worden, ten eerste door (dramatische) reconstructie, ten tweede door middel van 'reality bite' en als derde mogelijkheid spreekt hij over 'packaging'. Het tweede kenmerk 'reality bite', slaat op het bewust creëren of uitlokken van bepaalde 'levensechte' situaties of confrontaties tussen mensen. Wanneer deze 'onrealistische' situatie zich dan voordoet, registreren de programmamakers dit tafereel. 'Packaging' staat voor het verwerken van beeldmateriaal in een aantrekkelijke programmavorm (Kilborn, 1994; Mast, 2003). Ten slotte benadrukt Mast (2003) in het kader van zijn onderzoek naar reality-tv in Vlaanderen, dat het bevorderen van een mediageletterd publiek een wenselijke zaak is, aangezien de 'gewone mensen' een centrale rol spelen in vele nieuwe televisievormen.

1.2.2.3 Hedendaags nieuws

De grote aandacht voor het alledaagse in het televisieaanbod is een erg brede ontwikkeling. Ook de traditionele nieuwsuitzendingen op televisie evolueerden mee met deze trend. Zo zien we bijvoorbeeld dat in hedendaagse nieuwsuitzendingen de objectieve, meer abstracte getuigenis van de expert, steeds meer ingeruild wordt voor het persoonlijk, subjectief relaas van de man/vrouw-in-de-straat (Biltereyst, et al., 2000; Dovey 2000). Deze trend waarbij ook in nieuwsuitzendingen

steeds meer en meer de klemtoon gelegd wordt op 'de gewone mens' en alledaagse zaken, heeft een treffende invloed op programmaformaten die zich hierin specialiseren. In het mediadebat omtrent de ervaring van de Liedekerkenaren en hun portrettering in 'Het Dorp' ('Man Bijt Hond'), waarvan sprake in de inleiding van deze masterproef, tekenden we volgende getuigenis van (toenmalig) eindredacteur Verhaeghe (in Bergmans, 2010) op: *"Als Racing Genk in één van onze beginseizoenen kampioen speelde, gingen wij bij de supporters thuis mee televisie kijken. Dat was toen voldoende. Twaalf seizoenen later doen het journaal en de duidingprogramma's dat ook en wordt het voor ons steeds moeilijker om een originele invalshoek te bedenken."* Hiermee wijst Verhaeghe op wat theoretici aanduiden met de term 'infotainment'. Met dit begrip wil men aantonen dat nieuwsfeiten of actualiteitsberichten niet louter weergegeven worden om te informeren, maar meer en meer als entertainment worden gepresenteerd (Thussu, 2007). Al tijdens de jaren '80 kenden de nieuwsuitzendingen in de Verenigde Staten vaak een opbouw waarbij gestart werd met het hoofditem van de dag, vervolgens nationale en internationale berichtgeving gepresenteerd werd, om te eindigen met een verhaal dat vaak elementen van humor of human interest bevatte. (Larson, 1987).

1.3 'Gewone mens' als protagonist in een televisieprogramma

Specifiek, degelijk onderzoek naar de beleving van 'gewone mensen' bij een televisiepassage in (korte) human interest reportages, zoals in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond' is (naar ons weten) niet voorhanden. Daarom opteren we ervoor om enkele algemene lijnen en kenmerken, die horen bij de centrale rol van de 'gewone mens' in reality-tv, te bespreken. Hierna geven we op basis van twee studies rond de deelname van de 'gewone mens' aan dating shows op televisie, enkele concrete ervaringen en bevindingen weer.

1.3.1 'gewone mens' in reality-tv

De media willen weergeven dat het hele proces dat bij de productie van realiteitstelevsie hoort, een democratisch proces is. De makers van reality-tv willen beklemtonen dat de deelname aan een televisieprogramma een vrije keuze is van de 'gewone burger' (Turner, 2010). Deze vrije keuze dient echter genuanceerd te worden, aangezien de deelnemers van zulke programma's in vele gevallen eerst een grondige selectieprocedure moeten doorlopen. Turner (2010) stelt echter dat de media er toch in slagen om deze schijn van vrijwilligheid op te werpen, en zo een steeds grotere aantrekkingskracht vertonen voor (toekomstige) kandidaten voor diverse televisieformaten. Mast (2003) beveelt aan dat de producenten van reality-tv zich niet ontdoen van hun verantwoordelijkheden door zich te verschuilen achter de vrijwillige deelname van de betrokkenen. Het is volgens hem de taak van programmamakers om, ook in hun eigen belang, zelf de grenzen van behoorlijkheid te trekken.

Essany (2008) stelde een ethische checklist op voor producers van reality-tv. Deze vijf punten zijn essentieel voor een correct en integer verloop van het proces dat hoort bij een televisieprogramma, waarbij 'gewone mensen' ingezet worden. Deze checklist is de volgende:

1. De 'gewone' deelnemers zijn geen getrainde, professionele acteurs. Hieraan kunnen onmogelijk even hoge verwachtingen gesteld worden. Goede beoordelingscijfers of tijdsgebrek mogen geen motieven zijn om wel dezelfde eisen te stellen aan deze 'gewone mensen'.
2. Geen enkele (dramatische) situatie mag geboren worden uit een vooraf opgesteld scenario. Wat voor de lens gebeurt, mag niet beïnvloed worden door eigen overtuigingen. Ook 'tabloidisering' is taboe, dit is het opbouwen van het programma eerder op basis van roddels en insinuaties, dan op basis van feiten en waarheid.
3. Er dient ten allen tijde wederzijds vertrouwen tussen producer en deelnemer verzekert te worden.
4. Een standvastige psychologische staat van potentiële deelnemers, dient minstens even belangrijk te zijn dan enig ander criterium bij de selectie van participanten.
5. Bij elke stap tijdens het productieproces dient men steeds in gedachten te houden wat hiervan de gevolgen zijn voor de deelnemer, tijdens en vooral na het televisieprogramma.

Naast deze ethische principes, die in handen zijn van de producers, hebben de deelnemers zelf ook een deel van het proces in handen. De Meyer (2001) is van mening dat mensen die deelnemen aan realiteitsformaten, goed weten waaraan ze beginnen. Hij ziet geen ethisch probleem omtrent reality-tv. Volgens hem weten de makers wat er door de beugel kan en wat niet en dienen de deelnemers niet tegen zichzelf beschermt te worden.

Dat de deelnemers zelf ook invloed kunnen uitoefenen op het productieproces, wordt door Turner (2010) aangehaald inzake de verantwoordelijkheid voor de ingrepen in de werkelijkheid bij reality-tv. Naast de productietechnieken die producers hanteren om steeds de indruk te wekken dat alles wat gebeurt, spontaan en niet gestuurd plaatsvindt, kunnen ook de deelnemers zelf de realiteit vervormen. Dit zien we voornamelijk gebeuren in televisieformaten met een sterk spelmatig karakter. Deelnemers gaan hier het 'spontane', het 'alledaagse' bewust performen (Turner, 2010). Dit om beter over te komen bij de andere deelnemers, of om de (stemmende) televisiekijker te beïnvloeden (De Meyer, 2001). Dit fenomeen is duidelijk merkbaar in één van de bekendste reality-formaten, 'Big Brother' (De Meyer, 2001; Van Zoonen, 2001). Dit is een real life soap, die een selectie uit een publiek van gewone burgers samen in een huis plaatst, dat speciaal gebouwd is voor het programma, wetende dat zij 24uur per dag zullen gefilmd worden (Bignell, 2004). De deelnemers van dit programma gaan bewust hun 'alledaagsheid' vormgeven en hun een identiteit aanmeten, die daarom niet overeenstemt met hun identiteit in de 'echte' werkelijkheid (De Meyer, G). Zo zijn ze bewust bezig met welke elementen van hun persoonlijkheid ze publiekelijk gaan maken (front stage) en welke persoonlijkheidskenmerken ze gaan verbergen (backstage). De Meyer (2001) steunde bij deze vaststelling op het onderscheid tussen 'frontstage' en 'backstage' van Goffman (1959). In voorgaand opzicht bepalen de 'gewone mensen' grotendeels het verhaal,

waarvan ze zelf de protagonisten zijn. Toch is er nog steeds een belangrijk aandeel weggelegd voor de makers van reality-tv, in dit voorbeeld de producers van 'Big Brother'. Zij construeren het verhaal door interventies en door montage, waarin ze zoeken naar narratieve spanningsbogen en sterke 'personages' (Dhoest, 2006).

1.3.2 Beleving van 'gewone mens' bij een deelname aan een dating show op televisie

Syvertsen (2001) wijst nog eens extra op het feit dat studies over realiteitsprogramma's bijna exclusief gebaseerd zijn op de tekstuele analyse van de programma's. Ze stelt dat onderzoekers enkele remmingen blijken te hebben wanneer het aankomt op het in kaart brengen van motivaties en ervaringen van deelnemers.

Zowel Teurlings (2004) als Syvertsen (2001) voerden een onderzoek omtrent de thematiek van deze paragraaf. De resultaten van deze onderzoeken gelden echter vaak algemeen, voor verschillende vormen van factuele televisieprogramma's die gebruik maken van 'gewone mensen'. Daarom is deze bespreking ervan zeker nuttig in het kader van deze masterproef.

Het onderzoek van Teurlings (2004) is echter veel ruimer dan dat van Syvertsen (2001) en omvat een heel theoretisch raamwerk, dat veel verder reikt dan een studie naar de ervaring van 'gewone mensen' die deelnamen aan een dating show op televisie. We hebben getracht om heel beknopt enkel de bevindingen van beide onderzoeken, specifiek omtrent de beleving van de deelnemers weer te geven.

Algemeen stellen beide onderzoekers, dat het gedrag van de deelnemers niet vrij en ongestructureerd van aard is. De machtsrelatie tussen de productieploeg en de deelnemers wordt vaak gekenmerkt door conflicten tussen beide partijen. Zowel productieploeg als deelnemers hebben echter hun eigen strategieën om de interactie zo vlot mogelijk te laten verlopen. We brengen ons enorm gereduceerd overzicht onder in drie categorieën, respectievelijk de ervaring van de deelnemers voor, tijdens en na de televisieopname.

Voor televisieopname

Voornaamste motieven waren het spelelement (kans op vakantie en vinden van een partner), de onalledaagse ervaring, een persoonlijke uitdaging, een televisieoptreden en als laatste, het meer te weten komen over de werkwijze van televisie achter de schermen. Naast de persoonlijke motivatie van de deelnemers, bleken ook de omstandigheden belangrijk bij de overtuiging om mee te werken. Deze waren enerzijds vooral aanmoedigen van familie, vrienden, collega's, e.a. en anderzijds de overtuigende woorden van een productiemedewerker, wanneer de participanten door de makers zelf gecontacteerd werden. Opmerkelijkste strategieën van deze productiemedewerker, om de potentiële deelnemer te overtuigen waren: uniek gevoel geven, beloven van een beloning en weinig tijd laten aan de deelnemer om te beslissen.

Tijdens televisieopname

De meesten keken positief terug op hun ervaring, al waren er ook conflicten tussen deelnemers en productieploeg. Deze conflicten zijn vooral terug te brengen op de onvoorspelbaarheid van het proces voor de deelnemer, en op de onvoldoende voorbereiding op wat participanten te wachten stond. Illustratie hiervan is de grote focus van de productieploeg op 'the money shot' (Grindstaff, 1997, in Syvertsen, 2001). Dit begrip staat voor de ultieme climax van het verhaal, waar de productieploeg vanaf het prille begin naartoe werkt. De deelnemers zijn zich niet altijd bewust van dit 'logische aspect' van het productieproces en zijn bijgevolg onvoorbereid op de acties die ze verwacht worden te ondernemen om tijdens deze momenten de juiste dramatische spanning te creëren. De druk die de productieploeg aan de deelnemers oplegt, om aan hun verwachtingen te voldoen, verhoogt de spanning tussen de machtsrelatie tussen beide partijen.

Na televisieopname:

De meeste deelnemers hadden geen spijt van de deelname. Vooral de aandacht die ze kregen na de televisieopname was bevredigend. Hieraan was echter voor velen een keerzijde. Deze betrof niet de aard van de aandacht, wel de hoeveelheid hiervan, welke voor velen overweldigend was. Ten tweede was het vinden van liefdesgeluk na hun deelname, een belangrijk gevolg voor vele deelnemers. Ten slotte had de bijgespijkerde mediageletterdheid van de deelnemers, een impact op hun visie omtrent de werking van televisie.

DEEL 2 ONDERZOEKSOPZET EN METHODE

2.1. Doelstelling en onderzoeksvragen

Het doel van dit onderzoek omvat een analyse van de ervaring en visie van de 'gewone Vlaming' die geportretteerd werd in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Deze personen zullen bevroegd worden omtrent hun ervaring en gevoel bij het hele proces dat ze hebben doorlopen om tot een reportage van zichzelf te komen in 'Het Dorp'. Er zal ook gepeild worden naar hun motieven, mening over de uiteindelijke beeldfragmenten, welke reacties ze hierover ontvangen hebben en welke de impact hiervan was op hun dagelijkse leven. Bedoeling is dat er een beeld geschetst wordt vanuit het standpunt van de 'gewone Vlaming' over alle facetten die bij een televisiepassage in 'Het Dorp' ('Man Bijt Hond') horen. Alle elementen zullen hierbij belicht worden: vanaf de prille start van hun 'televisieavontuur' tot de laatste naweeën die ze hiervan ondervonden.

Na het literatuuronderzoek en vanuit de eerder weergegeven probleemstelling werden volgende onderzoeksvragen opgesteld:

1. Wat is de overtuiging van de 'gewone Vlaming' om mee te werken aan een televisieportret in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'?
2. Hoe ervaren de geportretteerde personen de werkwijze die de reporters hanteren om tot de afgewerkte reportage te komen?
3. Wat is de mening van de in beeld gebrachte 'gewone Vlaming' omtrent de representatie van zichzelf, hun dorp en de andere geportretteerde dorpsbewoners?
4. Welke impact ondervindt de 'gewone Vlaming' hiervan op zijn dagdagelijkse leven?
5. Hoe kijkt de geportretteerde 'gewone Vlaming' terug op de totaalervaring van een televisiepassage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'?

2.2. Onderzoeksopzet

2.2.1 onderzoeksmethode

Om een antwoord te bieden op bovenstaande onderzoeksvragen hebben we gekozen voor een kwalitatief onderzoek. We willen met dit onderzoek individuele mensen begrijpen en doorgronden en hiervoor is kwalitatief onderzoek het meest aangewezen (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005). Er was sprake van een beschrijvend onderzoek aangezien we met dit onderzoek de beleving en de ervaringen van de respondenten omtrent een televisiepassage in 'Het Dorp' ('Man Bijt Hond') wilden weergeven en beschrijven.

2.2.2 Onderzoekseenheden

De respondenten voor dit onderzoek waren 'gewone Vlamingen' die geportretteerd werden in de televisierubriek 'Het Dorp', welke onderdeel is van het human interest televisieprogramma 'Man Bijt Hond'. Bij de selectie van deze respondenten beperkten we ons eerst en vooral tot 'gewone Vlamingen' die in het jaar 2010 samen met hun dorp voorgesteld werden in 'Man Bijt Hond'. Er werd een lijst opgesteld met alle dorpen die de revue passeerden in 'Het Dorp', jaargang 2010.

Aanvankelijk werd er contact gelegd met de makers van 'Het Dorp', waaronder 2 reporters en de verantwoordelijke voor de eindredactie van deze televisierubriek. Oorspronkelijk wilden we vanuit hun expertise en informatie twee dorpen selecteren waarbij in het ene dorp alles eerder positief verlopen was en waarbij het andere dorp zich eerder negatief zou uitgelaten hebben over hun ervaringen hieromtrent. Bij deze twee dorpen zouden we dan in beeld gebrachte dorpsfiguren gaan bevragen. Het leek ons interessant om deze twee cases te vergelijken om zo tot mogelijke besluiten te komen over de achterliggende oorzaken van deze (on)tevredenheid met het productieproces en/of de representaties die in de beeldfragmenten te zien waren. Het is echter niet mogelijk gebleken om zulke selectie door te voeren aangezien de makers geen beeld hadden over deze meningen of ervaringen van de dorpsfiguren die zij in beeld gebracht hebben, of deze informatie niet wilden vrijgeven. Uiteindelijk hebben we dan willekeurig twee dorpen geselecteerd uit het totale aantal dorpen die in het jaar 2010 te zien waren in de televisierubriek 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Deze dorpen zijn Roosdaal en Boortmeerbeek geworden. Het gaat hier om twee dorpen met verschillende deelgemeenten. Voor Roosdaal zijn dit: Pamel, Strijtem, Borchtlombeek en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek. Boortmeerbeek telt naast zichzelf volgende deelgemeenten: Schiplaken en Hever. Voor de duidelijkheid zullen deze verder in dit onderzoek gewoon vernoemd worden onder 'Roosdaal' en 'Boortmeerbeek'.

Om de respondenten te contacteren die bij de reportages over Roosdaal en Boortmeerbeek aan bod kwamen hadden we natuurlijk de contactgegevens hiervan nodig. Aangezien deze personen enkel te zien waren op televisie (slechts gedurende enkele minuten) waren we wederom aangewezen op productiehuis 'Woestijnvis', en meerbepaald de makers van 'Man Bijt Hond', om de contactgegevens van deze personen te kunnen bemachtigen. Via hen kregen we twee telefoonnummers: enerzijds de contactgegevens van de 'gids' voor Roosdaal, anderzijds deze van de 'gids' voor Boortmeerbeek. Andere informatie wensten zij niet vrij te geven. Enige toelichting over het begrip 'gids' in deze context is noodzakelijk: in de reportages van 'Het Dorp' fungeert er steeds, per dorp, één persoon als 'gids'. De taak van deze gids is dat deze de andere dorpsfiguren die in beeld komen voorstelt aan de televisiekijker. In de praktijk is echter gebleken dat deze zogenoemde 'gidsen' enkel op televisie de rol van gids opnemen. De 'gidsen' hadden echter zelf geen andere personen aangedragen voor de reportages en hadden evenwel geen contact met de andere dorpsbewoners uit de reportages. Dit stelde ons na contact met deze twee respondenten voor het voldongen feit dat we slechts beschikten over de contactgegevens van twee enkele respondenten.

Aangezien we niemand anders dan de in beeld gebrachte inwoners van Roosdaal en Boortmeerbeek konden bevragen voor dit onderzoeksopzet waren we genoodzaakt om zelf op zoek te gaan naar de contactgegevens van deze personen. Door middel van eigen grondige research op het 'wereldwijde web' en het gebruik van de sneeuwbal methode bij contact met diverse sleutelfiguren in deze twee dorpen, zijn we er uiteindelijk toe gekomen dat we een zeer groot aandeel van de in beeld gebrachte personen voor Roosdaal en Boortmeerbeek hebben kunnen contacteren.

De rekrutering gebeurde per telefoon waarbij elke respondent afzonderlijk opgebeld werd met de vraag of hij/zij mee wou werken aan dit onderzoek. Van de 12 afzonderlijke reportages die in 'Het Dorp' te zien waren voor Roosdaal hebben we voor 8 reportages hiervan, alle respondenten kunnen rekruteren. Dit komt neer op 12 respondenten voor Roosdaal. Opvallend is dat slechts twee respondenten hiervan niet gepensioneerd zijn. Voor Boortmeerbeek hebben we op uitzondering van 1 reportage iedereen kunnen bevragen die in beeld gebracht werd bij de voorstelling van Boortmeerbeek in 'Het Dorp'. Dit kwam neer op 11 respondenten. Deze 11 respondenten stellen een diverse mix aan leeftijdscategorieën voor: van studenten tot werknemers en gepensioneerden. Het totale aantal respondenten die bevragd werden bedraagt aldus 23 personen, wat maakt dat we een zeer nauwkeurig en correct beeld kunnen schetsen over de situatie in beide dorpen.

De respondenten werden bevragd per afzonderlijke reportage, d.w.z. wanneer er een koppel voorkwam in 'reportage x' dan werd dit koppel samen bevragd, wel werd er hierbij steeds naar beide meningen en ervaringen gepeild. Wanneer de reportage handelde over één enkele persoon, of er slechts één persoon wenste mee te werken, werd er een individueel interview afgenomen. Alle interviews vonden plaats bij de respondenten thuis. Na het afnemen van deze interviews werd saturatie bereikt. Een overzicht met achtergrondkenmerken van de respondenten werd opgenomen in bijlage 1. Om hun anonimiteit te respecteren wordt hun naam niet kenbaar gemaakt.

2.2.3 Onderzoeksinstrumenten

Aangezien de onderzoeksvragen peilen naar meningen, motieven, gedrag of andere kenmerken van individuele mensen is survey-onderzoek aangewezen. Onze voorkeur is uitgegaan naar semigestructureerde interviews. Hiervoor werd een interviewschema ontwikkeld op basis van enkele vooraf bepaalde topics. Het voordeel van zulk semigestructureerd interview is dat de onderwerpen vastliggen maar er nog steeds voldoende ruimte is voor eigen inbreng. Naast de gestelde vragen was er steeds speling voor het stellen van andere vragen alsook het doorvragen op de antwoorden van de respondenten. Er werd aan de respondenten ook de mogelijkheid geboden om naast de gestelde vragen ook andere relevante zaken te vertellen waarnaar niet specifiek gepeild werd.

Er waren 3 hoofdtopics die alle afzonderlijke vragen overkoepelden. Die 3 topics kwamen overeen met de bevraging die zich uitstreckte over zowel de periode voor de eigenlijke opnames, als het werkproces tijdens de opnames zelf, alsook de periode na de opnames en na de uitzending van de beelden. Na het verzamelen van enkele persoonsgegevens werd de respondenten gevraagd hoe de reporters van 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond' bij hen terechtgekomen zijn. Ook werden er vragen

gesteld over het contact met de reporters en welke hun motieven waren. Vervolgens werd er gepeild naar de werkwijze tijdens het filmproces. Er werd o.a. gevraagd of er sprake was van zuivere registratie of dat er sprake was van enige sturing vanuit de makers. Naast deze vraagstellingen i.v.m. de werkwijze, werd informatie verzameld over hun mening omtrent de representaties van zichzelf, hun dorp en de andere dorpsgenoten in 'Het Dorp'. Ook aan de periode die na de opnames en uitzending van de beelden volgde werd voldoende aandacht besteed in het interview. Tot slot kregen de respondenten aan het eind van het interview de kans om de belangrijkste zaken van hun totaalervaring in de kijker te plaatsen en werd er gevraagd of er nog relevante zaken waren die nog niet naar boven kwamen in het interview.

Naast deze algemene vragenlijst, die voor iedere respondent dezelfde was, werd er nog een lijst van 10 extra vragen opgesteld die specifiek handelt over vragen omtrent de 'gids' voor zowel Roosdaal als Boortmeerbeek. Aangezien dit voor elk dorp slechts 1 persoon was, werden deze 10 extra vragen bijgevolg ook enkel aan de 'gidsen' van beide dorpen gesteld.

Na toestemming van de respondenten werden de interviews opgenomen met behulp van geluidsopnameapparatuur en nadien volledig en letterlijk uitgetypt. De volledige vragenlijst, de lijst met extra vragen voor de 'gids' en een voorbeeld van een uitgetypt interview zijn te vinden in respectievelijk bijlage 2, 3 en 4.

2.3 Analyseprocedure

De analyse van de onderzoeksresultaten gebeurde aan de hand van de zogenaamde labeling-methode. Hierbij werden de uitgetypte interviews opgesplitst in verschillende tekstfragmenten, waarvan elk fragment een bepaalde naam of label toegekend kreeg. Er werd gewerkt met kernlabels per tekstfragment, waarna er binnen elk thema/kernlabel nog sublabels werden aangeduid. Wanneer alle tekstfragmenten uit de interviews waren gelabeld, werden tekstfragmenten met hetzelfde label samengevoegd. Hierbij hanteerden we de 'one sheet of paper methode' (OSOP) om gemeenschappelijkheden, verschillen en afwijkende meningen overzichtelijk in kaart te brengen. Na deze procedure volgde uiteindelijk het uitschrijven van de resultaten. De rapportering en bespreking van deze resultaten vormt een helder overzicht van de antwoorden, die de verschillende respondenten per thema gaven.

DEEL 3: ONDERZOEKSRESULTATEN

3.1 Enkele toelichtingen

In dit onderdeel geven we de resultaten van ons onderzoek weer. Voor alle duidelijkheid wensen we te benadrukken dat deze onderzoeksresultaten slaan op de persoonlijke meningen, belevenissen en ervaringen van dorpsbewoners van Roosdaal en Boortmeerbeek, omtrent hun televisiepassage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Belangrijk is hierbij steeds indachtig te zijn dat het gaat om resultaten die enkel van toepassing zijn op deze 2 geselecteerde onderzoekscases.

De resultaten worden weergegeven aan de hand van vijf hoofdthema's, deze lopen samen met de vijf grote onderzoeksvragen die werden opgesteld. Hierin kan men een voornamelijk chronologische lijn terugvinden die samenloopt met het proces dat de respondenten doorliepen. Uitzondering hierbij is de extra toevoeging: 3.6, die enkel handelt over de ervaring van de twee respondenten die als 'gids' fungeerden. Om de overzichtelijkheid te bevorderen hebben we ervoor gekozen om de resultaten van elk dorp apart te rapporteren. De resultaten worden hierbij zo objectief mogelijk weergegeven. Hierna volgt steeds een zeer bondige samenvatting en vergelijking van de twee dorpen. Dit om verschillen en gemeenschappelijkheden tussen beide dorpen in kaart te brengen.

3.2 Overtuiging en motivatie

Kenmerkend voor alle respondenten, zowel voor Roosdaal als Boortmeerbeek is dat de reporters zelf het initiatief genomen hebben door persoonlijk de vraag te stellen of de respondenten wilden meewerken aan 'Het Dorp'. Er was dus geen sprake van een oproep waarbij de respondenten zich zelf konden aanbieden of zich inschrijven voor een deelname. Dit zorgde ervoor dat de overweging om al dan niet mee te werken aan deze televisierubriek pas gemaakt werd nadat de respondenten hier specifiek naar gevraagd werd door de reporters.

Boortmeerbeek

De meerderheid van de respondenten uit Boortmeerbeek was niet meteen overtuigd om zichzelf te laten portretteren door de reporters van 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Respondent 3 wou aanvankelijk zelfs helemaal niet in beeld gebracht worden. Toen de reporters bij haar kwamen aankloppen heeft ze dit dan ook meteen laten weten. Later hebben de reporters haar partner opgebeld en deze zag het echter wel meteen zitten om mee te werken. Ze heeft zich aldus door haar partner laten overtuigen om mee te werken aan de reportage.

De andere respondenten die niet meteen overtuigd waren, stonden twijfelachtig tegenover zulke medewerking. Zo haalde respondent 2 aan zenuwachtig te zijn uit vrees dat er gelachen zou worden met de beelden die van haar gemaakt zouden worden. Ook respondenten 7 en 8 gaven aan niet meteen overtuigd te zijn omdat ze vooral schrik hadden dat hun zoon naar voor zou komen als "*een speciaal geval*":

"Ik vind 'Man Bijt Hond', zeker 'Ons Dorp' en zo, ik vind dat leuk om naar te kijken maar af en toe flirt dat zo met de grens van 'lach-tv', of... en naargelang het onderwerp verschuift dat wat naar die kant, of naar de betere kant." (Respondent 7)

Er werd door geen enkele respondent aangehaald dat de reporters hem/haar overtuigd hebben om mee te werken wanneer ze hier aanvankelijk geen zin in hadden. Zo werden de twijfels weggenomen door overleg met de partner of na enige bedenktijd de beslissing zelf te maken.

Naast de twijfelaars waren er twee respondenten meteen enthousiast en besloten direct om mee te doen aan deze reportage. Beide respondenten, respectievelijk respondenten 4 en 10, haalden aan dat het allemaal precies automatisch gebeurde en dat ze hier niet echt bij stilstonden.

"We hebben niet getwijfeld. (...) Ik denk voor het grootste deel omdat ons moeder dat wou (...) Ons moeder is ook iemand...die sta wel 'ns graag in de belangstelling (...) en voor haar zal 't ook wel geweest zijn van 'n keer op TV te komen, dat denk ik nu ook wel." (Respondent 4)

Roosdaal

In Roosdaal was een heel aantal respondenten, na de vraag vanuit de reporters, meteen overtuigd om mee te werken. Zo gaf respondent 12 aan dat ze het leuk vond dat haar dochter mee in beeld kwam. Dat ze later de beelden aan haar dochter zou kunnen tonen, was één van de factoren die haar motiveerden. Ook bij respondenten 22 & 23 is een gelijkaardige motivatie vast te stellen, zij hadden in tegenstelling tot respondent 12 wel wat bedenktijd nodig. Uiteindelijk stapten ze mee in het verhaal om de goede band tussen moeder & dochter te laten vastleggen op film. Respondent 22 getuigt:

"Dan heb ik toch gezegd, ik zeg: 'Mama, allez, wat gaan we doen,... wat gaan we doen?' -'Mwoah, 'k weet dat niet zè, voor die TV.'" Toch wat stress... Maar ja dan uiteindelijk... we hebben dat meer beslist... zo van ...dat is toch zo'n moment van... zo 'samen' zo...allez da's toch iets speciaal en ja we hebben het dan toch maar gedaan hè." (Respondent 22)

Verder gaven enkele respondenten te kennen dat de deelname aan de televisierubriek 'Het Dorp' automatisch gekomen is, zonder ze hier zelf enige motivatie voor koesterden.

"Ja, hadden zij mij niet aangesproken, of niet gekomen...ik had het hun niet gevraagd zè." (Respondent 20)

Een ander aspect dat naar boven kwam bij enkele respondenten is dat ze meewerkten om de reporters een plezier te doen. De meerderheid omschrijft de reporters als jonge, vlotte en vriendelijke mensen en willen hen een plezier doen door mee te werken.

Opmerkelijk is respondent 15 die niet wenste mee te werken, ook niet na een kennismakingsgesprek met de reporters. Na veel aandringen en overtuigende woorden van de reporters is hij uiteindelijk toch gezwicht. Volgend citaat vat de situatie mooi samen:

"(...) "nee, jong... nee". Nog wat gebabbeld, nog wat gebabbeld... Die altijd maar tegen mij zagen: "gij zijt één van de interessantste personen...", zei hij zo tegen mij eigenlijk... "...dat we ontmoet hebben". Ik zeg "ja, maar ik denk dat ge dat tegen iedereen wel een beetje zegt". (...) Nog wat zagen, nog wat zagen... Ik zeg tegen mijn eigen "voor van zijn gezaag vanaf te zijn..." Ik zeg; "allez, het is goed, ge moogt komen"." (Respondent 15)

Respondent 15 was niet meteen overtuigd omdat mensen uit zijn omgeving hem waarschuwden voor de voorstellingen die de makers van 'Man Bijt Hond' opwierpen in de reportages van 'Het Dorp', hierdoor was hij extra op zijn hoede. Zoals voorgaand citaat aangaf, stemde respondent 15 aldus toch in voor een reportage.

Samenvattende bespreking en vergelijking

Bij Boortmeerbeek waren de meeste respondenten niet meteen overtuigd om mee te werken, ze hadden enige bedenktijd of overleg met partner nodig om twijfels te laten bezinken en voor- en nadelen af te wegen. Naast een iets groter aandeel respondenten die sneller overtuigd waren, stelden we in Roosdaal een min of meer gelijkaardige situatie vast. Uitzondering hierbij was respondent 15 die pas wenste mee te werken na veel aandringen door de reporters.

3.3 Werkwijze

3.3.1 Selectie

Alle respondenten (zowel uit Roosdaal als Boortmeerbeek) vertelden hetzelfde verhaal over de manier van werken bij de selectie. Ze gaven aan dat de reporters doorheen het hele dorp op zoek gingen naar speciale zaken of interessante personen. Respondent 1 nam hierbij het woord 'extravagante personen' in de mond. De reporters spraken hiervoor willekeurig mensen aan op straat of in (buurt)winkels. Ook het willekeurig aanbellen aan huizen in het dorp bleek een veelgebruikte methode. Hierna volgde in alle gevallen een kennismakingsgesprek bij de respondenten thuis. Uit dit kennismakingsgesprek kozen de reporters dan een thema waarover de mogelijke reportage zou handelen. Nadien was er nog één of twee maal contact waarbij de reporters aan de respondenten lieten weten dat ze een reportage wensten te maken over hen.

Boortmeerbeek

Op uitzondering van twee respondenten geven alle respondenten uit Boortmeerbeek aan dat de reporters bij hen terechtkwamen via iemand anders. Bij de meesten ging het hier over een kennis die de reporters doorstuurde, de zogenoemde 'sneeuwbalmethode'. Uit de antwoorden van de respondenten kwamen 'buren' het meest uit de bus als tussenpersonen. Ook werd er in Boortmeerbeek gebruik gemaakt van sleutelfiguren in het dorp zoals de bakker of de beenhouwer. Respondent 5 ontdekte toevallig dat de reporters ook het klantenbestand van een winkel in de

buurt opvroegen. Hij liep de reporters toevallig tegen het lijf in een doe-het-zelf-zaak en sprak de uitbater hierover aan:

"(...) Die waren dus achter dat klantenbestand gaan vragen en over wie dat er zo al bekend is in 't dorp. (...) En toen besepte ik... ik onderbreek dienen kerel en ik zeg "dat moogt gij niet doen, jong, da 's een inbreuk op de privacy". (...) en gij hebt mijn naam en mijn adres zo maar... (...) Gij geeft dat door aan die mannen en die brengen dat in de openbaarheid." (Respondent 5)

Slechts twee respondenten gaven te kennen niet te weten hoe de reporters bij hen terecht waren gekomen en aldus het toeval als oorzaak aanwezen.

De meeste respondenten kenden het programma 'Man Bijt Hond' en de rubriek 'Het Dorp' voordat de reporters hen contacteerden. Enkel respondenten 1 en 4 waren geen kijkers, maar kenden het programma vaag. Veel toelichting werd er bijgevolg niet gegeven over de rubriek 'Het Dorp'. Het aantal reporters dat het kennismakingsgesprek voerde met de respondenten varieerde van 1 tot 3 reporter(s). Verder gaven alle respondenten uit Boortmeerbeek aan meer dan één keer contact te hebben gehad met de reporters alvorens de opnames. Dit kennismakingsgesprek waaruit de selectie volgde, duurde gemiddeld één uur lang. Hierbij stelden de reporters heel veel vragen omtrent het leven en bezigheden van de respondent. Opvallend hierbij is dat de reporters bij de meeste respondenten onderwerpen lospeuterden waarover deze nooit spontaan zouden vertellen. Vaak was een bepaald uiterlijk element in het interieur of de omgeving hiervoor de aanleiding:

"Ja, maar ze zijn daar wel snugger genoeg voor als ze iets zien liggen... Ge ziet het wel met die onnozel, klein spin daar zien hangen hebben, en dan daar heel het programma rond gedraaid." (Respondent 5)

Het contact met de reporters tijdens deze selectiefase beschouwden de meesten als aangenaam. De kennismaking met de reporters was heel positief. Vrijwel alle respondenten percipieerden de reporters als heel vriendelijke, joviale en sociale mensen. Ook respondent 1 beschouwde het contact met de reporters als vlot maar voegde hieraan toe dat de ondertoon van het kennismakingsgesprek vrij assertief was:

"Dat zijn twee mensen om dan zo een soort van interview te doen, toen waren zij nogal, ja, om het eufemistisch te zeggen: nogal assertief. Euh, zij zeiden bijvoorbeeld: "We gaan daar zitten en niet daar, en ze begonnen dus een heel reeks van vragen te stellen en ik vond het wel een beetje... Ik heb een paar keer moeten zeggen: "Ge moet bij uw onderwerp blijven, want anders,... ze zouden bijna de kleuren van mijn onderbroek gevraagd hebben, bij wijze van spreken." (Respondent 1)

Roosdaal

Respondenten 16 & 17 wisten te vertellen dat de reporters hun gevonden hadden via het café om de hoek. Alle andere respondenten waren van mening dat de reporters puur toevallig en onverwacht bij hen aanklopten. In tegenstelling tot de anderen stelt respondent 14 zich vragen bij deze toevalligheid. Hij gelooft niet dat de reporters zomaar op toevalsbasis bij mensen aanbellen:

“ze zijn van iemand gezonden, die mensen van ‘Man Bijt Hond’ hè, maar ze hebben het niet willen zeggen. (...) en ik heb dat nog gevraagd hè, nadat de sessie gedaan was. “Neen”, zegden ze, “we zijn hier onverwacht gekomen”.” (Respondent 14)

Op uitzondering van één respondent kenden ook in Roosdaal alle respondenten de rubriek ‘Het Dorp’ van ‘Man Bijt Hond’. De reporters gaven geen verdere toelichting en praatten tussen de 30 en 60 minuten met de respondenten tijdens het kennismakingsgesprek. Uit de antwoorden van de respondenten konden we opmaken dat het steeds om één of twee reporters ging. Alle respondenten vertelden dat er meerdere keren contact was voordat de opnames van start gingen. De reporters werden in Roosdaal voornamelijk beschreven als tof, sociaal en sympathiek. Over het kennismakingsgesprek zelf waren de meningen echter verdeeld. Iedereen was het erover eens dat er tijdens dit gesprek veel vragen gesteld werden en goed rondgekeken werd naar spullen in de omgeving. Enkele respondenten ervoeren dit gesprek als een vlot, positief en aangenaam gesprek:

“moest ik, euh... werfleider zijn of iets hè, die twee mensen nam ik direct aan.” (Respondent 14)

Enkele respondenten hadden echter het gevoel dat ze tijdens dit gesprek in een bepaalde richting geduwd werden en voelden de vraagstelling van de reporters aan als sturend en direct. Volgende citaten onderlijnen hun ervaring:

“Maar daar bleef ze op hameren van hè... “Waarom gaat ge wandelen...en dit ...en dat.” Daar kwam ze altijd op terug.” (Respondent 19)

“Dat vond ik wel bij het eerste gesprek... dan hebben ze wel wat geduwd, naar mama naartoe. (...) Dat ge eigenlijk niet anders kunt van, ja, ik zal maar antwoorden. Ik heb op de duur aan ons mama moeten zeggen van: “Hé, ge moet gij hier gans uw leven niet op tafel leggen hé.” (...) Ze zouden wel de pieren uit uw neus gehaald hebben.” (Respondent 22)

Samenvattende bespreking en vergelijking

In tegenstelling tot de situatie in Roosdaal was er in Boortmeerbeek in de meeste gevallen sprake van een andere persoon via wie de reporters tot bij de respondenten kwamen. In Roosdaal gaf de meerderheid aan dat ze op toevalsbasis gecontacteerd werden. De reporters kwamen in beide dorpen voornamelijk aanbellen aan de woonst van de respondent, waarop een kennismakingsgesprek volgde van +/- 30-60 min. In Roosdaal waren de reporters meestal met twee, in Boortmeerbeek was er vaker sprake van een derde reporter. De reporters werden door alle respondenten beschouwd als vriendelijke, leuke en sociale mensen. Het gesprek werd echter door enkele respondenten aanvoeld als sturend, zowel in Boortmeerbeek als Roosdaal. In tegenstelling hiermee waren er ook in beide dorpen respondenten van mening dat dit gesprek correct en vlot verliep. Dit gesprek stelde de reporters in staat een keuze te maken uit een aantal thema's, waarvan er één specifiek uitgekozen werd voor de portrettering van de dorpsinwoner. Na dit gesprek werd zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal gevraagd aan de respondenten of ze nog andere mensen kenden die interessant zouden zijn voor een televisieportret in ‘Het Dorp’.

3.3.2 Tijdsindeling opnameproces

Boortmeerbeek

Voor ongeveer de helft van de respondenten uit Boortmeerbeek gingen de opnames van start één tot twee weken na het kennismakingsgesprek. Voor de andere helft ging het allemaal wat sneller, en was er sprake van enkele dagen na het kennismakingsgesprek. Bij twee respondenten, namelijk respondent 2 en 4 waren de opnames al meteen gepland voor de dag na het eerste gesprek. Enkel bij respondent 3 waren er twee reporters aanwezig voor de opnames, bij alle anderen waren de reporters met een ploeg van 3 mensen. Wanneer we vervolgens vroegen naar de tijdsduur van de opnames bleek dit nogal te verschillen. Bij zeven van de elf respondenten voor Boortmeerbeek besloegen de opnames een tijdspanne van +/- drie tot vier uur. Enkele andere respondenten gaven aan dat de opnames één tot twee uur duurden. De meerderheid van deze respondenten benadrukten dat dit volgens hen heel lang duurde. Zo had respondent 1 het over een lange tijdspanne voor iets banaals en gaf respondent 10 aan niet verwacht te hebben dat het filmen zo lang zou duren, voor een reportage van vijf minuten. Ook bij respondenten 5, 6, 7, 8 en 9 werd duidelijk dat de tijdsduur van de opnames als te lang ervaren werd.

"Het is écht wel vermoeiend vond ik. Ook al is dat... lijkt dat... Het is geen fysieke activiteit maar na die bijna 4 uur uiteindelijk hé, want van 17u tot 21u... (...) We waren heel moe..." (Respondent 8)

De opnames vonden voor alle respondenten, buiten respondenten 2 en 4, plaats op dezelfde dag. Bij respondent 2 werd er na een eerste opname van drie uur nog een extra opname van anderhalf uur gemaakt, de volgende dag. Voor respondent 4 was het wat langer wachten op de tweede opnames die gemaakt werden, hier was er sprake van enkele dagen tussentijd. Dit was echter uitzonderlijk aangezien een onvoorziene familiale omstandigheid aan de basis van deze tijdsindeling lag.

De tijdspanne tussen de opnames en de uitzending van de beelden bedroeg ongeveer drie tot vier weken. Alle respondenten werden enkele dagen voor de uitzending, via een telefoontje van een reporter, op de hoogte gesteld van de precieze datum waarop hun reportage zou worden uitgezonden.

Roosdaal

Uit de antwoorden van de respondenten uit Roosdaal bleek dat de opnames vrij snel na het kennismakingsgesprek plaatsvonden. Telkens werd er de eerste dag na het gesprek of enkele dagen hierna opgenomen. Enkel respondenten 22 & 23 menen dat de opnames pas gebeurden enkele weken na het kennismakingsgesprek.

Bij alle 12 respondenten uit Roosdaal waren er 2 reporters aanwezig voor de opnames. Diezelfde opnames gebeurden ook bij iedereen in één enkele dag en duurden gemiddeld 3 uur lang. Respondenten 18 & 19 vormden hierop een uitzondering, bij hun bedroeg de tijdsduur van de opnames slechts één uur. Enkele respondenten besloten dat de tijdsduur van de opnames te lang

was. Zo haalde respondent 12 aan dat ze zeker niet verwacht had dat de opnames zo lang gingen duren. Ook respondent 14 is van mening dat er heel veel tijd is gekropen in het filmen voor de weinige beelden die vertoond werden.

Ten slotte gaven de respondenten te kennen dat de tijdspanne tussen de opnames en de uitzending enkele weken bedroeg. Ook de respondenten van Roosdaal werden verwittigd voor het tijdstip van hun uitzending.

Samenvattende bespreking en vergelijking

De tijdspanne tussen kennismakingsgesprek en opnames lag veel meer uit elkaar bij de respondenten in het geval van Boortmeerbeek. Hier ging het van één dag tot een aantal dagen en tot enkele weken. Bij Roosdaal daarentegen was er, op uitzondering van twee respondenten na, voor iedereen sprake van één of enkele dagen na het kennismakingsgesprek voor de opnames. Roosdaal kende in het algemeen een consistentere werkwijze qua tijdsindeling dan Boortmeerbeek. Ten slotte vestigden enkele respondenten uit beide dorpen de aandacht op de te lange tijdsduur van de opnames.

3.3.3 Instructies en sturing tijdens de opnames

3.3.3.1 Thema en onderwerp

Boortmeerbeek

Alle respondenten uit Boortmeerbeek stelden dat de reporters van 'Het Dorp' het thema voor de reportage zelf beslisten na het kennismakingsgesprek. Dit impliceert echter niet dat de respondenten op de hoogte waren van wat het onderwerp zou zijn van de reportage, zowel op voorhand, als tijdens het filmproces.

Respondent 1 had vooraf een duidelijke visie i.v.m. het onderwerp van de reportage. Zijn voorwaarde was dan ook dat hij de krijtlijnen kon geven voor de opnames. Hij stipte aan dat de reporters zich hieraan hielden en hij niet voor verrassingen kwam te staan. Echter niet iedereen had een duidelijk beeld over het onderwerp van de reportage. Ook in het geven van 'krijtlijnen' voor de reportage was respondent 1 een alleenstaand geval.

Drie respondenten gaven aan dat ze op het moment van de opnames nog geen idee hadden waarover hun portrettering zou gaan of wat de reporters juist zouden filmen. Zo merkte respondent 3 op dat ze niet wist wat er zou gebeuren tijdens de opnames. Ook respondent 2 beaamt dit. Zij weet te vertellen dat ze verschillende losse gebeurtenissen filmde en dat ze maar bleef praten terwijl de camera draaide. Opmerkelijk bij respondent 2 was dat deze een onderwerp aangemeten kreeg door de makers waarvan geen sprake was in de realiteit. In de reportage over haar is te zien hoe ze naar de winkel ging, inkopen deed en vervolgens terug huiswaarts keerde. Bij het aankomen thuis stelde respondent 2 zagezegd vast dat ze een product vergeten kopen was en vertrok ze opnieuw naar de winkel. Op weg naar de winkel vertelde ze op camera dat ze dit "express vergeten was omdat ze dan nog eens weg kon van huis". Het desbetreffende 'vergeten' product was in werkelijkheid echter helemaal niet vergeten en lag thuis op de vensterbank (uit het

zicht van de camera). Zowel respondent 2 als de andere drie respondenten haalden over deze wazigheid rondom het thema van de portrettering evenwel geen klachten aan.

De meeste klachten en meest negatief gekleurde ervaringen op dit vlak stelden we vast bij de respondenten die op voorhand een bepaald beeld hadden over het onderwerp van de reportage, maar waarbij de reporters tijdens het filmen dit thema/onderwerp in een richting duwden die niet correspondeerde met de realiteit. Vooral respondenten 5 & 6 en 10 & 11 hebben een volledige sturing ervaren naar opzet van de reportage. Respondenten 5 & 6 hadden verwacht dat men over hun liefde voor de natuur zou filmen, wat ook ruim aan bod kwam tijdens het kennismakingsgesprek. Tijdens de opnames werd echter duidelijk dat de reporters één bepaald aspect wilden uitvergroten en uit zijn context halen. Respondent 5 getuigt:

"De natuur... die spin is een detail van de natuur, en dat was voor hun het breekpunt (...) heel het project voor hun, dat was die spin. (...) Dat was zo in hun scenario." (Respondent 5)

Ook respondent 10 & 11 gaven aan dat ze tijdens de opnames gestuurd zijn in een bepaalde richting. Op voorhand was met de reporters het thema besproken, maar tijdens de opnames werd dit onderwerp gedramatiseerd. Beide respondenten werden aangestuurd tot handelingen die het thema erger maakten dan het in realiteit is.

"Ze maken het erger dan het is... Tussen schrik hebben en niet meer buiten durven komen is een groot verschil natuurlijk. (...) Ze hadden dat gevraagd maar in hoeverre dat het ging gaan uiteindelijk... op 't laatste zaten we al in de slaapkamer en dat was eigenlijk niet de bedoeling. (...) Zij maken hun programma en ja... Ik wist ook niet dat het zo allemaal... gefaked is eigenlijk." (Respondent 10)

Respondent 10 zou liever een ander thema in de reportage gezien hebben. Ze stelde dat de reporters zelf kiezen waar de reportage over gaat en dat ze hierin weinig inspraak had. Respondenten 11, 5 & 6 beaamden dit en hadden ook liever gehad dat hun reportage een ander onderwerp in beeld zou brengen.

Ten slotte merkte respondent 7 nog op dat hij ook enige sturing ervoer inzake de context van het onderwerp. De reporters drukten op het feit dat ze van mening waren dat het thema dat belicht werd naar voor moest komen als 'een familiegebeuren'. Deze sturing vanuit hun kamp werd echter niet als dwingend ervaren omdat de respondent in kwestie zelf ook te vinden was voor zulke context.

Roosdaal

Ook in Roosdaal haalden alle respondenten aan dat het thema/onderwerp door de reporters vastgelegd werd. Respondenten 16 & 17 en 18 & 19 vertelden spontaan dat ze zelf een ander thema interessanter vonden, dan het uiteindelijke onderwerp van hun reportage.

Respondenten 13 en 15 merkten op dat ze helemaal geen idee hadden van wat de reporters zouden filmen tijdens de opnames. Op voorhand was respondent 13 niet op de hoogte van de bedoelingen van de reporters. Ook bij respondent 15 was er op voorhand niets gezegd over het thema waarover de reportage zou handelen. Hij haalde aan dat de reporters tijdens het opnameproces het thema meer en meer in een bepaalde richting duwden:

"...ze wilden nog wel verder. Bijvoorbeeld ik zeg: "ik ga af en toe eens kijken dat 'k geen vrouw vind eigenlijk"... Dat mocht ik wel niet gezegd hebben. Weet ge, dat stuurden ze... dan wilden ze daar zien hé: "en welk programma gaat ge dan? En hoe doet ge dat?"." (Respondent 15)

Op uitzondering van deze twee respondenten haalden alle andere respondenten uit Roosdaal aan dat ze op voorhand wel een beeld hadden over het thema van hun reportage. Hierin onderscheidden we echter nog twee verschillende groepen: ongeveer de helft hiervan stelde dat hun beeld hierover gedurende de opnames wijzigde, de andere helft gaf aan dat hun verwachtingen m.b.t. het thema klopten met wat er uiteindelijk gefilmd werd. De respondenten van de eerste groep waren van mening dat de reporters tijdens het filmen naar een ander onderwerp stuurden of ze een bepaald detail wilden uitvergroten. Respondenten 12, 16 & 17 en 20 & 21 waren getuige van zulke sturing. Zo dachten respondenten 16 & 17 dat het onderwerp hun grote familie zou zijn, maar tijdens de opnames bleek het vooral over hun scheve huis te gaan:

"Ik dacht dat da van ons familie was dat die kwamen opnemen. Omdat we een grote familie hebben. Maar dat da dan voor ons huis was of zo iets, dat hebben ze dan toch niet gezegd. En ik had al maar al ons foto's afgehaald. Van als we 50 jaar getrouwd waren, met ons kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen, maar ze heeft zij daarnaar niet gevraagd." (Respondent 17)

Opmerkelijk is dat enkel respondenten 16 & 17 hun negatief uitlieten over deze sturing tijdens de opnames. De andere respondenten hadden hier tijdens het opnameproces geen problemen mee.

De respondenten waarvan hun verwachtingen qua thema wel overeenstemden met wat er tijdens de opnames gefilmd werd, waren respectievelijk respondenten 14, 18 & 19 en 22 & 23. Respondent 18 gaf aan dat de reporters duidelijk op voorhand zeiden wat ze wilden filmen en dat ze hun hieraan hielden. Deze respondenten formuleerden dan ook geen klachten omtrent dit topic.

Samenvattende bespreking en vergelijking

Bij beide dorpen werd het thema voor de reportage door de reporters zelf bepaald. In Roosdaal waren er meerdere respondenten die op voorhand een idee hadden van het onderwerp. In Boortmeerbeek was er slechts één respondent die dit te kennen gaf. Zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal gaven enkele respondenten aan dat ze in een bepaalde richting geduwd werden, inzake thematisering van de reportage. Hierover waren in Boortmeerbeek wel opvallend meer klachten dan in Roosdaal. De sturing die deze respondenten ondervonden leidde zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek bij 4 respondenten tot een onrealistisch scenario. Tot slot was het aandeel respondenten die geen enkele verwachting had omtrent het thema/onderwerp, gelijk voor beide dorpen.

3.3.3.2 Handelingen

Boortmeerbeek

Wanneer we vroegen naar de sturing en instructies vanuit de reporters inzake de handelingen die de respondenten verrichtten kwamen we tot de vaststelling dat dit bij iedereen het geval was. De mate waarin er gestuurd werd was echter wel verschillend. Zo was er bij alle respondenten sprake van het herhaaldelijk opnieuw verrichtten van hun handelingen om er 'het beste stukje' te kunnen uithalen. Ook voor de verschillende camerastandpunten dienden de respondenten steeds te herhalen wat ze eerder deden. Deze herhaling werd door geen enkele respondent uit Boortmeerbeek als storend of verplichtend ervaren.

Wat echter wel een obstakel vormde voor enkele respondenten was dat ze handelingen opgelegd kregen door de reporters. Hier ging het niet om het herhalen van een handeling die eerder spontaan gebeurde maar om het stellen van een nieuwe handeling die aangestuurd werd door de reporters. Uit de antwoorden van de respondenten bleek dat dit bij zeven van de elf respondenten het geval was. De graduatie van deze sturing hing af van situatie tot situatie. Zo gaf respondent 4 aan dat de context van het gebeuren correct was maar dat ze haar moeder bepaalde dingen oplegden. Dit ging om zaken die niet ver over de grens van het spontane lagen. Een totaal andere graduatie viel vast te stellen bij respondenten 5 & 6 en 10 & 11. Deze gaven beiden te kennen acties verricht te hebben onder druk van de reporters. Respondenten 5 & 6 kregen immers al instructies van de reporters voordat de opnames van start gingen. Zo moest respondent 5 op voorhand enkele spinnen verzamelen uit de tuin, die nadien in de reportage zagezegd 'in huis zouden zitten'. Ook tijdens het draaien van de reportage kregen ze instructies over wat en hoe ze moesten handelen. Respondent 6 merkte op dat ze een tafel moest dekken, terwijl het geen etenstijd was en dit geen verband had met de reportage. Ze gaf te kennen dat ze dit heel vervelend vond. Respondent 5 benadrukt dat het om handelingen ging die niet spontaan waren:

"Daar had ik het meeste problemen mee, dat het in hun patroon lag. Zeker niet mijn eigen visie."
(Respondent 5)

Op één instructie na gingen respondenten 10 & 11 ook in op de aangestuurde handelingen. Zo stuurden de reporters ertoe aan dat respondenten 10 & 11 samen in bed zouden liggen tijdens de opnames:

"Als de kinderen klein waren... dan waren die zo blij en dan mochten die bij mama slapen. Maar ik denk dat dat heel normaal is, hé... Maar nu ja zijn die 15 en 16, dus nu moesten die dat terug doen. Die vonden dat eigenlijk helemaal niet leuk. (...) Voor de beelden moesten ze dat doen. Maar ja kinderen van 15 en 16 jaar die slapen niet meer bij hun mama... Dus ja, zij vonden dat ook al niet leuk... tegenover hun vrienden." (Respondent 10)

Op de vraag waarom de respondenten deden wat de reporters vroegen, bood respondent 10 volgend antwoord:

“Ge doet dat ja... gewoon het feit dat... ge zijt dan toch bezig dan, dan doet ge dat maar hé”
(Respondent 10)

Zowel respondenten 5 & 6 als 10 & 11 beklagden zich achteraf dat ze gingen op deze sturing en instructies.

Roosdaal

Bij alle respondenten stelden we vast dat ze verscheidene keren hun handelingen tijdens de opnames moesten herhalen. Bij het merendeel van de respondenten ging dit over het herhalen van een spontane handeling. Dit bleek nodig om het beste beeld van de handeling te kunnen selecteren bij de montage. Respondent 12 haalde aan dat ze wel twintig keer dezelfde handeling moest stellen, tot wanneer de reporters het goede beeld daarvan hadden. Ze stelde dat er geen sprake was van een eenzijdige registratie van haar bezigheden:

“Dat komt op tv over als toevallig een cameraploeg en “hey, mogen wij effkes meekomen om te filmen!” Dat is helemaal niet.” (Respondent 12)

Naast respondent 12 stelden we bij de respondenten 13, 14, 18 & 19 en 22 & 23 dezelfde situatie vast. Ze vertelden allen dat ze aangestuurd werden om hun eerder gestelde handelingen vaak te herhalen. De uitgevoerde handelingen waren bij hen niet opgelegd en correspondeerden met de realiteit. Respondent 14 getuigt:

“(...) laat ons zeggen dan, we hebben een beetje ‘geïmiteerd’. (...) Ze legden me geen verplichtingen op. Ik mocht alles spontaan doen, ja.” (Respondent 14)

In tegenstelling tot voorgaande respondenten, merkten respondenten 15, 16 & 17 en 20 & 21 op dat de reporters wel handelingen oplegden die anders niet zouden plaatsgevonden hebben. Naast het vele herhalen van hun ‘gewone’ handelingen dicteerden de reporters wat ze verder moesten doen. Zo moest respondent 17 de vloer kuisen tijdens de opnames om aan te tonen dat deze scheef is, dit terwijl ze al enkele jaren zelf niet meer kuisst maar dit uitbesteedt aan een poetshulp. Het meest markante voorbeeld hiervan stelden we echter vast bij respondenten 20 & 21. Zij werden aangestuurd om een heel opzet na te spelen, wat in realiteit nooit zou gebeuren. Er werd vertrokken van het feit dat beide respondenten enkele keren per jaar ‘s avonds buiten naar de satellieten keken, wanneer op het weerbericht aangekondigd werd dat deze zichtbaar waren. Uiteindelijk duwden de reporters beide respondenten in een totaal ander opzet: op de opnames dienden ze te vertellen dat ze elke nacht hun wekker zetten en vervolgens samen gaan wandelen omdat ze overdag geen tijd hebben om met elkaar te praten. Dit was echter een komisch opzicht, aangezien beide respondenten gepensioneerd zijn. Frappant is dat deze activiteit geen enkele link met de realiteit meer had. Respondent 21 stipte nog aan dat ze zelfs voor het bekijken van de satellieten niet ‘s nachts zouden opstaan.

"Dan moesten we vertrekken en doen 'alsof' dat we uit ons bed kwamen... en wij zijn dan zo'n clownen hé. (...) Wij hebben dat zo'n beetje meegespeeld hé. Veel zouden er dat niet doen ze, maar ja... Ons kan dat niet veel schelen ze. ...Wij hebben wat cinema gespeeld hé." (Respondent 21)

Samenvattende bespreking en vergelijking

Zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal gaven de reporters instructies omtrent het herhalen van spontane handelingen. Alle respondenten beaamden dit en hadden hier begrip voor. Bij de helft van de respondenten uit Boortmeerbeek was er enkel sprake van het herhalen van spontane handelingen, de andere helft had het ook over opgelegde handelingen. In Roosdaal stelden we bij een minder aandeel van de respondenten vast dat ze handelingen opgelegd kregen, of hiertoe sterk aangestuurd werden. De verontwaardiging en wroeging omtrent deze sturing was opvallend meer aanwezig in Boortmeerbeek. In Roosdaal gingen de respondenten hier met een grotere gelatenheid mee om.

3.3.3.3 Verbaal

Boortmeerbeek

In de sturing van de verbale activiteit konden we twee soorten onderscheiden. Enerzijds was er sprake van bepaalde zinnen op een andere manier te herhalen, waarbij enkel de formulering of beknoptheid van de boodschap wordt gewijzigd. Anderzijds gaven enkele respondenten te kennen dat ze woorden in de mond gelegd kregen en dingen moesten zeggen die niet spontaan verteld werden. Bij de vraag naar deze sturing werd duidelijk dat de ene helft van de respondenten aangaf lichtjes gestuurd te zijn wat formulering van eigen woorden betreft, de andere helft was echter van mening dat ze woorden opgelegd kregen door de reporters.

Respondenten 1, 3, 7, 8 & 9 kregen te maken met een lichte sturing. Respondenten 7 & 8 vertelden dat ze hun eigen ding mochten zeggen, maar dit soms met een iets andere formulering moesten herhalen. Ook bij respondenten 1 en 3 was er sprake van een uitleg verscheidene keren te herhalen. Respondent 1 bracht begrip op voor deze sturing, hij stelde dat het gesprek anders in het ijle zou gaan. Respondent 4 voegde inzake deze herhaling volgende bemerking toe:

"Door 't feit dat ge bepaalde dingen vijftig keren moet zeggen...wordt ge dat moe...en dan kunt ge uw eigen gevoel daar niet meer ingelegd krijgen." (Respondent 4)

De andere helft van de respondenten uit Boortmeerbeek sprak van een hevigere sturing waarbij ze woorden opgelegd kregen. Respondent 10 verwoorde haar ervaring hiermee als volgt:

"Ik dacht dat ge mocht zeggen wat ge wou, maar nee... Zij stellen u een vraag en dan zeggen ze u op voorhand, voordat ze u die vraag hebben gesteld, "nu gaat ge dat zeggen en dan moet ge dat, dat... dat". (...) Uiteindelijk zegt gij wat dat zij willen." (Respondent 10)

Opmerkelijk was dat respondent 6 aanvoelde dat de reporters ruzie wilden bewerkstelligen tussen haar en haar echtgenoot, respondent 5. Ze is hier echter bewust niet op ingegaan:

"...Dan heb ik gepeisd: (...) "wilt ge dat nu geloven, dat die precies geire had gehad dat wij ruzie hadden gemaakt". Dat ik dan anti-... en hij pro-spin zou zijn. (...) Dat heeft hij nekeer of 3 goed laten voelen (...) Misschien hadden ze dat graag gehad, maar dat is dan tegengevallen."
(Respondent 6)

Tot slot wezen respondenten 5 & 6 nog op de contradictie van deze sturing gedurende de opnames:

"We moesten doen alsof zij er niet waren, tegen elkander. ...Nee, zij waren er dus niet maar ze legden ons wel op wat we moesten zeggen." (Respondenten 5 & 6)

Roosdaal

Inzake verbale sturing bij de respondenten uit Roosdaal, onderscheidde we twee categorieën. De eerste categorie kenmerkte zich door een lichte sturing die sloeg op de formulering van de eigen woorden, of in eigen woorden een bepaald verhaal beknopter vertellen. De andere categorie besloeg het opleggen van woorden aan de respondent. Zeven van de twaalf respondenten uit Roosdaal gaven aan dat ze alles in eigen woorden konden en mochten formuleren. Wel moesten deze zeven respondenten vaak hun woorden herhalen, in een telkens iets wisselende formulering. Respondent 22 vestigde de aandacht op het feit dat dit niet altijd even eenvoudig was:

"Maar dat was wel...allez ja... want dan doet ge zo uw verhaal en dan zeggen ze: "ja, maar probeer dat nu 'n keer te doen in tien zinnen". Dan staat ge daar... goh, "moet ik dat zo rap inkorten?" Dat was wel moeilijk vond ik altijd." (Respondent 22)

De andere vijf respondenten beschouwden deze sturingen als zodanig, dat ze niet vrij waren om te zeggen wat ze wilden. Volgens hen zeiden de reporters hen voor wat ze moesten zeggen. Dit was vooral het geval bij respondenten 16 & 17 en 20 & 21.

Samenvattende bespreking en vergelijking

Uit de antwoorden van de respondenten uit beide dorpen vielen twee categorieën op te maken bij de sturing van woorden. Enerzijds hadden ze het over een lichte sturing waarbij ze hun eigen woorden wat anders of korter moesten formuleren. Hierbij bleef de originele boodschap overeind en liep dit samen met de visie van de respondenten. Anderzijds was er sprake van een meer opgelegde sturing. Hier kregen de respondenten woorden in de mond gelegd en werden ze op voorhand aangestuurd om bepaalde zaken te vertellen, die niet eerder spontaan gezegd waren. Zowel voor Boortmeerbeek als voor Roosdaal kunnen we besluiten dat steeds ongeveer de helft van de respondenten aangaf ofwel tot de ene categorie te behoren, dan wel tot de andere.

3.3.4 Afspraken en algemene begeleiding tijdens de opnames

Boortmeerbeek

Geen enkele respondent van Boortmeerbeek wist te vertellen dat er duidelijke afspraken gemaakt werden tussen hem en de reporter(s). Bij enkele respondenten stelden we wel enkele informele condities vast die door de respondenten werden aangehaald naar de reporters toe. Zo gaf respondent 1 enkele 'krijtlijnen' mee aan de reporters m.b.t. het thema dat belicht werd in de reportage. Respondenten 5 & 6 maakten ook geen specifieke afspraken over wat wel en niet uitgezonden kon worden maar respondent 5 waarschuwde de reporters er wel voor om objectief en positief te blijven bij de montage van de beelden:

Ik heb gezegd dat ze moesten eerlijk blijven, dat ze moesten objectief blijven. Ik zeg: "vriend, ik ben voor de natuur en gelle komt de natuur filmen op jullie manier, maar ik zeg, het moet positief blijven hé!" (...) "Dat ik niet ervaar dat 't voor een stukske uitvergroet is en niet beginnen liegen hé"." (Respondent 5)

Respondent 5 is van mening dat er aan deze voorwaarden niet voldaan werd omdat de uitgezonden beelden volgens hem niet realistisch, objectief en positief waren. In tegenstelling hiermee zijn respondenten 7, 8 en 9 wel tevreden over het naleven van de informele conditie die zij stelden. Deze respondenten gaven tijdens de opnames duidelijk aan dat ze niet voor aap wilden staan in de reportage. De reporters boden daar volgende garantie voor:

"Ze hebben ons gegarandeerd van "nee, nee, het is in orde en we gaan dat netjes doen". Goed ja, dan moet jij hun daar maar in vertrouwen hé (...) Uiteindelijk als ze bijna 3uur filmen, dan gebruiken ze nog wat ze willen hé. Ook al spreekt ge af of ge uw eigen mening kunt zeggen... ze gebruiken het of ze gebruiken het niet hé." (Respondent 7)

Respondenten 7, 8 en 9 vonden achteraf dat de reporters gedaan hadden wat ze beloofden. Andere respondenten, die niet zelf initiatief namen om informeel op enkele voorwaarden te drukken, gaven aan dat er helemaal geen afspraken gemaakt werden en dat de reporters hier ook geen aanleiding toe gaven. Respondent 11 beklagde zich achteraf dat er geen afspraken gemaakt werden omtrent wat er wel of niet mocht uitgezonden worden.

Over de algemene begeleiding tijdens dit proces waren alle respondenten unaniem: er was voldoende begeleiding voor handen. Niemand gaf te kennen extra begeleiding gemist te hebben. Zowel respondent 4 als respondenten 5 & 6 omschreven de begeleiding als familiaal. Zo was respondent 4 van mening dat de reporters heel goed samenwerkten en dat ze hen precies al jaren kende. Respondent 8 wijst dan weer op de goede, kindvriendelijke begeleiding van haar zoon door de reporters.

Roosdaal

Duidelijke afspraken tussen respondent en reporter werden in Roosdaal niet gemaakt, ook van informele voorwaarden was er hier amper sprake.

"In sommige gevallen als ge dan een onderhoud hebt met iemand, zo een vraaggesprek, dan wordt dat nekeer uitgeschreven en dan wordt dat gevraagd: "mogen we dat zo schrijven, of mogen we dat zo uitzenden?" Hier is daar geen sprake van." (Respondent 13)

Twee uitzonderingen kwamen echter wel uit de antwoorden van de respondenten naar boven. Eén van deze uitzonderingen was van toepassing op respondenten 16 & 17. Zij hadden na de opnames laten weten dat ze niet wilden dat de beelden uitgezonden zouden worden. Deze 'eis' werd echter niet ingewilligd en de reporters namen enkele keren contact op om hen te overtuigen van het tegendeel. De reporters waren zelfs nog tot tweemaal toe bij respondenten 16 & 17 thuis langsgesproken om hen toch te overhalen om de beelden te mogen uitzenden. De tweede uitzondering stelden we vast bij respondenten 22 & 23. Zij zijn de enigen die aangaven dat de reporters aanleiding gaven tot het maken van afspraken omtrent wat wel of niet zou getoond worden in de reportage:

"Ze hadden wel gezegd van: "Als ge iets hebt van "dat wil ik niet dat getoond wordt", dan moet ge dat wel zeggen." (Respondent 22)

Respondent 23 was tijdens de opnames beginnen wenen, wegens een emotioneel moment. Ze had dan ook op het moment zelf kort gevraagd om dit niet uit te zenden, wat ook niet gebeurd is.

De begeleiding die voorhanden was bij heel dit opnameproces werd door alle Roosdaalse respondenten als positief en voldoende gepercipieerd. Er kwam geen nood aan extra begeleiding aan de oppervlakte. Respondent 12 maakte qua begeleiding volgende bedenking:

"Ik kan mij voorstellen dat ze bij oudere mensen meer tijd nodig hebben om bepaalde dingen duidelijk te maken of wanneer ze iets vragen dat ze dat zouden begrijpen." (Respondent 12)

Bij de respondenten in de hogere leeftijdscategorieën werd deze vraag zeker ook gesteld, maar niemand van hen gaf aan extra begeleiding gemist te hebben.

Samenvattende bespreking en vergelijking

In beide dorpen zijn er geen formele, duidelijke afspraken gemaakt tussen respondent en reporter. In tegenstelling tot Roosdaal, was er in Boortmeerbeek vaker sprake van informele condities, krijtlijnen en waarschuwingen die de respondenten overmaakten aan de reporters. Over het feit dat de reporters deze 'informele afspraken' naleefden waren de meningen verdeeld. In Roosdaal werd er wel één uitzondering vastgesteld waarbij er door de reporters wel aanleiding tot afspraken werd gemaakt. Ook discussie over het maken van een afspraak of de beelden al dan niet uitgezonden mochten worden was een uitzondering op naam van Roosdaal.

Beide dorpen hadden gemeenschappelijke visies over de begeleiding. Niemand kaartte een nood aan extra begeleiding aan.

3.3.5 Omstandigheden van de opnames

Boortmeerbeek

Het weer werd door de meeste respondenten aangehaald als een storende factor bij buitenopnames, die plaatsvonden in het najaar van 2010. Bij de start van de buitenopnames hadden de meeste respondenten iets lichts aan van kleding omdat de temperaturen nog vrij zacht waren, naarmate de avond viel werd het echter kouder en schemerig. Het nadeel was dat ze hun kleding niet konden wisselen, omdat deze dezelfde moest blijven gedurende de hele opnames. Respondenten 1 en 4 gaven aan dat het erg koud was en bijgevolg onaangenaam om hierin buiten te blijven zitten in een T-shirtje. Naast de weersomstandigheden haalde respondent 3 ook het effect aan van de ongewone omstandigheden die bij een televisieopname horen. Hierdoor vergat ze dingen zoals de liedjestekst die ze moest zingen of extra toelichting die zij en haar man wilden geven bij enkele zaken die in beeld gebracht werden.

Roosdaal

Wanneer we bij de respondenten van Roosdaal peilden naar de omstandigheden van de opnames, begonnen enkelen spontaan over het weer. Vooral respondent 21 ondervond hier hinder van:

"...Als ze komen opnemen hebben... dat was buiten en dan moest ik mijn slaapdingen aandoen... Ik was vervrozen van de kou." (Respondent 21)

Naast het koude weer gaven respondenten 18 en 22 aan een onwennig gevoel te hebben tijdens de opnames. Respondent 22 haalde het 'onbekende' aspect van de camera en dergelijke aan als mogelijke factor.

"Want anders praten wij met elkaar alsof dat niks is en toen was dat zo...ja, ik weet dat niet...onwennig...alsof we mekander zelfs niet kenden...dat was echt raar (...) Da's meer...allez, nerveus voor hetgeen dat ge niet kent eigenlijk hé." (Respondent 22)

Samenvattende bespreking en vergelijking

Bij beide dorpen ging het omtrent de omstandigheden van de opnames voornamelijk over het koude weer en de ongewone omstandigheden die zo een opnameproces met zich meebrengt.

3.4 Representatie

3.4.1 Representatie van zichzelf

3.4.1.1 Mening en terugkoppeling naar verwachtingen

Boortmeerbeek

Wanneer we peilden of de uiteindelijke beelden in de reportage aan de verwachtingen voldeden, stelden we vast dat de meeste respondenten niet goed wisten wat hiervan te verwachten. Enkel respondent 1 had duidelijke verwachtingen omtrent de uiteindelijke beelden. Hij had al ervaring met de productie van reportages en was bijgevolg niet verbaasd dat het uiteindelijke resultaat een zeer gecomprimeerde versie was van de opnames. In tegenstelling hiermee stelden we bij

meerdere respondenten vast dat ze verrast waren dat er heel weinig te zien was, van wat er uiteindelijk allemaal opgenomen werd. Respondent 4 was één van hen:

“Uiteindelijk van hetgeen dat ze allemaal gefilmd hebben, daar is maar euh... de helft eigenlijk van te zien. (...) ...heel weinig... (...) ik stelde mij wel vragen: “amai, wij hebben daar zoveel tijd aan versleten...” En uiteindelijk op twee minuten is dat spel gedaan en... dan vraagt ge u af: “En wanneer komt dat, en allez, wanneer komt dat nu?” En ge ziet dat dan niet...” (Respondent 4)

Respondent 2 gaf aan dat ze verwachtte dat de reportage op niks zou trekken, ze was erg benieuwd naar het uiteindelijke resultaat. Uiteindelijk gaf ze te kennen dat de reportage beter was dan verwacht. Ook respondenten 7 & 8 gaven aan te twijfelen over hoe ze in beeld gebracht zouden worden. Respondent 7 haalt aan waarom:

“Als ze drie uur filmen dan kunt ge er echt van maken wat ge zelf wilt hé... Het is maar te zien welke en hoe ge de stukken die ge eruit knipt... euh... ik vond uiteindelijk dat de weergave... (...) uiteindelijk... het was goed hé... ja... maar ge moet het een beetje uit handen geven hé... en hopen dat alles loopt zoals ge denkt dat het zou moeten lopen.” (Respondent 7)

Naast respondenten 1, 2, 3, 7, 8 & 9 die tevreden waren over hun representatie, hoorden we een totaal andere mening bij respondenten 5 & 6 en 10 & 11. Zij gaven alle vier aan erg ontgoocheld te zijn in de beelden en geschrokken te zijn van het uiteindelijke resultaat. Volgens respondent 5 hebben de makers met hun reportage express willen choqueren. Zowel respondent 5 als 6 hadden verwacht dat de reportage meer over hun hobby's zou gaan of hun liefde voor de natuur. De reporters hadden echter tijdens de opnames wel al deze zaken gefilmd, maar tot de respondenten hun grote verbazing werd hiervan in de reportage met geen woord gerept. Ze dachten dat ze voorgesteld zouden worden als 'volksmensen met vele bezigheden'. Ze hadden dan ook zeker niet verwacht dat de reportage slechts over één enkel item zou handelen, welk bovendien nog uit zijn context gehaald werd en niet correspondeerde met de realiteit.

“...Maar allemaal bijna niks van getoond. De rest van ons hobby's dat was niet belangrijk, het was die spin, dat was het. (...) Gewoon voor te 'attaqueren' voor de mensen. Want dat... “amai, dat hebben we nog nooit gezien”. (...) Als ge het zo beziet was het een ontgoocheling.” (Respondent 5)

Voor respondenten 10 & 11, die ook niet tevreden waren over de beelden, kwam de reportage slechter over dan verwacht. Respondent 10 gaf aan dat ze op voorhand wist dat de beelden over het specifieke thema 'veilig voelen' zouden gaan, er was immers niks anders gefilmd. Toch vershoten zij en respondent 11 van de uiteindelijke reportage. Beide respondenten waren van mening dat de reportage een belachelijk beeld weergaf van hen en de situatie.

“Ik dacht dat 't beter zou geweest zijn. (...) Als ge de beelden ziet hé... Dan had ik zoiets van “amaaaai...”.” (Respondent 10)

Roosdaal

Ongeveer de helft van de respondenten gaf spontaan aan dat ze verwachtten dat hun reportage langer zou duren. Eén respondent was hierdoor niet verrast omdat de reporters hem duidelijk verteld hadden dat de reportage heel kort zou zijn. Naast de tijdsduur van de reportage lieten vier respondenten optekenen dat wat ze ongeveer verwacht hadden van de reportage, ook effectief zo te zien was op de beelden. Respondenten 22 & 23 hadden na de opnames wel twijfels omtrent het uiteindelijke resultaat, ze twijfelden of het wel goed in beeld gebracht zou zijn. Beide respondenten waren na de uitzending van de beelden positief verrast:

"Eigenlijk is dat heel mooi...verwoord." Zo, niks teveel, niks te weinig. hebben er de schoonste stukskes uitgehaald hé...eigenlijk." (Respondent 22)

Naast respondenten 22 & 23 waren ook respondenten 12, 13, 15, 18 & 19 tevreden over hun reportage. Respondent 12 had echter wel verwacht dat de klemtoon in de reportage volledig op haar hobby, het buikdansen, zou liggen. De reportage bracht echter specifiek de link tussen dit buikdansen en de moeilijke zwangerschap, die respondent 12 gekend had, naar voor als hoofdthema. Hierdoor was respondent 12 aanvankelijk wat verrast bij de uitzending, maar achteraf bekeken was ze toch tevreden over de reportage:

"Ik had eerst iets van oei, en nu gaat iedereen dat dan weten van mijn moeilijke zwangerschap. Maar aan alle goeie reacties achteraf merk je dan wel dat het goed is overgekomen. Het kon natuurlijk ook helemaal anders overkomen, maar 't was positief." (Respondent 12)

Verder gaven zowel respondent 14 als respondenten 18 & 19 aan dat ze tevreden waren, maar vonden van zichzelf dat ze niet de meest geschikte 'act' hadden voor een reportage over Roosdaal.

Lijnrecht tegenover de respondenten die hun verwachtingen positief ingelost zagen bij de uitzending van de beelden, stonden respondenten 20 & 21. Deze wisten niet op voorhand wat er getoond zou worden. Het oorspronkelijke idee voor hun reportage hield in dat ze 's avonds buiten gingen kijken naar satellieten. De respondenten speelden tijdens de opnames in functie hiervan enkele zaken na, zoals het kijken naar satellieten met hun verrekijker. Ze vertelden op camera hiernaast echter ook andere zaken die opgelegd werden door de reporters. Ook ondernamen ze enkele aangestuurde handelingen die niets met het oorspronkelijke thema te maken hadden. Bij de uitzending van de beelden werden enkel deze verzonden zaken weergegeven, waardoor er geen enkele link meer was met het oorspronkelijke en realistische onderwerp. Dit hadden beide respondenten helemaal niet zien aankomen:

"Ah ja natuurlijk dat ik daarvan verschoten was... Ik zeg: "Ah, ze geven zij niets uit waarvan wij naar die satelliet gaan letten." Wij hadden dat wel een beetje anders gewild, maar ja... We zijn nogal gewillig hè." (Respondent 21)

Naast voorgaande twee respondenten waren ook respondenten 16 & 17 niet tevreden met hun reportage. Zij wisten in tegenstelling tot respondenten 20 & 21 wel op voorhand waarover hun

reportage precies zou handelen. Onderwerp van hun reportage was hun scheve huis, maar dit werd pas tijdens de opnames duidelijk. Anders hadden ze niet toegestemd om een reportage hierover te maken. Deze respondenten waren een zeer uitzonderlijk geval omdat respondent 16 na de opnames contact opgenomen had met de reporters, dit om te vragen dat de beelden niet uitgezonden zouden worden. Ze wilden hun scheve huis niet voor heel Vlaanderen laten zien op televisie. Uiteindelijk werden ze toch overtuigd door de reporters, om de beelden uit te zenden. Dit impliceerde echter niet dat ze hierdoor tevreden waren over de reportage.

"Dermee dat hij gebeld had dat ze het niet mochten uitzenden." (Respondent 17)

...Maar ja. ze lieten mij niet gerust hé. Ja, zeker 3-4 keer: "allez meneer, ge gaat dat toch niet doen..."." (Respondent 16)

Samenvattende bespreking en vergelijking

In Boortmeerbeek stelden we een groter aandeel respondenten vast die helemaal niet wisten wat te verwachten van hun reportage. Het aantal respondenten die aangaven dat ze een langere tijdsduur van de reportage hadden verwacht, was wel vergelijkbaar voor beide dorpen. In Boortmeerbeek waren vier respondenten niet tevreden over hun reportage. Volgens deze respondenten was enerzijds extra overdrijving en anderzijds het uit de context halen en uitvergotten van één vervormd negatief detail de oorzaak hiervan. Ook in Roosdaal was er sprake van vier respondenten die niet blij waren met de opgevoerde representatie. Hier wezen de respondenten enerzijds de montage en de subjectieve sturing tijdens de opnames en anderzijds het foutief gekozen onderwerp aan als de boosdoeners. Zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal beschreven ongeveer de helft van de respondenten hun reportage als positief. Tot slot stelden we ook in beide gemeenten vast dat enkele respondenten op voorhand hun twijfels hadden omtrent het uiteindelijke resultaat. Bij het merendeel van deze respondenten verdwenen deze twijfels bij het bekijken van de uitgezonden beeldreportage.

3.4.1.2 Realistische vs. vervormde weergave

Boortmeerbeek

De meerderheid van de Boortmeerbeekse respondenten liet weten dat hun reportage een realistische weergave gaf van de feiten. Respondent 7 wijst op het feit dat de reportage een 'inkorting' was, maar wel een realistisch beeld toonde. Dit gold ook voor alle respondenten die aangaven dat de reportage geen verzonnen of vervormde representatie ten toon spreidde. Respondent 1 stelde dat de montage goed gebeurde en er hierdoor geen (extra) sensatie werd gecreëerd:

"(...) zeker niet té... hoe moet ik het zeggen, niet té... tja, hoe zegt ge dat nu weer? Niet te emotioneel zo. Een stukske zo dat ik effkes, want ik was effkes in tranen, ik geef dat toe. Maar ze hebben dat niet benadrukt, want ge kunt dat zeemzoeterig maken, nee, nee, dat niet. Ze hebben zich gehouden aan euh... ja, het was goed gemonteerd." (Respondent 1)

Twee van de reportages werden als 'vervormde realiteit' beschouwd. Dit waren respectievelijk de reportages die gemaakt werden over respondenten 5 & 6 en anderzijds over respondenten 10 & 11. Volgens respondent 5 lagen de technieken die de reporters hanteerden tijdens de opnames mee aan de basis van de realiteitsverdraaiing. Zo filmde ze één spin op verschillende plaatsen in het huis en leek dit achteraf, door montage, om verschillende spinnen te gaan. Respondent 5 haalde ook aan dat ze met kunstlicht werkten en sterk inzoomden op bepaalde aspecten, die anders aan het blote oog zouden ontspringen. Zowel respondent 5 als 6 drukten echter op de montage als voornaamste boosdoener van de vervorming: de reporters zijn volgens hen niet de hoofdverdachten van deze teleurstelling, maar diegenen die de beelden monteerden. Respondent 5 benadrukte tijdens het interview meermaals dat hij nochtans vele waarschuwingen hierover overgemaakt had aan de reporters:

"Ik heb gezegd tegen die kerel, ik zeg: "vriend, ik ben voor de natuur en gelle komt de natuur filmen op jullie manier, maar ik zeg, het moet positief blijven hé!" (...) "Want als ik zie dat ge het in 't belachelijke trekt en ik kom u nog ene keer tegen, dan heb ik u vast hé" zeg ik. – "Oh nee, nee, zo zijn wij niet meneer, ge moet geen bang hebben en dit en dat". Maar ergens is het dus niet zo overgekomen hé." (Respondent 5)

"Ze hebben ons niet laten zien aan de mensen van Boortmeerbeek-Hever-Schiplaken... gelijk we zijn." (Respondent 6)

Respondenten 10 & 11 waren ook niet tevreden over de weergave van de feiten in de reportage. Volgens respondent 10 gaf de reportage geen realistische weergave van de situatie:

"Als ge de serie ziet is het precies of ik durf niet meer buiten komen, en dat is niet... Dus eigenlijk, ze maken het erger dan het is. Zij maken hun programma en ja... (...) Allez, ze maken u eigenlijk belachelijk op dat moment." (Respondent 10)

Bij de vraag of de respondenten de afgewerkte montage vooraf (voor de eigenlijke uitzending op televisie) te zien kregen, merkten we op dat het antwoord hierop bij alle respondenten negatief was. De reporters stelden dit aan geen enkel van de respondenten voor en slechts één respondent heeft hier spontaan naar gevraagd. De afgewerkte montage kreeg hij echter niet op voorhand te zien. Dit vond hij een spijtige zaak, al bracht hij hiervoor wel begrip op:

"Ge krijgt het op voorhand niet te zien hé. (...) We hebben dat gevraagd of dat dit kon, maar dat was heel klaar en duidelijk dat dit niet gebruikelijk was en dat ze dat normaalgezien niet deden. (...) Ik denk dat ge dan ook wel het risico loopt dat er heel veel mensen zeggen: "dat is niet hetgeen dat ik... en dat moest zo, en knipt dat er eens uit... en kunt ge dat misschien daar zetten?". ...Allez, ik versta ze wel ergens ze." (Respondent 7)

Respondenten 5 & 6 en 10 & 11 gaven ook aan dat ze dit liever de afgewerkte montage op voorhand wilden zien. Zij hebben hier evenwel niet naar gevraagd, maar stelden achteraf vast dat dit toch gepast zou zijn. Respondent 10 benadrukt dat ze niet zou toegestaan hebben dat de

beelden uitgezonden werden, indien ze deze op voorhand had kunnen zien. Twee andere respondenten gaven aan dat ze geen nood hadden om de beelden op voorhand te zien. Uitzonderlijk waren respondenten 2 en 4 die de beelden bewust niet op voorhand zouden willen zien. Zij haalden aan dat de uitzending ervan anders geen verrassing meer zou zijn, en de spanning die hiermee gepaard gaat vervolgens zou verdwijnen.

Roosdaal

Slechts twee respondenten uit Roosdaal beschreven hun reportage als een onrealistische representatie. Dit waren respectievelijk respondenten 20 & 21. In hun reportage werd een volledig foutief beeld opgehangen van hun bezigheden. Ze hadden de activiteiten uit de reportage wel verricht tijdens de opnames, maar deze waren allemaal opgelegd en aangestuurd door de reporters. Respondent 21 getuigt:

“Zo hebben ze dat verteld, dat er nog gepensioneerden waren die overdag geen tijd hadden en dan 's nachts moesten gaan wandelen hè. (...) Maar we doen wij die toeren allemaal niet hé 's nachts. ...'s Nachts liggen wij in ons bed hè!” (Respondent 21)

Een totaal ander verhaal hoorden we bij respondent 14, die vaststelde dat de beelden uit zijn reportage een realistisch relaas gaven van de feiten:

“Al wat dat ze uitgegeven hebben, hebben ze niet gegomd of bijgedaan, dat was... puur natuur.” (Respondent 14)

Bovendien vertelden de reporters aan respondent 14 dat zij steeds aanwezig zijn bij de montage van de beelden. Naast respondent 14 waren ook alle andere respondenten (uitgezonderd respondenten 20 & 21) van mening dat hun reportage een realistische weergave betrof van de feiten. Respondent 12 gaf wel aan dat, naast de realistische feiten, de specifieke klemtoon in de reportage ervoor zorgde dat de beelden niet het volledige verhaal vertelden:

“...die link klopt wel, maar voor mij is het buikdansen veel meer geworden. 'T is echt een passie en ik ben er heel graag en veel mee bezig. Maar dat stuk over de zwangerschap hebben zij er dan uitgenomen om daarop te focussen. Mijn litteken is dan ook echt wel heel duidelijk in beeld geweest... Mensen zien dat ook graag het leed van anderen...” (Respondent 12)

In tegenstelling tot respondent 12, die stelde dat haar leed extra in de kijker geplaatst werd, merkten respondenten 22 & 23 op dat de emotionaliteit van hun reportage echter niet in de verf werd gezet:

“Want op een gegeven moment heeft, heeft mama zo...als ze aan 't filmen waren zo een keer de controle verloren en wenen en wenen. En daarachter zei ik: “zeg mama, dat had ge nu ook niet moeten doen hè!” Ik zeg: “Ja, dat gaan ze zeker uitzenden”, want ja, da's zo... 'reality-tv'! ...Maar ze hebben dat eigenlijk niet uitgezonden.” (Respondent 22)

Ook in Roosdaal stelden we vervolgens de vraag of de respondenten in de mogelijkheid verkeerden om de uiteindelijke montage (voorafgaand aan de uitzending) te bekijken. Dit bleek echter niet mogelijk. Het merendeel van de respondenten gaf bij deze vraag aan dat ze de beelden wel graag op voorhand gezien hadden. Vooral respondenten 20 & 21 beklagden zich dat ze de beelden niet op voorhand te zien kregen. Beide respondenten gaven aan dat wanneer dit wel het geval zou geweest zijn, ze zeker hun bemerkingen omtrent de foutieve representatie zouden overgemaakt hebben. Opvallende vaststelling is dat er slechts twee respondenten specifiek vroegen naar het op voorhand bekijken van de beelden, namelijk respondenten 22 & 23. Het antwoord van de reporters hierop was evenwel negatief, wat beide respondenten zeer spijtig vonden:

“Ge weet wat ge gezegd hebt, maar wat gaan ze daar nu uithalen? Dat weet ge niet. En wanneer kunt ge dat zien? Ja, als dat maar eerst op TV komt. Maar dan heeft gans Vlaanderen dat al gezien, dus...” (Respondent 22)

Drie van de twaalf respondenten uit Roosdaal besloten echter dat dit voor hen niet hoefde. Als voornaamste reden hiervoor haalden ze het vertrouwen in de goede afloop aan. Frappant is dat enkel respondenten 16 & 17 de uiteindelijke reportage wél te zien kregen op voorhand. Dit was een uitzonderlijke situatie aangezien dit enkel diende om de respondenten in kwestie te overtuigen om toestemming te geven voor de uitzending van deze beelden. Respondent 16 had echter na de opnames geweigerd dat de beelden zouden worden uitgezonden.

Samenvattende bespreking en vergelijking

Voor beide dorpen waren de meeste reportages een weliswaar ingekorte, maar realistische weergave van de feiten. Zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal werd een klein aantal reportages als onrealistisch en vervormd beschouwd, respectievelijk was dit het geval bij twee reportages uit Boortmeerbeek en slechts bij één reportage uit Roosdaal. In beide dorpen gaven twee respondenten te kennen dat hun reportages niet emotioneel gedramatiseerd werden, wanneer hier wel beeldmateriaal voor beschikbaar was. Toch gaf in Roosdaal één respondent aan dat de reportage het emotionele aspect, namelijk het leed bij haar zwangerschap, beklemtoonde. Opmerkelijk verschil in antwoorden viel vast te stellen inzake de personen die verantwoordelijk waren voor de montage. Zo pleitten twee respondenten uit Boortmeerbeek de reporters vrij van schuld bij de foutieve montage, terwijl respondent 14 uit Roosdaal ons vertelde dat de reporters steeds aanwezig zijn bij het monteren van de beelden. Op één zeldzame uitzondering na, kreeg niemand de afgewerkte montage op voorhand te zien. De reporters stelden dit in beide dorpen nooit zelf voor maar ook de respondenten zelf vroegen hier amper naar. Tot slot stelden we vast dat in Roosdaal aanzienlijk meer respondenten dan in Boortmeerbeek aanhaalden de reportage graag op voorhand gezien te hebben.

3.4.2 Representatie van het dorp en andere dorpsbewoners

Boortmeerbeek

Niet iedereen had een duidelijke mening over hoe het dorp of de andere dorpsbewoners voorgesteld werden in de televisierubriek ‘Het Dorp’. Slechts +/- één derde van de respondenten

uit Boortmeerbeek formuleerde een mening over deze voorstellingen. Zo stelde respondent 6 dat ze verwacht had dat er meer 'echte volksmensen' van Boortmeerbeek zouden geportretteerd worden. Volgens respondent 9 waren enkele reportages van Boortmeerbeek meer 'lach-tv'. Respondent 8 trad hem bij in deze mening:

"Ge verschiet daar wel van wat,... welk soort mensen dat er in uw eigen gemeente nog... allez ja... wonen. (...) Wat voor een speciaal gevallekes dat er soms wel zijn hé." (Respondent 8)

Ook respondenten 10 & 11 vonden dat er enkele "*belachelijke reportages*" waren uit de week van Boortmeerbeek in 'Het Dorp'. Respondent 2 was dan weer van mening dat alle reportages goed waren. Ze stelde dat het ging om de mensen, om wie ze zijn.

Verder was het opvallend dat vooral steeds dezelfde reportages over de tongen gingen wanneer hiernaar gevraagd werd. De meerderheid van de respondenten haalden de reportage van respondenten 10 & 11 en 5 & 6 aan, als het over de andere dorpsbewoners ging. De meningen hierover gingen meestal van 'dat zou ik nooit laten filmen' tot 'verbazing over het getoonde onderwerp'. Dit is een interessante vaststelling, aangezien deze twee reportages door de respondenten in kwestie zelf afgedaan werden als onrealistisch. Deze 'onrealistische' reportages waren het meest besproken bij de andere respondenten. Hiernaast was er soms nog sprake van enkele losse vermeldingen, die niet herhaaldelijk terugkwamen bij de bevraging van de verschillende respondenten.

Wanneer respondenten 4 en 5, die kennissen zijn, elkaar toevallig tegenkwamen in het dorp kwam de passage van hen in 'Man Bijt Hond' ter sprake. Respondent 5 vertelde hierbij aan respondent 4 dat wat er te zien was in de reportage over hem en zijn vrouw, niet correct was. Respondent 4 gaf hierover te kennen dat ze bij het zien van de beelden, niet wist dat deze niet correspondeerden met de realiteit en ze bijgevolg erg verwonderd was door de reportage. Ze vertelde hierover dit:

"Die pakte echt die spin van buiten mee naar binnen, en dan had ik ook zoiets van: "Allez, wat doet gij nu?" Want ik had dat echt niet verwacht... En eigenlijk is dat niet...dat was niet echt. Dat was omdat dat ook 'n stukke gevraagd werd... en ja dan doet ge dat. Maar eigenlijk vind ik dat wel spijtig, want ge brengt een verkeerd beeld uit... naar de mensen. Want bepaalde mensen kennen ons of respondent 4 en ander mensen...en die krijgen dan direct zo'n totaal ander beeld over u." (Respondent 4)

Roosdaal

De meningen van de respondenten over de reportages van de andere dorpsbewoners lagen uit elkaar. Naast respondenten 22 & 23, die de andere reportages van Roosdaal niet gezien hadden, gaven zes respondenten van de twaalf een mening te kennen over de algemene voorstelling van hun dorp. Zo omschreven respondenten 13, 18 & 19 de andere reportages als 'goed'. In tegenstelling hiermee haalden respondenten 14, 20 & 21 aan dat de voorstellingen van Roosdaal niet veel voorstelden. Respondent 20 merkte op dat er geen echte dorpsfiguren in beeld zijn

gebracht. Respondent 14 beaamde dit en stelde zelfs dat, naast de andere reportages, zijn eigen reportage geen speciaal uithangbord vormde voor de gemeente:

“Ik vond persoonlijk dat euh...Roosdaal, maar euh...flauw,... zeer flauw in mijn ogen, ja, ja. Want ik moet eerlijk zeggen, als ik correct ben: mijn zaak, ja, zo zijn er hier in gans België, 50 000, ja. Misschien nog meer. Ik zeg correct mijn gedacht, Roosdaal... want dat ik moest punten geven... ik zou dat geen 5 op 10 geven, nee.” (Respondent 14)

Verder bleek uit de antwoorden van de respondenten dat er naast enkele losse vermeldingen over andere dorpsbewoners, voornamelijk één reportage herhaaldelijk aangehaald werd door meerdere respondenten. Velen meenden dat de reportage van respondenten 20 & 21, die 's nachts gingen wandelen, markant was. Twee respondenten omschreven het als grappig of belachelijk. Respondent 17 benadrukte dat zij zoiets als 'wandelen in de nacht' nooit zou laten filmen hebben. Verder waren er enkele losse, niet vaak terugkerende vermeldingen voor de reportages van respondenten 16 & 17 en 18 & 19. Deze mening omtrent deze reportages waren zowel positief als negatief.

Samenvattende bespreking en vergelijking

In Boortmeerbeek hadden iets minder respondenten dan in Roosdaal een uitgesproken mening over de andere reportages uit hun dorp. In Boortmeerbeek werden de reportages voornamelijk minder goed onthaald. Slechts één iemand formuleerde dat ze de andere reportages 'goed' vond, in Roosdaal waren dit drie respondenten. In beide dorpen werden argumenten als 'belachelijk' en 'geen echte dorpsfiguren' het meest aangehaald bij de negatieve beoordelingen. Opvallend was dat zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek respectievelijk één en twee reportages, meerdere malen aangehaald werden door de andere respondenten. De reportages die het meest aangehaald werden, werden door de respondenten uit de betreffende reportages zelf als niet realistisch en vervormd beoordeeld. Deze laatste vaststelling was kenmerkend voor beide dorpen.

3.5 Impact en opvolging

3.5.1 Reacties

Boortmeerbeek

Positieve reacties

Op uitzondering van de respondenten 5 & 6 en 10 & 11 kregen alle respondenten enkel positieve reacties op hun deelname. De meerderheid van de respondenten gaf aan niet verwacht te hebben dat er zo veel en zo lang reacties zouden volgen na de uitzending van hun reportage. Iedereen liet weten dat ze heel veel reacties kregen, enorm veel. Enkel respondent 7 had op voorhand deze mate van reacties verwacht, maar dan enkel van vrienden en familie. Hij had echter niet verwacht dat heel veel vreemde mensen hem zouden aanstaren en aanspreken. Ook respondent 1 kreeg enkel positieve reacties al twijfelde hij na het zien van de reportage wel of er geen negatieve reactie zou komen, deze bleef echter uit. De overgrote meerderheid van de respondenten gaf aan dat de reacties vooral geuit werden via persoonlijk contact, telefoongesprekken of sms-berichten.

Enkel respondent 7 liet weten ook vele mailtjes gekregen te hebben. Enkel respondent 2 kreeg een kaart toegezonden. Velen waren verbaasd over de veelheid aan reacties van onbekenden. Deze luiden meestal als volgt: "Bent u niet op 'Man Bijt Hond' geweest?" - "Ken ik u niet ergens van?". De respondenten werden vooral aangesproken door onbekenden van hun dorp. Hiernaast merkten enkele respondenten op dat ze ook regelmatig aangestaard werden door onbekenden, zonder dat er een rechtstreekse reactie volgde:

"...zelfs in de winkel hier. Dat die aan 't fezelen zijn van "dat is die vrouw van op tv, of dat is die jongen van op tv"." (Respondent 8)

Naast de vele reacties van onbekenden haalden de respondenten volgende groepen aan: familie, vrienden, kennissen, burens, mensen uit sport- of hobbyclub, collega's en medeleerlingen. Het bleek duidelijk dat de reacties uit verscheidene hoeken kwamen. Respondent 2 haalde bovendien aan dat ze telefoon kreeg van een oud-collega die ze al twaalf jaar niet meer gezien had. Deze had de reportage gezien op televisie en belde de respondent naar aanleiding hiervan op. De voornaamste reacties van boven vermelde groepen waren: "we hebben u gezien op televisie!" - "Hé, bekende Vlaming!" - "Superleuk!" - "je hebt dat goed gedaan!" - "kwam goed over op scherm!". Respondent 4 gaf als enige aan dat er ook veel reacties waren omtrent haar woonomgeving:

"Ze zeggen dan: "Amai, gij hebt zonnepanelen... amai gij het 'n grote hof... Hebt gij een grotte? Sinds wanneer hebt gij dat?"...Allez zo... (...) Ja, zoiets zien de mensen, want die zien niet echt naar de persoon in kwestie, maar eigenlijk naar rondom hè." (Respondent 4)

De tijdsduur van de reacties bedroeg bij alle respondenten zeker enkele maanden. Aangezien de interviews ongeveer vijf maanden na de uitzending plaatsvonden, gaven de meeste respondenten aan dat ze nog steeds reacties te horen kregen, tot op het moment van het interview. Respondent 1 voegde hieraan toe dat hij een piek vaststelde van de eerste twee tot drie weken na de uitzending.

Negatieve reacties

Respondenten van twee reportages kregen echter te kampen met negatieve reacties: enerzijds respondenten 5 & 6, anderzijds respondenten 10 & 11. Respondenten 5 & 6 gaven aan echt overweldigd te zijn door deze vloed aan negatieve en verbazende reacties. Ze drukten erop dat deze negatieve reacties gebaseerd waren op een reportage die niet eens klopte. Ze hadden deze reacties zeker niet verwacht en stonden hier op voorhand niet bij stil. De eerste weken na de uitzending was respondent 6 helemaal ondersteboven van deze reacties, na verloop van tijd zag ze er de humor van in. Ze haalde aan dat het vermoeiend was om steeds te reageren op deze reacties. Ze moest echter steeds uitleggen dat wat te zien was op de beelden niet overeenstemde met de realiteit. Tot op het moment van het interview kregen ze zulke reacties, dit hadden ze niet gewenst. Volgende uitspraak registreerden we bij zowel respondent 5 als respondent 6:

"Het moet geweldig aangeslagen hebben want dat er, zelfs nu, gisteren nog, mensen aan mij vragen: "hebt gij nu nog altijd die spinnen in huis?" (...) Dat van ons was choquerend en daardoor

is dat bij de mensen bijgebleven. Dat is blijven hangen... en dat wouden wij niet." (Respondenten 5 & 6)

Verder haalden ze aan dat de reacties vooral van andere dorpsbewoners, familie, vrienden, (oud-)collega's en zelfs onbekenden kwamen. Ook respondenten 10 & 11 haalden deze groepen aan, maar voegden hier nog medeleerlingen en personen uit de sportclub aan toe. Alle vier de respondenten die negatieve reacties kregen, stelden dat dit vooral via persoonlijk contact, per telefoon of via sms-berichten gebeurde. In tegenstelling tot respondenten 5 & 6 gaven respondenten 10 & 11 aan dat de negatieve reacties vooral de eerste weken na de uitzending kwamen. Op het moment van het interview ondervonden ze hier geen hinder meer van en waren de reacties gestopt. Ook zij hadden deze reacties helemaal niet verwacht. Vooral respondent 11 kreeg op school vele onprettige reacties. Respondent 10, de moeder, zei hierover het volgende:

"Wij dachten ook van "er zal niet veel jeugd kijken naar 'Man Bijt Hond'" maar... ze zien 't dan toch. En dan vond ik het voor hun ook wel erg. Omdat... allez ja... het is niet zo hé in realiteit." (Respondent 10)

Naast de meerdere negatievere reacties die gingen van 'het was debiel' tot 'amai, ik wist niet dat het zo erg was' waren er sporadisch ook enkele positieve reacties. Zo vond de buurvrouw het geslaagd en zei de familie dat ze dat goed gedaan hadden.

Roosdaal

Positieve reacties

Naast respondenten 20 & 21 kregen alle respondenten uit Roosdaal positieve reacties. Niemand had de hoeveelheid aan reacties zien aankomen en zeker niet op voorhand verwacht. De vele positieve reacties beschouwden de respondenten unaniem als aangenaam. Er was bij de meerderheid van de respondenten vooral sprake van reacties van mensen uit de buurt. Hiernaast stelden we vast dat ook van volgende groepen vele reacties afkomstig waren: familie, vrienden, kennissen, clubverband, collega's en onbekenden. Opmerkelijk was dat respondent 12 aangaf zelfs in Antwerpen (+/- 50km afstand met Roosdaal) aangesproken te worden door onbekenden, over haar reportage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'.

"Je merkt dat wel dat Man Bijt Hond leeft bij heel veel mensen. Bijna iedereen kijkt er precies naar. Het is raar en grappig dat eigenlijk drie minuten in 'prime time' toch zoveel doet blijkbaar. Iedereen heeft het gezien en spreekt er u over aan." (Respondent 12)

De reacties gingen van "het was heel leuk/schoon/goed!" tot "tv-vedette!" en "we hebben u op tv gezien hé!". Onbekenden vroegen vooral "ken ik u nergens van?" of staarden de respondenten aan, zonder iets te zeggen. Vooral via telefoon, sms of persoonlijk contact kregen de respondenten uit Roosdaal reacties. Slechts één respondent wees op de sociale netwerksite, 'facebook' als kanaal voor reacties. Respondent 13 sprak als enige over een brief die hij toegezonden kreeg van een onbekende, die de reportage 'heel mooi' vond. Ook haalde deze respondent als enige in Roosdaal aan dat er veel reacties waren omtrent zijn woonomgeving, zo kreeg hij vaak te horen dat hij een

prachtig terras had. Alle respondenten in Roosdaal merkten op dat de reacties heel lang aansleepten en ze zelfs enkele maanden na de uitzending, tot op het moment van de afgenomen interviews, nog reacties te horen kregen. De meerderheid stelde echter wel vast dat de weken na de uitzending de reacties elkaar sneller opvolgden.

Negatieve reacties

Respondenten 20 & 21 kregen als enigen veel negatieve reacties te verwerken. Opvallend is dat de reportage over hen alsook de enige reportage uit Roosdaal was die een volledig foutief beeld weergaf van de respondenten en hun activiteiten. Naast de weinige reacties van personen die de reportage goed vonden, waren er vooral verbouwereerde en onprettige reacties:

"Gijle zijt zeker een beetje zot? Dement? Hè...dement... dat ge 's nachts op straat loopt..."
(Respondent 21 citeerde enkele reacties)

Vervolgens wezen de respondenten er op dat hun telefoons niet stilstonden de dagen na de uitzending. Zelf maanden later, tot op het moment van het interview waren er reacties. Respondenten 20 & 21 lieten deze reacties echter niet aan hun hart komen:

"Wij trekken ons dat niet aan, zè jong. Och, God schept de dag, en wij gaan erdoor. (...) Ik zeg het, iedereen...ge kent uzelf hé... ge weet wie ge zijt...en wat 'n ander denkt..." (Respondent 21)

Respondenten 16 & 17 kregen evenwel geen negatieve reacties maar haalden aan dat ze regelmatig 'ramptoeristen' zagen in hun straat, na de uitzending. Deze onbekende mensen kwamen kijken naar hun scheve huis:

"En dan als de mensen passeren: "ziet, dat zal da scheef huis zijn", ge zag dat van binnen hé. Ze zullen dat geweten hebben hé (...). Ze komen hunnen auto hier altijd zetten." (Respondent 16)

Samenvattende bespreking en vergelijking

In beide dorpen waren de meerderheid van de reacties overwegend positief. Bijna alle respondenten hadden de enorme hoeveelheid reacties niet verwacht. Vooral de massa's reacties van onbekenden kwamen als een verrassing. Zowel in Roosdaal als Boortmeerbeek was hiervan vaak sprake. Hiernaast kwamen voor beide dorpen de reacties vooral voort uit volgende hoeken: familie, vrienden, kennissen, (oud-)collega's, medeleerlingen en personen uit sport- of hobbyclubs. De reacties geraakten voornamelijk via persoonlijk contact, telefoon of gsm tot bij de respondenten. Zowel in Boortmeerbeek als in Roosdaal haalde slechts één respondent aan dat deze een kaart/brief toegezonden kreeg, dit waren beiden gepensioneerden. Sociale netwerksites (bv. 'Facebook') en e-mailverkeer waren ook opvallend ondervertegenwoordigde kanalen. De reacties waren meestal van toepassing op het onderwerp van de reportage of de respondenten zelf. In beide dorpen gaven echter twee personen te kennen vooral reacties gekregen te hebben omtrent hun woonomgeving die te zien was in de reportage. De tijdsduur van de reacties was vergelijkbaar voor beide dorpen: na een piek van enkele weken na de uitzending, hielden de reacties meestal aan tot enkele maanden hierna (tot op het moment van het interview). Vier respondenten uit

Boortmeerbeek kregen voornamelijk negatieve reacties. Ze hadden dit niet verwacht en ervoeren dit als storend. In Roosdaal daarentegen, waar slechts twee respondenten negatieve reacties kregen, gaven deze aan dat ze hun hiervan niks aantrokken. Tot slot was het opmerkelijk vast te stellen dat de reportages waarop negatieve reacties kwamen, allemaal een vervormde voorstelling van de realiteit toonden.

3.5.2 Nazorg en opvolging

Algemeen: Boortmeerbeek & Roosdaal

De respondenten hadden geen zekerheid of de opnames die van hen gemaakt werden, zouden leiden tot een uiteindelijke uitzending op televisie. De reporters vertelden hun dat ze eerst het beeldmateriaal dienden voor te leggen aan enkele eindverantwoordelijken, namelijk hun 'bazen'. Deze zouden dan beslissen of de reportage in het opzet van 'Het Dorp' opgenomen zou worden, voor de desbetreffende gemeente. De respondenten werden elk afzonderlijk opgebeld door de een reporter wanneer beslist werd dat ze in de uitzending zouden zitten. Elke respondent werd zo ook op de hoogte gebracht over het exacte moment waarop hun reportage zou uitgezonden worden. De reporters belden de respondenten enkele dagen voor hun reportage op, om hen hiervan te verwittigen.

Boortmeerbeek

Naast dit postproductioneel contact vanuit de reporters zelf, gaven enkele respondenten uit Boortmeerbeek aan uit eigen initiatief contact gelegd te hebben met de reporters (na de opnames). Dit was mogelijk omdat elke respondent in bezit was van een kaartje met contactgegevens van de reporters. Respondenten 1 en 7 & 8 belden de reporters na de opnames op, met de vraag of ze een kopie van de beelden konden krijgen. Geen van deze respondenten had een kopie gekregen, dit werd niet gedaan. Respondenten 7 & 8 stelden wel dat de reporters beloofd hadden een kopie van de beelden te bezorgen, indien de reportage niet uitgezonden zou worden. De reportage werd wel uitgezonden maar een kopie van de ruwe opnames of van de montage konden ze niet krijgen. De respondenten hadden elk een andere mening omtrent deze afwijzing. Zo bracht respondent 7 hiervoor begrip op. Respondent 1 reageerde daarentegen negatiever:

"Ja, ik dacht, ik zeg kom, dat was nu toch wel het minste. "Ge hebt ons nu toch een drie- viertal keer komen lastig vallen". Ik zeg: "daar staat toch iets tegenover hé?" Wat kost nu een dvd'ke uiteindelijk, een kopietje maken dat is niks!" (Respondent 1)

De respondenten die klachten hadden over de beelden, formuleerden deze niet aan de reporters. De voornaamste reden die ze hiervoor aanhaalden was dat dit "vijgen na Pasen" zijn. Respondent 6 belde de reporters wel nog op om haar hart te luchten over de onrealistische reportage van haar en haar echtgenoot. De reporter in kwestie antwoordde haar dat ook zij veel reacties gekregen had op die reportage. Er werden geen excuses of verklaringen geboden voor deze ontgoocheling.

Verder waren alle respondenten het unaniem eens dat ze geen verdere opvolging nodig achtten. Er werd hen gevraagd of ze bijvoorbeeld graag een training hadden gekregen om de impact van een

televisiereportage beter te kunnen inschatten. Geen enkele respondent gaf aan hier nood aan te hebben.

Roosdaal

Naast alle respondenten die aangaven een kaartje met contactgegevens van de reporters gekregen te hebben, merkte respondent 12 op dat zij geen contactgegevens had gekregen. Dit miste ze wel, aangezien ze graag een kopie van de beelden had willen vragen. Geen enkele andere respondent had nood aan een kopie van de beelden. In de nazorg bij Roosdaal stelden we één afwijkend geval voor: respondent 15 werd na de uitzending van zijn reportage spontaan opgebeld door een reporter met de vraag of hij tevreden was over de reportage. Niemand gaf te kennen extra nazorg of opvolging nodig gehad te hebben.

Samenvattende bespreking en vergelijking

In Boortmeerbeek belden drie respondenten de makers van 'Het Dorp' na de opnames op, met de vraag voor een kopie van de beelden te krijgen, allen kregen negatief antwoord van de reporters. In Roosdaal gaf niemand te kennen hier nood aan te hebben, behalve respondent 12. Zij beschikte echter als enige respondent uit de twee dorpen, niet over contactgegevens van de reporters. Eventuele klachten uit beide dorpen werden niet overgemaakt aan de reporters. De meeste respondenten zagen hiervan het nut niet in. Zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek gaf geen enkele respondent aan opvolging gemist te hebben. Ook formuleerde niemand uit beide dorpen een nood aan extra nazorg.

3.5.3 Andere media

Alle reportages van Boortmeerbeek en Roosdaal waren na uitzending terug te vinden op de website van 'Man Bijt Hond'. Dit werd echter buiten beschouwing gelaten als 'andere media'.

Boortmeerbeek

Enkel respondenten 7, 8 & 9 (papa, mama, zoon) die te zien waren in dezelfde reportage, kenden navolging van hun televisieavontuur. Meteen na de uitzending van hun reportage werden ze opgebeld door een journalist van een Vlaamse krant, namelijk de 'Gazet Van Antwerpen'. Respondent 7 haalde aan dat diezelfde journalist, de avond van de uitzending zelf, bij hen thuis langskwam samen met een fotograaf. Slechts één dag was het artikel al in de 'Gazet Van Antwerpen' te lezen. Ze ervoeren dit als onverwacht maar positief. Naast deze eenmalige benadering van de krant, stelden de respondenten dat ze geen verdere aanvragen kregen.

Roosdaal

In Roosdaal werden er twee reportages opgepikt, respectievelijk deze van respondenten 16 & 17 enerzijds en anderzijds deze van respondenten 20 & 21. De reportage van respondenten 20 & 21 werd enkele dagen na de uitzending in 'Het Dorp' kort weergegeven in televisieprogramma 'De Zevende Dag'. Dit is een praatprogramma over de actualiteit, dat net als 'Man Bijt Hond' uitgezonden wordt op de openbare omroep. De respondenten werden hiervan niet op voorhand verwittigd. Ze vershoten dan ook wanneer ze zichzelf in dit programma zagen opduiken. Meteen stond hun telefoon weer roodgloeiend van de reacties. Hiernaast werden respondenten 16 & 17

werden gecontacteerd door enkele kranten en dagbladen. Deze wilden allemaal een artikel schrijven over hun reportage, waarvan hun scheve huis het onderwerp was. De respondenten in kwestie waren hier niet mee opgezet. Ze hadden hun eerder al laten overtuigen door de reporters van 'Het Dorp', om de beelden te laten uitzenden, wat ze aanvankelijk na de opnames weigerden. De eerste krant die hen contacteerde was 'Het Nieuwsblad'. De respondenten gaven aan dat ze toch ingestemd hadden voor een artikel. Over het artikel dat verscheen in 'Het Nieuwsblad' waren de respondenten deels tevreden. Ze waren niet akkoord dat er te lezen stond dat hun huis niet veel waard zou zijn. De andere media die volgden met hun aanvraag, vingen echter bot:

"(...) en dan daarna 'Het Laatste Nieuws' gebeld. Maar ik zeg "nee, 't is goed". Ja, en dan ook den boek van 'Dag Allemaal'. Dat is ook allemaal geweest. Maar we hebben gezegd "nee, we doen niet meer mee"." (Respondent 17)

Respondenten 16 & 17 hadden bovenstaande perikelen helemaal niet verwacht. Ze verwezen hierbij spontaan naar de in de media druk besproken situatie van Eugène Breynaert uit Liedekerke. (zie inleiding van deze masterproef):

"Dienen mens van Liekerk, dienen is 't ook moe hé schijnt. (...) Daarmee ook da 'k zeg van 'Het Laatste Nieuws', nee. Ge moet er ook den tijd voor hebben hé. En dan komen ze nog van de boeken..." (Respondent 16)

Samenvattende bespreking en vergelijking

In Boortmeerbeek was er slechts één geval dat opgepikt werd door een ander medium. Een Vlaamse krant berichtte over deze reportage met een eigen artikel. Dit werd positief onthaald. Voor Roosdaal werd een deeltje van een reportage enkele dagen na de uitzending vertoond in een ander televisieprogramma. De respondenten die geportretteerd werden in deze reportage schrokken hiervan, aangezien ze niet op voorhand verwittigd werden. Hiernaast was er in Roosdaal nog sprake van een tweede geval waarbij de respondenten opgebeld werden door enkele journalisten van kranten en dagbladen. Ze gingen slechts in op één van deze aanvragen, anders werd het hen teveel.

3.6 Extra: Gids

Aangezien er per dorp sprake was van slechts één enkele persoon die de rol van 'gids' vervulde, opteerden we ervoor om hiervoor geen vergelijking tussen beide dorpen weer te geven. Dit om onnodige herhaling te voorkomen.

Boortmeerbeek

Respondent 2 vervulde de rol van 'gids' in de reportages van Boortmeerbeek. Ze gaf aan dat dit inhield om steeds de afzonderlijke reportages van Boortmeerbeek in te leiden op beeld. Ook de 'voice over' (de stem van een verteller die niet in beeld komt) moest ze voor haar rekening nemen. Enkele dagen na de opnames van respondent 2 haar eigen reportage, werd ze opgebeld met de vraag of ze 'gids' wou zijn voor Boortmeerbeek. Respondent 2 zag dit aanvankelijk niet zitten. Ze

waren echter al twee dagen bij haar thuis opnames komen maken en was onzeker of ze wel geschikt was om dit te doen. De reporters overtuigden haar door haar lichtjes onder druk te zetten. Zo drukten de reporters er tijdens het telefoongesprek op, dat ze reeds op weg waren naar respondent 2 en er binnen enkele minuten al zouden arriveren. Ook benadrukten de reporters dat ze haar als 'gids' wilden omdat ze alles 'keigoed' en 'keitof' deed. Diezelfde avond nog gingen de opnames door, waarin respondent 2 de rol van 'gids' speelde. Het ging hier duidelijk om een 'rol', de respondent gaf duidelijk aan dat ze eigenlijk geen 'echte gids' was, omdat ze zelf niemand kon aandragen voor de reportages. Dit omdat alle opnames in Boortmeerbeek reeds opgenomen waren op het moment dat ze haar contacteerden voor 'gids' te zijn. Respondent 2 gaf aan dat ze niks wist van de respondenten die ze moest voorstellen. Buiten één iemand, kende ze ook niemand van de andere personen die ze moest aankondigen. De aankondigen werden gefilmd aan een bord waarop 'Boortmeerbeek' te lezen stond. Het inspreken (voice-over) gebeurde bij de respondent thuis. De reporters zeiden haar voor wat ze moest zeggen, wat ze vervelend vond. Ook moest ze alles verschillende keren herhalen.

Roosdaal

In Roosdaal stelden we een min of meer gelijkaardige situatie vast, als deze in Boortmeerbeek. Ook respondent 12 werd enkele dagen na haar 'eigen' opnames opgebeld om 'gids' te zijn. Ze wist echter niet meteen wat dit inhield en ging vervolgens op internet op zoek naar beelden van andere 'gidsen', uit andere dorpen. Wanneer ze ongeveer een beeld had van wat zo 'n 'gids' moest doen, stemde ze in om deze rol voor Roosdaal op te nemen. Overtuiging door de reporters was niet nodig. Respondent 12 stelde vervolgens dat de reporters deze extra opnames vrijwel meteen wilden doen, vanaf het moment dat ze hiermee instemde. Ze verschoot ervan dat dit allemaal zo snel moest gebeuren. De opnames voor de aankondigingen gebeurden ook bij haar, aan een gemeentelijk bord waarop duidelijk 'Roosdaal' vermeld stond. Hier moest respondent 12 op verschillende, diverse manieren dezelfde aankondigingen herhalen:

"Ghoh, ik moest wel vijftig keer herhalen: "welkom in mijn dorp, dit is Roosdaal". En dan zeiden ze: "wijs eens naar het plakkaat", "doe eens zo of zeg het eens op die manier". Ze zeggen wel wat en hoe je het moet doen. Als je dat dan superveel opnieuw doet, ga je wel onnozel beginnen doen soms. (...) En dan nemen ze daar een grappig stuk uit." (Respondent 12)

Verder haalde respondent 12 aan dat het enorm koud was tijdens de opnames. Deze duurden ook langer als één uur. Na de beeldopnames, werden bij de respondent thuis de geluidsoptnames gemaakt. Hierbij moest de respondent korte tekstjes van de reporters voorlezen. De andere personen die ze moest voorstellen, kende respondent 12 zelf niet. Deze waren namelijk door de reporters op voorhand gekozen.

3.7 Totaalervaring

Boortmeerbeek

Aan het einde van het interview werd aan elke respondent gevraagd hoe ze in het algemeen terugkeken op hun hele ervaring. De overgrote meerderheid beschreef hun ervaring als positief. Zowel respondent 1 als respondent 3 beschouwden deze hele beleving als een 'fait divers' in hun leven. Respondenten 10 & 11 waren echter niet geheel positief over hun totale ervaring. Ze vonden het beiden fijn om het hele productieproces mee te kunnen maken, achter de schermen. De uiteindelijke beelden vielen echter tegen, wat hun terugblik minder positief kleurde:

"De ervaring was wel is tof maar de beelden erachter waren wat minder. Ja... eigenlijk liggen we er niet wakker van hé... allez ja... Nee, het is geweest en we weten hoe dat het nu werkt hé. Dus ge kijkt daar nu wel anders tegenover hé." (Respondent 10)

De meest hevige reactie stelden we vast bij respondenten 5 & 6. Respondent 6 gaf aan ontgoocheld te zijn in de representatie van zichzelf maar had algemeen gezien geen spijt van de deelname. Vooral respondent 5 liet zich erg negatief uit over zijn totale ervaring en benadrukte dat hij zeker niet opnieuw te vinden is voor dergelijk televisieoptreden:

"Ja nu zouden ze 't aan mij ook niet meer moeten vragen, nu dat ik voel hoe dat ze dat verdraaien zo gezegd in dat programma, omdat het voor hun uitkomt. Want dat is zagezegd een 'objectieve weergave' van de gebeurtenissen. (...) Ik offer daar mijn tijd niet meer voor op." (Respondent 5)

Naast respondent 10 gaven ook bijna alle andere respondenten uit Boortmeerbeek aan dat deze eenmalige ervaring volstond. Zo formuleerde respondent 1 dat, ondanks de positieve ervaring, het geen tweede keer hoefde te gebeuren.

Roosdaal

Op uitzondering van vier respondenten beschreven de andere acht respondenten uit Roosdaal hun totale ervaring als positief. Zo vertelde respondent 10 dat ze veel plezier had tijdens heel deze ervaring. Respondent 14 verwoorde zijn positieve terugblik als volgt:

"Ah, ja, ik ben content. En ze hebben hun best gedaan." (Respondent 14)

Respondenten 16 & 17 keken echter helemaal niet met een positief gevoel terug op hun ervaring. Ze gaven aan spijt te hebben van hun deelname:

"Maar als we toen hadden geweten wat da we nu weten, dan had 'k 't niet laten doen. Ik dacht dat da meer voor familiekwesities was maar niet voor dat... voor ons huis ah ja. (...) Spijtig dat 't niet anders was... vond ik hé." (Respondent 17)

Uiteindelijk merkten respondenten 20 & 21 op dat ze hun ervaring niet als geheel negatief zien, maar het toch allemaal graag wat anders hadden gewild. Samen met respondenten 16 & 17 gaven ze wel als enigen aan dat ze niet meer opnieuw mee zouden doen aan een gelijksoortige reportage.

Samenvattende bespreking en vergelijking

In beide dorpen keken de meeste respondenten positief terug op hun ervaring. Zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek was er sprake van twee respondenten die hun totaalervaring zowel positief als negatief omschreven. Evenveel respondenten van beide dorpen blikten eerder negatief terug. Verschillend voor Roosdaal en Boortmeerbeek was het aantal respondenten dat aangaf in de toekomst geen interesse (meer) te hebben in een deelname aan een televisiereportage. In Boortmeerbeek gaven de meeste respondenten aan geen interesse meer te hebben, terwijl in Roosdaal slechts vier respondenten dit spontaan aanhaalden.

DEEL 4: CONCLUSIE EN DISCUSSIE

4.1 Interpretatie van de resultaten

In dit onderdeel presenteren we een samenvatting van de resultaten en maken we een terugkoppeling naar de literatuur. Aangezien we in de resultatenbespreking reeds samenvattend en vergelijkend te werk gingen, en vervolgens hier vooral de grote lijnen en voornaamste bevindingen weergeven, opteren we niet voor nog een extra conclusie aan het eind van deze masterproef. Hiermee willen we echter zoveel mogelijk overbodige herhaling tegengaan.

Uit de resultaten kunnen we besluiten dat omtrent de motivatie, de meeste respondenten eerst twijfelden voor ze besloten om mee te werken aan 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Opvallend was de aanhoudende overtuiging door de reporters bij één respondent. Uit vergelijkbaar onderzoek (Syvertsen, 2001; Teurlings, 2004) is gebleken dat de strategieën van een productiemedewerker om een potentiële deelnemer over de streep te halen, vooral de volgende waren: het beloven van een beloning, de persoon een uniek gevoel geven en de potentiële deelnemer weinig beslissingstijd gunnen. Van deze laatste twee strategieën was er bij de respondent uit ons onderzoek ook sprake. Voor het spelelement, zoals bijvoorbeeld het winnen van een geldsom, als motiverende factor voor deelnemers van reality-tv (De Meyer, 2001; Van Zoonen, 2001), werd in ons onderzoek geen bewijs geleverd.

De reporters van 'Het Dorp' kwamen zowel op toevalsbasis als via sleutelfiguren tot bij de respondenten. Er gebeurde altijd een kennismakingsgesprek waarin de reporters op gemiddeld één uur tijd, heel veel te weten kwamen over de respondenten. Hierbij waren de reporters vooral geïnteresseerd in aanleidingen voor een interessant onderwerp voor een reportage. In de literatuur heeft men het in dit geval over de 'speciale bril' die journalisten of reporters hebben, waarbij ze vanuit hun waarnemingscategorieën bepaalde dingen op een geheel eigen wijze gaan bekijken of interpreteren (Bourdieu, 1998). De meeste respondenten vonden dit een aangenaam gesprek, met vriendelijke en sympathieke reporters. Uit de resultaten konden we opmaken dat echter ook enkele respondenten aangaven zich gestuurd te voelen tijdens deze kennismaking. Indien de reporters na dit gesprek een interessante reportage voor ogen hadden, werden de respondenten opnieuw gecontacteerd met de vraag of ze wilden meewerken. Ze dienden hierna geen selectieprocedure meer te doorlopen, nochtans gaf Turner (2010) dit aan als veel gebruikte methode bij de selectie van deelnemers voor realiteitsformaten.

Uit de resultaten blijkt dat veel respondenten de duurtijd van de opnames te lang vonden. Syvertsen (2001) stelt dat het productieproces van reality-tv vaak onvoorspelbaar is voor de deelnemers. Deze vaststelling loopt samen met de bevindingen van ons onderzoek, aangezien de meerderheid van onze respondenten aangaf niet te weten wat ze moesten verwachten van dit televisieavontuur. Voor beide dorpen is er sprake van sturing door de reporters, inzake onderwerp van de reportage. Dit resulteerde voor enkele respondenten in een 'scenario' dat niet in de realiteit plaatsgevonden zou hebben. Vanuit de literatuur klinkt echter een waarschuwing voor

televisieproducers om eigen overtuigingen uit te schakelen en zich niet te beroepen op insinuaties of onwerkelijke feiten, bij het creëren van een verhaal dat in beeld gebracht zal worden (Essany, 2008). De meeste respondenten uit beide dorpen gaven te kennen dat de reporters veel instructies gaven tijdens de opnames. Dit ging van het herhalen van handelingen tot het herhalen of anders formuleren van woorden. Hierin herkennen we duidelijk de 'instructieve modus', waarvan sprake bij de klassieke documentaire (Nichols, 2001). Soms was er ook sprake van sturing waarbij de respondenten opgelegde handelingen moesten verrichten en woorden in de mond gelegd kregen. Er werd in ons onderzoek een geval gerapporteerd van 'reality bite', wat slaat op het bewust creëren of uitlokken van bepaalde 'levensechte' situaties of confrontaties tussen mensen (Kilborn, 1994). Zo gaf één respondent aan dat ze meerdere keren aanvoelde dat de reporters aanstuurden op ruzie tussen haar en haar echtgenoot, hiervoor was echter geen spontane aanleiding in realiteit. De respondenten die eerder dwingende sturing meemaakten, ervoeren dit vooral negatief en zijn hier achteraf niet over te spreken. Er dient ook aangegeven te worden dat er twee respondenten waren die hier echter geen wroeging over koesteren en hier met grotere gelatenheid mee omgaan.

Tijdens het opnameproces werden er geen duidelijke afspraken gemaakt tussen de reporters en de respondent(en). Wel was er soms sprake van een aantal informele condities die de respondenten aan de reporters meegaven. Op de vraag of de reporters zich bijgevolg aan deze condities hielden, waren de antwoorden verdeeld. Verder blijkt er uit de resultaten van het onderzoek geen nood aan extra begeleiding.

De opnames vonden bij alle respondenten plaats bij hen thuis of in hun directe leefomgeving. Dit staft de stelling van Van Zoonen (2001) die de aandacht vestigt op de hoofdzakelijke betrokkenheid van realiteitsformaten op de private levenssfeer van mensen. Enkele respondenten waren van mening dat de ondagelijkse situatie van een rol te spelen in een televisiereportage, een oorzaak was voor hun andere gedrag dan wanneer er geen camera's aanwezig zijn. Onder andere Kilborn & Izod (1997) spreken van de onvermijdelijke beïnvloeding van de gefilmde werkelijkheid, enkel en alleen al door de aanwezigheid van een camera.

Uit de resultaten van ons onderzoek blijkt ook dat niet iedereen wist wat te verwachten van zijn/haar reportage. Meerdere respondenten gaven aan dat ze verrast waren door de sterk ingekorte weergave van de feiten. De meerderheid was tevreden over de representatie van zichzelf in de reportage die uitgezonden werd op televisie. We stelden echter zowel in Roosdaal, als in Boortmeerbeek vast dat telkens ongeveer 1/3de van de respondenten niet tevreden waren over hun reportage. Volgende elementen werden aangehaald als oorzaken van de vervormde representatie: extra overdrijving van het onderwerp, het uit de context halen en uitvergroten van één vervormd negatief detail, onjuiste montage, de subjectieve sturing tijdens de opnames, en een door de reporters foutief gekozen onderwerp. Dit levert het zoveelste bewijs dat televisie geen helder venster op de werkelijkheid biedt, wat ontelbare auteurs eerder al stelden. Meerdere respondenten uit beide dorpen vroegen zich af hoe ze zouden overkomen in hun reportage. Dit betreft echter een heel andere wijze, dan de deelnemers van een real-life-soap als 'Big Brother'. Deze zijn bewust bezig met welke identiteit ze zich willen aanmeten en overbrengen naar het publiek, naar de 'front stage' (Goffman, 1959, in De Meyer, 2001).

De meeste reportages werden door de protagonisten ervan als realistisch beschreven. Toch waren er enkele gevallen waarbij de representatie niet correspondeerde met de realiteit. De respondenten die onrealistisch voorgesteld werden schrokken hier enorm van. Sommigen voelden zich hierdoor zelfs bedrogen. Hiermee werd één van de vijf ethische principes geschonden, die Essany (2008) opstelde voor de producers van reality-tv, namelijk dat er steeds wederzijds vertrouwen dient te zijn tussen deelnemer en reporter/producer. Het op voorhand kunnen bekijken van de afgewerkte reportage door de respondent(en) zelf, zou deze onrealistische reportages kunnen detecteren en uitzending ervan mogelijks verhinderen. Dit zou positief zijn voor de 'gewone mens'. De meerderheid van de respondenten gaf dan ook aan voorstander te zijn van deze mogelijkheid.

Ons onderzoek gaf te kennen dat de reportages van andere dorpsbewoners en het dorp zelf, zowel eerder negatief als positief beoordeeld werden door de respondenten. Opvallend was dat zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek respectievelijk één en twee reportages, meerdere malen aangehaald werden door de andere respondenten. Het is kenmerkend vast te stellen, dat de reportages die het meest aangehaald werden, de reportages betroffen die door hun subjecten zelf als onrealistisch en vervormd beoordeeld werden.

De reacties die de respondenten kregen op hun televisiepassage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond' waren overwegend positief. Opvallend was dat alle respondenten unaniem aangeven, dat ze de grote hoeveelheid aan reacties zeker niet verwacht hadden. Teurlings (2004) en Syvertsen (2001) kwamen in hun onderzoek omtrent de beleving van 'gewone mensen' bij een deelname aan dating shows op televisie, elk afzonderlijk ook tot deze bevinding. Naast de reacties van familie, vrienden, kennissen, (oud-)collega's of mensen van de hobby- en sportclub, werd iedereen heel vaak aangesproken door onbekenden. De respondenten kregen vooral reactie via persoonlijk face-to-face contact, telefoongesprekken en sms-berichten. Na een piek van reacties, enkele weken na de uitzending, hielden deze gemiddeld aan tot enkele maanden na de uitzending van de reportage. Een kleine minderheid kreeg te maken met negatieve reacties. Het is sprekend dat alle respondenten van de reportages waarbij de realiteit vervormd voorgesteld werd, negatieve reacties kregen.

Extra nazorg blijkt niet nodig uit de bevindingen van ons onderzoek. Op uitzondering van één respondent, waren alle respondenten in staat om contact op te nemen met de productieploeg, aangezien ze hiervan een kaartje met contactgegevens gekregen hadden. De meesten namen echter geen contact meer op met de reporters. Wel hadden enkele respondenten gevraagd naar een kopie van hun beeldmateriaal, maar dit werd kortweg geweigerd.

In Boortmeerbeek tekenden we één geval op waarbij de respondenten na de uitzending van hun reportage opgezocht werden door een journalist van een Vlaamse krant. Deze ervaring was positief. Tegengesteld hiermee, was de ervaring van twee respondenten uit Roosdaal, die verschillende aanvragen kregen van andere media. Ze gingen slechts op één aanvraag in, anders werd het hen teveel.

Tot slot kunnen we voor beide dorpen besluiten, dat de meerderheid van de respondenten positief terugblijkt op hun ervaring. Zowel in Roosdaal als in Boortmeerbeek was er sprake van twee respondenten die hun totaalervaring zowel positief als negatief omschreven. Evenveel respondenten van beide dorpen blikten eerder negatief terug.

4.2 Beperkingen eigen onderzoek

Zoals elk onderzoek, heeft ook dit onderzoek zijn beperkingen. Ten eerste kent dit onderzoek een beperking die eigen is aan kwalitatief onderzoek. Zo kunnen onze onderzoeksresultaten niet gegeneraliseerd worden, omdat de bevroegde respondenten geen volledige representatie zijn van alle dorpsbewoners die in de televisierubriek 'Het Dorp' ('Man Bijt Hond') hun opwachting maakten.

Ten tweede kan een bedenking gemaakt worden bij de actuele geladenheid van het onderwerp. Aangezien de respondenten niet meer dan enkele maanden na hun ervaring bevroegd werden, waren hun antwoorden misschien iets emotioneler gekleurd. Wanneer deze tussenperiode groter was geweest, hadden de respondenten misschien iets andere accenten in hun antwoorden gelegd. De ervaring en beleving waarnaar we peilden, was echter nog levendig tot op het moment van de bevraging. Ook de vrij recente media-aandacht omtrent de thematiek van het onderzoek, toont aan dat dit onderwerp brandend actueel is. Anderzijds zijn we nog steeds van mening dat het tijdstip van dit onderzoek ook een sterk punt is, aangezien de herinneringen nog fris aanwezig waren bij alle respondenten.

Dat de literatuurstudie hoofdzakelijk een contextueel kader schept, vormt ook een belangrijke beperking. We hebben hierdoor geen gedetailleerde theoretische basis kunnen leggen voor het onderzoek. Dit is vooral te wijten aan het, naar ons weten, ontbreken van specifiek onderzoek omtrent de beleving van 'gewone mensen' bij een televisiepassage in korte human-interest reportages. Hierdoor blijft de literatuurstudie op sommige punten eerder aan de oppervlakte.

4.3 Aanbevelingen verder onderzoek

Het lijkt ons interessant om ook een onderzoek te wijden aan de productionele kant van deze thematiek. Zo wordt ook deze dimensie van de ervaring belicht. Volgens ons is het vervolgens zinvol om deze beide resultaten aan elkaar te koppelen, om zo gemeenschappelijkheden en verschilpunten tussen beide partijen in kaart te brengen. Als mogelijke methodiek hiervoor raden we een focusgroep aan.

Een uitbreiding naar meerdere dorpen lijkt een nuttig vervolg op ons onderzoek. Door de ervaring van respondenten uit meerdere dorpen te gaan bevroegen, creëert men een vollediger beeld van de ervaringen die 'gewone mensen' hebben bij een televisiepassage in 'Het Dorp', 'Man Bijt Hond'. Deze bevraging dient er niet toe om te kunnen veralgemenen, dit is immers niet de bedoeling van kwalitatief onderzoek.

Tenslotte is kwantitatief onderzoek omtrent deze thematiek niet zonder risico. Maar met het opstellen van ondubbelzinnige schalen en met een duidelijke klemtoon op het algemene aspect van de bevraging, lijkt dit ons toch de moeite waard. De resultaten van dit interview kunnen gebruikt worden bij het opstellen van deze kwantitatieve schalen. Dit heeft als grote voordeel dat men, na een grootschalige kwantitatieve peiling, deze algemene bevindingen kan generaliseren.

4.4 Praktische- en beleidsaanbevelingen

Naast voorgenoemde aanbevelingen voor verder onderzoek, willen we ook enkele praktische- en beleidsaanbevelingen meegeven.

Aangezien uit dit onderzoek blijkt dat de meerderheid van de 'gewone mensen' niet precies weet wat te verwachten bij een televisiepassage, pleiten we voor de ontwikkeling van een soort handleiding. Deze handleiding zou het algemene proces kunnen beschrijven dat iemand doorloopt bij een televisiepassage in een realiteitsformaat. Dit heeft tot hoofddoel om mensen bewust te maken van de wetten van televisierealisme en de manieren van werken tijdens het productieproces hiervan te onthullen. Zo kunnen potentiële deelnemers op voorhand geïnformeerd worden, wat hun een duidelijker en realistischer verwachtingspatroon zal opleveren.

Ten tweede lijkt het ons een absolute noodzaak dat televisiemakers zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheden. Een onaangename televisiepassage kan 'gewone mensen' hun leven danig overhoop gooien. Daarom raden we producenten aan om een ethische checklist mee te geven aan hun medewerkers (we steunen hier op de inzichten van Essay, 2008).

Algemeen is het aan te raden om in de praktijk transparantie hoog in het vaandel te dragen, wanneer men werkt met 'gewone mensen'. Uit dit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat sommige respondenten niet begrijpen waarom ze geen kopie van het beeldmateriaal kunnen aanvragen.

Een grotere openheid van de productieploegen t.a.v. feedback, kan resulteren in een verbeterde aanpak van het productieproces en problemen hierbij in de toekomst terugdringen.

Tot slot blijkt er in dit onderzoek enige verwarring te bestaan over het al dan niet aanwezig zijn van de reporters die de beelden opnamen, bij het monteren van deze ruwe beelden. We bevelen deze aanwezigheid echter sterk aan. Dit reduceert de kans op misverstanden en foute montage.

DEEL 5: LITERATUURLIJST

Allen, R. (1992). *Channels of discourse, reassembled. Television and contemporary criticism*. London: Routledge.

Baarda, D.B., De Goede, M.P.M., & Teunissen, J. (2005). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Groningen: Stenfert Kroese.

Bergmans, E. (2010, 26 januari). Het geheim van 'Man bijt hond'. *De Standaard*, p. 36.

Bignell, J. (2004). *An Introduction to television studies*. London: Routledge.

Biltereyst, D., Van Bauwel, S. & Meers, P. (2000) *Realiteit en fictie: Tweemaal hetzelfde?* Brussel: Koning Boudewijnstichting.

Biltereyst, D. & Meers, P. (2004). *Film/TV/Genre*. Gent: Academia Press.

Bourdieu, P. (1998). *Over Televisie*. Amsterdam: Boom.

Brundson, C., Johnson, C., Moseley, R. & Wheatley, H. (2001). 'Factual entertainment on British television: The Midlands TV Research Group's 8-9 Project'. *European Journal of Cultural Studies*, 4 (1): 29-62.

Corner, J. (1996). *The Art of Record*. Manchester: Manchester University Press

Creeber, G., Miller, T. & Tulloch, J. (2001). *The television genre book*. London: British Film Institute Publishing.

Dhoest, A. (2006). *Populaire Televisie: Essays*. Leuven: acco.

Dhoest, A. & Van den Bulck, H. (2007). *Publieke televisie in Vlaanderen, Een geschiedenis*. Gent: Academia Press.

Dovey, J. (2000). *Freakshow: First person media and factual television*. London: Pluto Press.

De Meyer, G. (2001). *Big Brother. Een controversiële real life soap*. Leuven: Garant.

De Meyer, G. (2006). *De beste smaak is de slechte smaak. Populaire cultuur en complexiteit*. Leuven: Acco.

De Saedeleir, R. (2010, 26 januari). Liedekerke ontgoocheld over Man Bijt Hond. *De Standaard*, p. 24.

De Saedeleir, R. (2010). Eugène: 'dat ze mij eens met rust laten'. Man die auto in minigarage parkeert, is aandacht beu. Geraadpleegd op 24 november 2010, op <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=G632LCOIG&s=1>

De Saedeleir, R. (2010). 'Man Bijt Hond zoekt de stereotypes'. Geraadpleegd op 24 november 2010, op <http://www.standaard.be/artikel/detail.aspx?artikelid=G72LCIM8&s=1>

Elchardus, M. (2002). *De dramademocratie*. Tiel: Lannoo.

Esther, L. (2000). *Modern European Thinkers. Walter Benjamin: overpowering conformism*. London: Pluto Press.

Essany, M. (2008). *Reality Check. The Business and Art of Producing Reality TV*. Oxford: Focal Press.

Fiske, J. (1987). *Television Culture*. London & New York: Routledge.

Fiske, J. & Hartley, J. (2003). *Reading Television*. London: Routledge.

Kilborn, R. (1994). 'How real can you get? Recent Developments in 'Reality' Television', *European Journal of Communication*, 9, (4), 421-439.

Kilborn, R. & Izod, J. (1997). *An Introduction to Television Documentary*. Manchester: Manchester University Press.

Lacey, N. (1998). *Image and representation: key concepts in media studies*. New York: Palgrave.

Larson, J.F. (1987). *Television's Window on the World: International Affairs Coverage on the U.S. Networks*. New Jersey: Ablex Publishing Corporation.

Mast, J. (2003). Reality-tv in Vlaanderen: een controversieel fenomeen. *PSW-papers* 2003 (9), 1-37.

Nichols, B. (2001). *Introduction to documentary*. Bloomington: Indiana University Press.

Pisters, P. (2007). *Lessen van Hitchcock. Een inleiding in mediatheorie*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Smelik, A. (1999). De visuele lezer. In W. De Moor & B. Vanheste (Ed.), *De lezer in ogenschouw. Een caleidoscoop van het lezen*. (p. 155-176). Den Haag: Biblion Uitgeverij.

Syvertsen, T. (2001). Ordinary people in extraordinary circumstances: a study of participants in television dating games. *Media, Culture and Society*, 23, 319-337.

Teurlings, J. (2004). *Dating Shows and the Production of Identities: Institutional Practices and Power in Television Production*. Niet gepubliceerde doctoraatsverhandeling, Vrije Universiteit Brussel, Brussel.

Thussu, D.K. (2007). *News as Entertainment. The Rise of Global Infotainment*. London: SAGE Publications.

Turner, G. (2010). *Ordinary people and the Media. The demotic turn*. London: Sage Publications.

Van Zoonen, L. (2001). 'Desire and resistance: Big Brother and the recognition of everyday life'. *Media, Culture and Society*, 23 (5), 669-677.

Geraadpleegde websites

De Standaard: <http://www.standaard.be>, op 24 november 2010

Encyclo: <http://www.encyclo.nl/begrip/Voice-over>, op 18 mei 2011

DEEL 6: BIJLAGEN

Bijlage 1: lijst respondenten

	Leeftijd	Geslacht	Beroepsfunctie	Relatie respondenten onderling
BOORTMEERBEEK				
Respondent 1	51 jaar	mannelijk	zelfstandige	Individueel
Respondent 2	73 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Individueel
Respondent 3	76 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Individueel
Respondent 4	45 jaar	vrouwelijk	huisvrouw	Individueel
Respondent 5	67 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.6
Respondent 6	65 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.5
Respondent 7	38 jaar	mannelijk	bediende	Echtgenoot van r.8 & vader van r.9
Respondent 8	36 jaar	vrouwelijk	bediende	Echtgenoot van r.7 & moeder van r.9
Respondent 9	9 jaar	mannelijk	student	Zoon van r.7 & r.8
Respondent 10	44 jaar	vrouwelijk	bediende	Moeder van r.11
Respondent 11	15 jaar	mannelijk	student	Zoon van r.10
ROOSDAAL				
Respondent 12	32 jaar	vrouwelijk	Bediende	Individueel
Respondent 13	95 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Individueel
Respondent 14	58 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Individueel
Respondent 15	76 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Individueel
Respondent 16	79 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.17
Respondent 17	78 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.16
Respondent 18	63 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.19
Respondent 19	60 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.18
Respondent 20	73 jaar	mannelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.21
Respondent 21	71 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Echtgenoot van r.20
Respondent 22	34 jaar	vrouwelijk	bejaardenhulp	Dochter van r.23
Respondent 23	59 jaar	vrouwelijk	gepensioneerd	Moeder van r.22

Legende:

r. = respondent

Alle gekleurde respondenten werden per kleur samen bevroegd, dit omdat ze (per kleur) deel uitmaken van dezelfde reportage. Diegenen zonder kleur (witte arcering) zijn individueel bevroegd.

Voorbeeld 1: respondent 1: individueel interview

Voorbeeld 2: respondenten 5 & 6: gezamenlijk interview.

Totaal aantal respondenten: 23

Bijlage 2: interviewschema

Interviewschema

Begroeting + korte inleiding

Bedankt voor de medewerking. Vragen of het goed is als dit gesprek wordt opgenomen.

Start bevraging:

1) Algemene informatie (vertel eens iets over uzelf)

- geslacht
- leeftijd
- arbeidssituatie

2) PROCES: werkwijze reporters + ervaring/mening dorpsbewoner TIJDENS de 'deelname'

a) Benadering/contact reporter - dorpsbewoner:

- Waarom zijn ze bij u specifiek terecht gekomen?
- Was er een oproep voor mensen met een leuk verhaal in het dorp vanuit de makers?
- Ja: hoe werd deze verspreid / hoe heeft u deze vernomen?
- Hoe werd u benaderd met de vraag of u wou meewerken?
- Gebeurde dit via een mededorpsbewoner (vb. sleutelfiguur) of via reporter zelf?
Of via een andere manier (vb. researcher) ?
- Was het eerste contact mondeling/schriftelijk/elektronisch/andere ?
- Hoe zou u het eerste contact omschrijven?
- Weet u hoe ze bij u zijn terecht gekomen?
- Ja: Op basis van welke criteria hebben ze u geselecteerd?
→klopt de versie van de reporters met deze die u eventueel hoorde van anderen?
- Nee: heeft u enig idee hoe het komt dat u dit niet heeft vernomen?
- Hoe vaak was er contact vooraleer er effectief gestart werd met filmen?
- Hoe werd het programma, MBH en de rubriek 'Het Dorp' voorgesteld naar u toe door de makers?

- Werd er op voorhand duidelijk verteld wat de bedoeling zou zijn en welk beeld de makers hadden van hoe het uiteindelijke resultaat er uit zou gaan zien?
  - Ja: kon u zich hierin meteen vinden? Klopte dit met wat u achteraf gezien hebt van de beelden?
  - Nee: Had u hier nood aan?

- Was u meteen overtuigd om mee te werken aan MBH, meerbepaald aan de rubriek 'Het Dorp'?
  - Ja: wat was uw motivatie om mee te doen?
  - Nee: → Hoe hebben de makers u overtuigd?
    - Welke argumenten werden aangehaald?
    - Was u van mening dat uw verhaal op een integere manier in beeld gebracht zou worden?

b) Werkwijze tijdens het proces/filmen:

- Ervoer u enige sturing vanuit de reporters tijdens proces?
  - Ja: → Werd er aangestuurd op wat u moest vertellen/zeggen?
    - Werd er u gevraagd om bepaalde dingen te doen?
    - Meent u dat de reporters tijdens het filmproces suggestief zijn te werk gegaan?
    - Was de sturing erg strikt of was er ruimte voor eigen inbreng?

- Werd er enkel geregistreerd of was er sprake van repetitief handelen (herhalen van bepaalde zaken) ?
  - Ja, herhaling van handelen:
    - Moest u sommige zaken opnieuw vertellen of doen op een andere manier of op dezelfde wijze, als de eerste spontane opname?

- Werden alle beelden gemaakt in één aansluitend moment of waren er tussenperioden?
  - Optie 1; aansluitend moment:
    - hoe lang duurde dit ongeveer?
    - Was deze tijdspanne volgens u te lang of te kort?

  - Optie 2; met tussenperioden:
    - Hoe lang bedroeg deze tussentijd?
      - (vb. enkele uren (VM – NM) of dagen/weken?)
    - Vond u dit zelf gepast?
    - Had u inspraak in de momenten waarop er gefilmd werd?

- Was er aandacht voor uw persoonlijke mening & vragen tijdens de opnames?
  - Ja: → Werd er gepeild naar uw mening over bepaalde zaken?
    - (vb. werd er gevraagd of dit kan/mag gefilmd en/of uitgezonden worden?)

- Werd er spontaan toelichting gegeven of uitleg verschaft over hoe en wat de makers uitvoerden? Was deze uitleg duidelijk?
- Nee: Heeft u dit laten merken? Zo ja, op welke manier?
Wat was de reactie van de reporters hierop?
- Had u genoeg begeleiding tijdens het proces? → Werd alles goed uitgelegd?
  - Ja: aan wat had u precies voldoende steun of houvast?
  - Nee: wat had u graag gehad aan extra begeleiding?

3) Mening dorpsbewoners NA de passage MBH

a) Mening over de representatie van zichzelf & andere dorpingen in 'Het Dorp'

- Bent u zelf tevreden over de weergave/representatie van uzelf in 'Het Dorp'?
  - Ja: kan u motiveren waarom? (vb. realistisch, zoals u het zelf wou,...)
  - Nee: → waarom niet?
    - vb. - stereotiepe voorstelling
      - genante zaken getoond (aangegeven deze wel/niet te vertonen?)
      - vervorming van uw boodschap
      - bepaalde aspecten uitvergroot
- Wat vindt u van het realiteitsgehalte van de andere portretten in uw dorp? (vb. realistisch of onrealistisch als mogelijk antwoord)
  - Realistisch: niets op aan te merken?
  - Onrealistisch: wat schort hieraan?
- Had u de mogelijkheid om de afgewerkte reportage (na montage) over uzelf of uw dorp te bekijken voor deze uitgezonden werd?
  - Ja: → werd deze mogelijkheid u spontaan aangeboden?
    - werd er rekening gehouden met eventuele bemerkingen of aanpassingen die u zou willen doorvoeren (feedback)?
  - Nee: Heeft u hiernaar gevraagd? Had u hier nood aan?

b) terugkoppeling en controle beeldfragmenten door dorpsbewoner zelf

- Klopte de informatie die de reporters gaven over het programma en de rubriek 'Het Dorp' met wat u hier achteraf van gezien hebt? (over uw eigen dorp, of andere dorpen)
  - Nee: wat zijn de verschilpunten?
- Hoe staat u achteraf tegenover het al dan niet de 'mogelijkheid tot eigen inbreng' gehad te hebben bij de opnames ?
  - Niet goed: → wat lag aan de basis van deze tegenstrijdigheid?

- Goed: → met alles akkoord?
- Waren er afspraken gemaakt over wat precies getoond zou worden?
  - Ja: zie volgende vraag
  - Nee: → Enig idee hoe dit komt?
    - Heeft u hier toen wel/niet bij stilgestaan?
    - Had u hier nood aan?
- Heeft men getoond wat men met u heeft afgesproken?
  - Nee: → welke stukken heeft men weggelaten? Bent u hiermee akkoord?
    - beelden die wel getoond werden waarvan u wou dat deze niet uitgezonden werden of net omgekeerd ?
    - Heeft men (vb. d.m.v. montage) uw verhaal vervormd?

c) Naweeën van de deelname / opvolging

- Waren er reacties op uw verschijning in 'Het Dorp' ?
  - Ja: zie volgende vragen
  - Nee: meteen naar vragen over opvolging
- Van wie kwamen deze reacties?
- Hoe waren de reacties van mededorpelingen? (Reacties vrij laten beschrijven)
  - Welke waren hun argumenten, e.d. ?
- Reacties van vrienden/familie? Hoe beoordeelden zij de representatie?
- Weet u of de beelden via andere media verspreid zijn?
  - Ja: → Via welke wegen?
    - Heeft u dit al eens opgezocht?
    - Heeft u hiervan last ondervonden? Op welke manier?
    - Hebben kranten of andere (nieuws)media ingepikt op portretten uit uw dorp? Hoe staat u hier tegenover?
    - wat was de impact hiervan? Had u deze juist ingeschat?
- Heeft u voldoende opvolging gehad nadien?
  - Ja: Hoe ging deze in zijn werk? Vanuit welke partijen?
  - Nee: wat heeft u gemist? (vb. mediatraining)
- Kon u na de deelname ergens terecht met vragen/opmerkingen/klachten?
  - Ja: waar kon u terecht en hoe was de behandeling hiervan?
  - Nee: Wat was de negatieve reactie op uw vraag/bemerking/klacht?
    - (vb. negatie of doorverwijzing)

4) Man Bijt Hond → Mening dorpsbewoners VOOR de passage MBH

- Had u MBH al gezien, kende u het programma?
  - Zo ja, wat was uw mening hierover?
  - Was/bent u een regelmatige kijker VS. sporadische kijker?
- Wat was/is uw mening over de rubriek 'Het Dorp'?
  - Hoe kwam deze rubriek over?
- Heeft u ooit stilgestaan of zich vragen gesteld bij de manier waarop de dorpsbewoners worden voorgesteld in 'Het Dorp' ?
  - Ja: In welke zin?

Algemene eindvraag:

- Algemeen: Bent u tevreden over uw deelname aan deze televisierubriek?
Kijkt u achteraf eerder positief/eerder negatief terug op uw ervaring?

Eigen aanbreng van de bevrageerde in het interview

- Dingen die niet bevrageerd zijn maar waarover u nog iets wil zeggen?

BEDANKING

Eventueel op de hoogte houden van de resultaten, opsturen van thesis

Vragen of de naam vernoemd mag worden in de rapportage van het onderzoek (indien ja, laten ondertekenen)

Bijlage 3: Extra vragenlijst voor de gids

Extra vragenlijst: 10 extra vragen voor de gids
--

- Hoe zijn ze bij u terecht gekomen om de gids te zijn voor het dorp?
- Bent u op de hoogte van de motieven waarom u bent uitgekozen als gids?
- Was u de eerste persoon aan wie dit gevraagd werd?
- Wat hield deze taak juist in?
- Vroeg men dit alvorens de reportage van uzelf gedraaid werd of werd u nadien benaderd met het voorstel om gids te zijn?
- Heeft u hierdoor contacten gelegd met de andere dorpsbewoners?
- Ben u effectief mee op pad gegaan om te gidsen ?
- Heeft u zelf personen aangedragen die volgens u geschikt waren om een reportage over te maken?
- Hoe vaak werd er gefilmd om deze stukken op te nemen?
- Waren er extra reacties van anderen doordat u het uithangbord was van uw dorp?

Bijlage 4: Uitgetypt interview

Interview respondenten 20 & 21

I = Interviewer

R20 = respondent 20

R21 = respondent 21

Korte kennismaking en inleiding tot het gesprek staan niet (volledig) op de geluidsopname. Pas gestart met opnemen nadat hiervoor toestemming werd verleend door xxxxx en xxxxx.

I...En nu ben ik hier om wat vragen te stellen hé.

R20: Toch niet achter geld vragen hé, want dat hebben we niet ze.

R21: Haha. (lacht).

I: (lacht). Neenee, dat ga ik niet vragen.

R21: Ge hebt da niet gezien da ze da van Roosdaal uitgegeven hebben?

I: Ik heb alle beelden bekeken, ja, ja.

R21: Hebt ge het bekeken dat wij daar.... ? Ja, en dat is nochtans niet waar ze.

I: Wat was niet waar?

R21: Ah ja, wij moesten da gewoon allemaal doen hé... Da was 's nachts op straat lopen voor te...

R20: Dat was geen nacht hè.

R21: Ah, neen.

I: Hoe? Wat was er niet waar, als ze hier zijn geweest?

R20: Wel, ja, zij hebben gewild dat we 's nachts gaan wandelen.

I: Hmm.

R20: Maar dat was...in de nam...

R21: Tegen 7 uur.

I: Dat ze hier zijn komen filmen?

R21: Ja, dat ze hier zijn komen filmen, ja. En wij moesten ons slaapdingen aandoen en alles.

R20: Ja, ik heb mijn, allez ja...mijn, mijn, dinge, allez ja, mijn peignoir aangedaan hé.

R21: (lacht).

I: Een beetje alsof eigenlijk?

R21: Een beetje alsof, ja.

I Maar gelijk het echt zou geweest zijn.

R21: Ja, ja, maar mij hadden gezegd...ze hadden dat hier ook komen ondervragen hè...

I: Hm.

R21: ... voor te zien wat we goed vonden en niet goed vonden. En wij zeiden dat we 's avonds eens buiten gingen als 'Booserken' dat zei, dat die satelliet ging overkomen hè.

I: Ah.

R21: En daarmee hebben ze dat komen opnemen, ja, dat we 's nachts buitengingen (lacht).

I Maar het is niet zo dat ge elke avond buiten gaat...?

R20: (lacht).

I: ...want zo hebben ze dat wel verteld hè?

R21: Bah, neen. Zo hebben ze dat verteld, ja.

R20: Zo hebben ze dat verteld, dat er nog gepensioneerden waren die overdag geen tijd hadden en dan 's nachts moesten gaan wandelen hè.

R21: (lacht).

I: Maar dat was niet waar dus?

R21: Bah, neen jonge.

I Maar ge hebt dat wel zelf zo verteld.

R21: Ah, ja, ja, wij hebben het zo verteld.

R20: (Instemmend op de achtergrond).

I: Omdat zij dat zo wilden?

R21: Awel, ja ze zeiden zo wat we moesten euh...

I: ...zeggen...

R21: ...zeggen, ja.

I: En weet ge hoe dat ze juist bij jullie terecht gekomen zijn?

R20: Neen, ik weet dat ook niet.

R21: Awel, gij waart hier toch aan het vegen op de berg hier.

R20: En die waren hier gepasseerd.

R21: En die waren hier gepasseerd en die zijn op hun stappen teruggekomen. En dat waren ook een koppel jonge...

R20: En die zegt tegen mij: "Mag ik enkele vragen stellen?"

En ik zeg: "Bwa, ja, naar wat zoekt ge?" Ik wist niet wie dat da was. "Wel", zegt hij, "van Man Bijt Hond". "Pas op hé", zeg ik, want...lacht "van Man Bijt Hond". Sebiet komen ze hier mijn kot leegmaken zie. Want...euh, ja, ik kost die mensen niet hé.

R21: (lacht).

R20: Het was één van Xxxxx en één van Xxxxx.

R21: Van xxxxx. Xxxxx was van xxxxx.

R20: Nee, nee, xxxxx was van xxxxx.

R21: Ja? En xxxxx van xxxxx?

R20: Ja, xxxxx van xxxxx. Ah.

I: Het waren er twee. Twee die dat gevraagd hebben?

R21: Ja, twee. Een xxxxx en een xxxxx, ja. Ja.

I: En zijn ze hier binnen geweest voor nog een paar vragen te stellen of zo?

R20: Natuurlijk...

R21: Dan zijn ze voortgegaan en dan zijn ze teruggekomen. Dan zijn ze komen bellen want gij waart juist binnengekomen voor het eten. 's Middags...

R20: Ah ja.

R21: ...als de bel ging

R20: En dan hebben ze gevraagd of ze kosten...allez voor een reportage te doen of zo. En dan zijn ze 's zondags...'s zondagsavonds terug gekomen.

I: En ze waren hier zaterdag langs geweest dan?

R21: Neen, dat was niet op een zaterdag. Dat was op een donderdag, of...

R20: Ja, dat was vroeger...

R21: ...of een vrijdag.

R20: Ja, dat was vroeger.

I: En hoe lang hebben ze hier dan gebabbeld met jullie?

R20: Goddomme man, wanneer?

I: De eerste keer.

R21: De eerste keer dat was niet zo lang hé?

R20: Nee. Een half uurtje.

R21: Een half uurtje ja. Maar, als ze komen opnemen hebben...ik was vervrozen van de kou.

I: Oei.

F (lacht).

I: Oei, ja dat was buiten.

R21: Ja, dat was buiten en dan moest ik mijn slaapdingen aandoen.

R20: Dan moesten we vertrekken en doen 'alsof'...

R21: Ja.

R20: ...het bed aftrekken. Doen alsof dat we uit ons bed kwamen...

R21: (lacht)...en wij zijn dan zo'n clownen hè. We doen dat dan altijd hé.

R20: Wij hebben dat zo'n beetje meegespeeld hè.

R21: Veel zouden er dat niet doen zè, maar ja...

R20: ...ze moesten ook hun reportage...

R21: ...ons kan dat niet veel schelen zè.

R20: ...ze moesten ook hun reportage hebben zeker hè

I: Hm. En hoe lang hebben ze gefilmd? Ongeveer?

R20: Ho, man, lang...lang.

R21: Ja.

I: Van 7 uur tot...

R21: Tot 9 en half, hè Xxxxx?

R20: Ja, ja... en ze hebben zo een stukske...

R21: ...tot 9 en half ja...

R20: ...maar altijd terug opnieuw hè...

R21: Ja, ja...en dan moesten ze...dan moesten we op straat gaan, maar dan kwam dan een auto gereden en dan moesten ze stilleggen...

R20: ...en dan moesten ze knippen, en wat 'is het allemaal...

R21: (lacht).

I: Ah, ja.

R21: En wij altijd maar terug komen, vervrozen van de kou zo. Lacht. Ah, ja, maar, ja dat werd al een beetje wit op het gras hè zo...

R20: Ja, 't was, 't was koud kom.

I: En wanneer hebt ge het dan verteld dat jullie soms 's nachts de wekker zetten?

R20: Awel, als ze dan, als ze...

R21: ...dan hè.

I: ...dus als ze hier dan geweest zijn met de camera?

R21: Ja, ja.

I: Dus ze wisten nog niet wat ze gingen filmen eigenlijk?

R21: ...bwah neen ze wisten zij dat ...we wisten wij dat niet...ah, neen, hetgeen dat ze zei...awel ja, we moesten iets vertellen hè...

R20: Staat uw dingen nu al op?

I: Ja, ja.

R20: (lacht) Ah, dat gaat allemaal direct?

I: Ja, ja

R21: (lacht) "Vertelt iets"...en we zeggen wij..... awel, ja...als ge 's nachts dan opstaat..."Dan komen wij hier wat zitten", zegt onze Xxxxx. Daar vanachter onder de veranda.

I: Ja dat heb ik gezien.

R21: Dan vertellen wij een beetje hé: "Wat gaan we morgen doen hé?"

R20: En ja, wij waren vlug uitgesproken en we hebben nog gezegd denk ik: "We zullen morgen moeten andijf binnenhalen", of "t gaat vriezen", of...

R21: Ja (lacht).

I: Inderdaad, ja.

R21: Maar we doen wij die toeren allemaal niet hé, 's nachts. (lacht) 's Nachts liggen wij in ons bed hè!

R20: Ik denk hè, dat ze...euh...er het minst interessante uitgenomen hebben.

I: Van jullie uit? Of?

R20: Ja, ja.

R21: Ja.

R20: Want achteraf...wij hebben meer verteld en ze hebben...ze waren in feite meer gekomen voor die, voor die satelliet. En ik had mijn verrekijker gepakt, en heel die bazaar, en gekeken, en allez, ik zie niets en allez zo'n beetje cinema gespeeld...

I: Hm.

R20: ...en daarvan is er niets geweest.

R21: Neen, daarvan hebben ze...

R20: Want ik weet 'De zevende dag'... 'k zat ik hier te lonken. Ik weet het niet...'De zevende dag' hebt ge dat gezien?

R21: 's Zondags.

R20: 's Zondags.

I: Zijt ge daar ook op geweest?

R21: Bah ja. Bah, ja.

I: Oei, oei, dat heb ik niet gezien.

R20: Maar, maar we wisten dat niet en die speaker ineens... hoe heet die?

R21: ...ik weet niet hoe die noemt...maar die vraagt dan: "En, wat heb je van de week zo van bijzonder gezien?", vraagt ze aan die reporter.

I: Ah.

R21: "Ah wat ik van de week gezien heb, daar zijn nog mensen dat in de dag geen tijd hebben voor tegen elkaar te spreken. Die moeten daarvoor 's nachts opstaan."

R20: ...en dan lieten ze de foto...

R21: ...maar dan hebben ze geen namen genoemd...maar ze lieten de foto zien. Ik zeg: "Lap, we zijn daar terug".

R20: (lacht).

I: En ge wist dat niet? Ze hadden u daarvoor niet opgebeld?

R21: (lacht) Bah, neen.

I: En vond ge dat dan tof? Of juist van: "Oei, dat komt nog een keer."

R20: Ah neen, maar ik was gepakt hè...lacht...in een keer op televisie terug...en daarmee hadden ze het allemaal weer gezien hé. De telefoon ging terug hè...(lacht)...

I: En is dat nog buiten in 'De zevende dag', nog in andere gazetten of nieuwsprogramma's...

R21: Nee, nee...in de gazet is dat niet gekomen...

R20: Nee, nee, dat denk ik niet.

I: Ze hebben daarvoor niet meer gebeld of zo?

R20: Maar in 'De zevende dag' is dat gekomen...

R21: ...in 'De zevende dag' ja...daar heeft die mens dat...

R20: ...die speaker dat daar altijd komt zo, ...wat hij in de week...gij kent hem...zo'n krollekop zo...ik weet dat niet...

I: ...wat hij speciaal gezien heeft of zo?

R21: ...ja, ja, zo speciaal opgevallen was...

R20: ...ja...zo een speciaal gevalleke of zo...(lacht).

R21: (lacht).

I: En ...euh...vond ge dat dan...erg...dat ze gezegd hebben...van...:"Ge moet dat zo zeggen": ... 'want wij hebben in de dag geen tijd', terwijl dat dat eigenlijk niet zo was?

R21: ...wij, wij vinden dat niet erg...Wij weten wie we zijn hè.

R20: ...(instemmend) wah, nee, wah, nee...

I: Ah, ja. En de mensen? Hoe hebben ze gereageerd?

R20: De ene goed, en de andere slecht hé..."Zijn jullie zot...zie,...'s nachts op straat lopen?" Ik zeg: "Nee, 'k zal gaan vertellen dat ik ga slapen in mijn bed. Daarmee zullen ze van ons huis wegblijven..."

R21: (lacht)...daarmee zullen de dieven niet komen", zegt hij. (lacht)...Maar wij zitten daarmee niet in.

I: En ge hebt ...slechte reactie...dan... ook dan gehad, zegt ge?

R20: Bwah...

R21: Ah, zo'n beetje wel hé: "Gijle zijt zeker een beetje zot? Dement? Hè...dement, dat ge 's nachts op straat loopt..."

R20: ....dement...ja...

I: Maar het was zo niet. Jullie hebben een slechte reactie gehad voor niets. Want het was zo niet.

R21: Bwah, ja, bwah...

I: Of ge trekt u dat niet aan?

R21: Wij trekken ons dat niet aan, zè jong. Och, God scheidt de dag, en wij gaan erdoor. (lacht). Wij trekken ons dat niet aan.

I: En had ge 'Man Bijt Hond' al gezien van op voorhand? Ge wist wat dat dat was?

R21: Ja, ja, dat hadden we al gezien. We kijken daar altijd naar, iedere dag.

R20: En ze hebben ons wel verwittigd hé, dat ze het gingen geven hè.

I: Ah ja.

R20: Ze hebben gezegd...want wat dag was 't hè?

R21: Ze hebben gezegd...want ze wisten nog niet dat hun bazen dat gingen goed vinden hé...voor dat uit te zenden hé.

I: Nee, nee, nee.

R21: En dan zeiden ze: "Als we het uitzenden, zullen we u verwittigen."

R20: "Zullen we u verwittigen."

I: Hm.

R21: En dan hebben ze in het begin van de week gebeld: "Ja, het gaat donderdag op TV komen hé. Dan gaan we het uitgeven."

I: Dus, ge hebt hun in totaal... eens gezien, dan zijn ze hier komen vragen stellen, zijn ze na 'n paar dagen teruggeweest voor te komen filmen...

R21: Ja.

I: En dan hebben ze nog een paar keer gebeld.

R21: Gebeld, ja.

R20: Ja, ja, ja.

R21: Gebeld.

I: En hoe lang zat daar tussen? Tussen dat ze gefilmd hebben en tussen dat het uitgezonden geweest is?

R21: Niet zo lang hé? Veertien dagen?

R20: Veertien dagen, drie weken denk ik?

R21: Ja, niet langer.

I: Hm.

R21: Niet langer, ja dat ging nog.

I: Wanneer zijn ze komen filmen? In welke maand? Weet ge dat nog?

R21: Oh, dat weet ik niet meer jongske.

I: Was dat rond oktober, november?

R20: Nee, nee, was dat niet...

R21: Ja, dat was voor Nieuwjaar. Ja, ja, Xxxxx.

R20: Ja. Ja?

R21: Pas op hé, een maand is niks zè.

R20: Was dat nog voor Nieuwjaar?

R21: (lacht) Ah, ja dat is waar hé.

I: Het was nog in 2010 uitgezonden, dus het zal voor Nieuwjaar geweest zijn?

R21: Ah, ja. Ah, ja.

R20: 't Is dan oktober, ...ja.

R21: Zou dat in november niet geweest hebben dat ze komen...

R20: November...ja...

R21: Ik weet het niet meer. Ik weet het niet meer.

R20: Oktober, november hè, ja.

R21: Ja.

I: En hoe hebben zij verteld wat 'Het Dorp' was? Of wat de bedoeling was?

R20: Van 'Het Dorp' hebben ze niks gezegd.

R21: Zij hebben niks gezegd, neen.

I: Zij hebben niks gezegd.

R21: Neen want wij hadden hun nog gezegd omdat ze nog vroegen: "Weet ge niemand niet?" Wij hadden een 100-jarige doorgegeven hé?

R20: Ja.

R21: Ja, daar hebben ze niks van...daar hebben ze niet geweest...

I: Wel een 95-jarige. Die hebben ze laten tonen.

R21: Maar het was een 100...ja, een 100-jarige...en...euh...maar, misschien wou die mens dan niet? Ze hebben er misschien geweest, maar dat kan zijn dat die dat niet wou hè.

I: Ja, dat kan.

R20: Ja, ja, ja.

R21: Ja, ja, neen, nee. Dat hebben ze niet uitgegeven, allez.

I: En kenden jullie zelf nog mensen die op TV zijn geweest voor Roosdaal, die week?

R21: Awel, ene maar hé. Xxxxx. Xxxxx hè.

I: Ah, Xxxxx, die kent ge ook.

R21: Ja, Xxxxx die kennen wij ook hè. Maar die andere mensen die kennen wij ook niet. Want dat was denk ik van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek.

I: Ja, ook...Pamel.

R20: En, en,...

R21: Van Pamel, ...Pamel.

R20: ...en van Roosdaal ook hè.

R21: Maar juist Xxxxx hier, die kennen we omdat die ook van de parochie is hè.

R20: Allez, dat was toch...Hebt ge dat gezien van Xxxxx? Maar dat was toch...

I: Ja.

R20: ...dat was 'n difficile hè?

I: Xxxxx?

R20: Ja, ja, ja.

I: Ja...

R20: Die zoekt een vrouw...en die is 70...en dan komt die ene van 50...en allez, zegt hij: "Te jong".

I: "Te jong", zegt hij.

R21: (lacht).

I: Ik heb het gezien.

R20: Dat is een difficiel manneke hè?

I: Tja, hm...

R20: Dat hij ze dan naar hier doorstuurt hé.

R21: (lacht).

I: Ge moet oppassen hé!

R21: Ja, dat is iets hé. Ooh, ik ken hem hoor.

I: Ja.

R21: Xxxxx zegt: "De jonge...die komen voor uw geld", zegt hij.

R20: Ja, ja...

I: En hebt ge met Xxxxx daarover gesproken?

R20: Bwah, nee.

R21: Nee, nee.

I: Zo goed kent ge hem niet?

R20: Maar ik heb hun allemaal gezegd dat we daarvoor 4000 frank gehad hebben hé. Elk 2000 frank. Hè, ja voor een beetje te denken...ah, ja dat ze niet peinzen...allez, zegt hij: "Ik heb niets gehad."

R21: "Ja, wij hebben elk 15 euro gehad zè", zegt hij.

R20: Ik zeg: "Allez jong, en gij doet dat voor niets? Gij zijt 'n slimme gij!"

R21: (lacht).

I: En hij was ermee weg?

R20: Ja, ik denk het wel.

R21: (lacht).

I: En jullie waren meteen overtuigd om daaraan mee te doen? Of...euh, heb je zo'n beetje nog...

R21: Neen.

I: ...de boot nog afgehouden?

R21: Nee, hé Xxxxx?

R20: Ik had gedacht dat ze niet gingen afkomen.

R21: Hij had het gedacht dat ze het niet gingen uit...

R20: ...ja gedacht dat ze ons hier wat kwamen ondervragen, maar dat ze het niet gingen uitzenden.

R21: Mwah, ja.

R20: En ineens, zondagavond, we zaten hier wat tv ...en ineens...(doet de bel na). En ze waren hier met heel...

R21: Met 't heel spel.

R20: ...met de camera...

I: Met dezelfde twee terug? Met Xxxxx en Xxxxx?

R20: Ja, ja, met dezelfde twee ja.

R21: Altijd Xxxxx en Xxxxx. Ja.

R20: Xxxxx was van Xxxxx ja.

I: En dan stonden ze hier?

R21: Stonden ze hier ja. (lacht).

R20: En dan hebben ze hier tamelijk lang..

R21: Wel van 7 uur tot 9 en half... hebben ze opgenomen.

I: En hoe ging dat juist? Want als het donker was...hebben ze dan speciale lichten?

R20: Ja, ja...speciaal licht op hun camera hèl.

R21: Héla, jongen, 't was allemaal in orde! (lacht)

R20: Ja, ja.

R21: Xxxxx, hoe dikwijls hebben wij niet terug moeten buitenkomen?

R20: Oei, oei.

R21: En terug in die kamer. "Alles, ge hebt het niet goed gedaan." "Allez, we gaan het eens herdoen".

R20: Allez, het licht uit.

R21: Ah.

R20: "En trekt uw bed af". Precies alsof ge uit uw bed kwam. Allez kom...dat was opgemaakt hé, en ge moest dan...goh...

R21: (lacht).

I: En was het dan te lang dat dat duurde voor jullie, of?

R21: Voor mij begon het toch wat lang te ...

R20: Ja, ja het begon wat te lang te duren...want ik zeg...als ze nu nog ene keer...dan vliegen ze hier de berg af...(lacht).

R21: (lacht).

I: En had ge dat dan gezegd tegen hun, dat ze moesten...

R20: Maar neen, ik heb niets gezegd...(lacht).

R21: Nee, nee...nee.

R20: Nee.

R21: Maar ik kreeg kou...ah ja, als ge van 7 uur...buiten...altijd goed buiten lopen. Dat was toch...tot 9 uur, en dan hebben ze hier nog een half uurtje gezeten.

R20: Ja, ze hebben nog een theetje gedronken.

R21: Ja, ja.

R20: Dat ze iets warm hadden, want ze hadden ook kou.

R21: Ja, ze hadden ook kou.

I: Ze hadden ook kou...En wat was jullie motivatie zo, om daar aan mee te doen?

R20: Pf...geen hè...we hadden geen motivatie...

R21: Bwah, neen.

I: Dat was gewoon.

R21: Voor hun een plezier te doen.

R20: Ja, hadden zij mij niet aangesproken, of niet gekomen...ik had het hun niet gevraagd zè.

I: 't Was niet om eens op TV te komen?

R21: Oh, neen, neen jongen.

I: En hebt ge dan soms stilgestaan als ze aan het filmen waren van: 'oei gaan ze dat wel goed in beeld laten tonen of'?...

R20: Awel ,ja, dat heb ik wel...gaan ze dat wel goed uitzenden of...is dat wel gelukt of wat is het?

I: Of niet dat ze dachten: "Oei, we gaan belachelijk overkomen of zo"?

R20: Nee.

I: Daar hebt ge nooit bij stilgestaan?

R20: Nee, nee, nee.

R21: Bwah, nee.

I: Nee, nee, nee.

R21: Komen wij belachelijk over?

R20: (lacht).

R21: Ik trek me dat niet aan zè.

I: Welneen, ja.

R21: 't Is dat hé.

I: Maar ge hebt die sturing nooit...euh...dat ze u woorden in de mond wilden leggen?

R20: Nee, nee.

R21: Bwah, nee...wij doen mee wat ze ons doen doen jongen.

R20: (lacht).

R21: Wij trekken ons dat niet aan.

I: Ja.

R21: Ik zeg het, iedereen...ge kent uzelf hé...ge weet wie ge zijt...en wat 'n ander denkt...

I: Ja, ja. En kon je genoeg vragen stellen? Of uw eigen mening kwijt?

R21: Wij...zij hebben vragen gesteld. Wij moesten geen vragen stellen.

R20: Zij vroegen altijd...

R21: Ja, ja, ja...en ge moet dit doen...en ge moet iets vertellen wat ge zo doet...en...dan deden wij dat hé.

R20: Ja, zie, de satelliet...hoe heet hij nu allez? Booserke heeft gezegd dat hij om 3 uur en...

R21: En wij deden dat. Als hij...maar ja dat was altijd 's avonds hè, dat was niet 's nachts, dat was 's avonds altijd hè.

R20: En ja...'s avonds, de satelliet...

R21: Ze komt om 10 uur...om de zoveel... en dan gingen wij...en ge zag dat heel goed...hebben jullie niet gekeken?

I: Neen, neen, neen.

R21: Neen? Wel ge kon daar altijd 'ns gaan naar kijken. Ja.

R20: Ja en hij zegt: "t Is van het westen naar 't oosten, en..."

R21: Ja en ge kon dat goed zien.

R20: ...om 8u25... allez de juist uur...en daartussen...en dat was wel juist zè.

R21: Ja, ja.

I: En ge waart dat ook aan het nadoen? Gelijk er één zou zijn?

R21: Ja maar dat hebben ze niet uitgegeven.

R20: Dat hebben ze niet uitgegeven.

I: Dus ge dacht dat het daarover ging gaan?

R21: Awel ja, dat het daarover ging gaan. Maar daarover hebben ze niks gezegd.

R20: Maar ze hebben van de wandeling hè...dus ze hebben gezegd: "Die mensen gaan wandelen voor tegeneen...omdat ze in de dag geen tijd hebben om tegeneen...(lacht)..."

R21: (lacht).

I: En waart ge daarvan verschoten, dat dat eruit kwam?

R20: Ah ja natuurlijk dat ik daarvan verschoten was...

R21: Ah ja...(lacht)...ah ja natuurlijk dat ge daarvan...ik zeg: "Ah, ze geven zij niets uit waarvan wij naar die satelliet gaan letten.

I: En had ge nog een telefoonnummer van hun gekregen waarnaar je kon bellen?

R21: Ja hé, ja hé.

I: Ge hebt niet gebeld en gezegd: "Oei, ge hebt dat, daarvan niet gegeven?"

R21: Neen, nee.

I: Had ge er klachten over?...Een beetje missch...

R21: Een beetje ja. Wij hadden dat wel een beetje anders gewild, maar ja.

I: Hm.

R21: We zijn nogal gewillig hè. (lacht). Wat zegt ge Xxxxx?

R21: (lacht)...en hij zegt dan tegen iedereen: "Ja, ja, er zijn er al die ons zijn komen aanspreken voor in een film mee te doen. Die Jan Verheyen heeft ons al gecontacteerd om in een film mee te doen."

I: Ah, ja.

R20: ...ik zeg tegen de mensen...'t zal tegen februari...ik moet mijn haar laten...en een baard laten wassen (groeien)...ik zeg: "We moeten naar Holland gaan voor figurant te spelen in een film."

I: (lacht). Ge maakt al graag 'ns een mopje precies.

R21 en R20: (lachten).

R20: ...awel ik denk, dat heeft hier lang gelegen...

R21: Dat adres,...

R20: Ja...

R21: Bah neen, ik heb dat niet weggesmeten. Dat kaartje zal daar wel ergens zijn, maar ja, ik weet dat nu zo direct niet liggen ze.

I: En wat vond ge van de andere beelden van Roosdaal? Vond ge dat goed, of tof?

R21: Awel jong, ik vind dat da al het gemeenste was wat dat ze al uitgegeven hebben van 'Man Bijt Hond'. Dat vind ik.

R20: Ja.

I: Het gemeenste? In welk opzicht?

R21: De gemeente...ja allez, ik weet het niet. Van andere gemeenten geven ze zo precies iets beter uit of zo.

I: Ja?

R21: Ik vind dat toch.

I: En wat vond ge er dan juist minder goed aan?

R21: Ah, lijk dat koppel dat daar ook juist buiten kwam, ...dat ging wandelen...

I: Hm.

R21: Dat is toch ook precies zo niks voor...euh...

I: Niets speciaals bedoelt u?

R21: Ja, niets speciaals bedoel ik...soms geven ze zo...lijk die...

R20: En Xxxxx die een vrouw zoekt!

R21: Ja, lijk die...

R20: Zo zijn er ook hé, zo zijn er veel hé, dat zijn geen dorpsfiguren hè...(lacht).

R21: Ja, ik vind dat toch...gelijk...want daarachter hebben ze er nog gegeven...

R20: En daarbij nog, ze geven nog altijd...Ik weet niet of ge het bekijk of zo?

I: Ja, ja, ik zie het wel.

R21: Als ze zo van een oude boer of zo...

R20: Of zo'n boer, of zo'n oude stal of zo...

R21: Ik vind dat interessanter.

R20: ...voor de koeien in te zetten...

I: Ja, ja, dat heb ik gezien.

R21: Ik vind dat interessanter. Ik vind van Roosdaal dat ze niet veel...en dat scheef huis daar...

I: Ja.

R21: Hè, dat hebben ze ook laten zien ja.

R20: Een scheef huis...

R21: Een scheef huis jah...

R20: Dat is ook belache...allez, dat zou ik toch ook niet laten doen hebben zè.

I: Laten filmen hebben, of...?

R20: Ja, ik zou dat niet laten filmen hebben, dat scheef huis. Ah, ja, 't is nu gans in de media en de hele bazaar. En als ge dat wilt verkopen...ah, ja dat scheef huis...

R21: Ah ja.

I: Misschien hadden ze het ook gedaan, zoals jullie, om een 'plezierke' te doen?

R20: Ja, maar dat is een plezierke in het nadeel van hen hèn.

I: Ja, dat is juist.

R21: Maar kom, dat is nu niet in ons nadeel hèn.

R20: Ja dat is in het nadeel van hun huis hèn.

R21: Ons moeten ze niet meer meedoen hé (lacht).

I: Neen, maar ge hebt wel ook iets moeten zeggen dat niet... was, eigenlijk.

R21 en R20: Ja, ja, awel ja maar ja...

R20: Ja, maar dat wordt veel gedaan denk ik zè.

I: Ja dat kan wel, ja...

R20: Er wordt veel gelogen hé...

I: ...maar als ge er geen probleem mee hebt...uiteindelijk, ja...

R20: Van als ze niet meer moeten te biechten gaan hé...(lacht)

R21: (lacht)...Ah, dingen zei dat...xxxxx...dat dat de xxxxx waren van haar... xxxxx...xxxxx hé, die we daar gezien hebben in de Brabantse Alpen of Ardennen, wat was...?

R20: Ja.

R21: Die zei dat da hun xxxxx waren van hun xxxxx, van hun xxxxx...dat scheef huis.

R20: Ja?

R21: Ja

R20: Ja, ik weet niet...

I: Ja nu weet iedereen natuurlijk dat da huis scheef staat.

R20: Dat er fouten aan dat huis zijn.

R21: Ah, 't is dat hèn.

R20: Dat vind ik belachelijk hèn...

I: Joa, hmm.

R20: Allez, belachelijk...dat ze, dat ze...die mensen...allez, ik ken die mensen niet maar dat had ik niet gedaan hèn.

I: Nee.

R20: Ahja, ge moet een huis verkopen, maar ge zijt gekloot hé...maar het trekt op niks hèn...hier zie...er zijn mankementen aan...ah ja, ...dat had ik niet...dat vind ik toch allez.

I: Hm. En van jullie...had ge die montage graag willen zien vooraf? Voordat het op TV kwam? Want dan had ge het al geweten dat het eigenlijk niet over de satelliet ging.

R21: Ja, dat zou toch beter geweest hebben, vind ik. Ja.

I: Ja?

R21: Ja, ik vind dat toch.

R20: Of dat ze dat zouden gezegd hebben, ja.

R21: Ja, ja.

I: En had ge daaraan gedacht van dat te vragen, of...?

R20: Bah, neen, jongen.

R21: Bah, neen, jongen. En zouden ze ons dat komen laten hebben?

R20: Ach neen, ik denk dat niet.

R21: Ik denk dat niet hé?

I: Dat weet ik niet natuurlijk.

R20: Zij zullen zich daarmee niet bezig gehouden hebben...

R21: Nee, nee, ik denk dat niet...

I: Hm. Maar ge had dat wel liever gehad?

R20: We hadden dat wel liever gehad. Dan kon ge zeggen: "Zeg hela, wat gaat..."

I: Dan kon ge nog wat aanpassingen of bemerkings geven.

R20: Ja, maar misschien staan zij ook onder...ze moeten dat ook binnengeven aan de directie of zo. En dat mag, en dat mag niet...en ge moogt dat niet doen...

I: Hm.

R20: Want ik zit daar met een duivenkot. Ik zeg: "Zet dat er 'ns op, dat duivenkot. Dat ze dat een beetje promoten, want die gaan stilletjes aan..." "Ja, straks, straks." Maar ze hebben het, ze hebben het niet gedaan. Maar er zijn al dikwijls duivenkoten ingekomen hé, in Man...

I: Ze moeten natuurlijk altijd iets anders nemen hé...

R21: Ah ja. 't Is dat hé.

R20: Ze moeten...

I: Ze doen wat zij willen uiteindelijk.

R21: Ah, ja, ah, ja.

R20: En ze zullen moeten...en dat zal moeten voorgelegd worden aan, aan...de bazen hè.

R21: Ah ja, want dat zeiden ze hè: "We moeten dat eerst laten zien dat het goedgekeurd is. En als het goedgekeurd is dan verwittigen we u wanneer dat we het gaan uitgeven."

I: Hm. Maar ze hadden... waren er afspraken gemaakt rond wat ze gingen tonen of hoe ze...

R21: Nee, nee.

R20: Nee, nee, ze hebben...ja...wat hebben ze uitgeknipt..

R21: Nee, nee...nikske van afspraken gemaakt.

R20: Nee, ze hebben juist gezegd: "Het gaat uitgezonden worden." En dan is dat gekomen hè, ja.

I: En hoe waren de reacties zoal? Was dat het meest van familie of van vrienden?

R20: Ah ja, die avond...ah ja...

R21: Och jonge...ons telefoons hebben niet stil gestaan...

R20: De gsm's, de vaste telefoon...

R21: (lacht) ...de gsm (lacht)...

R20: ...ja, ja (lacht)...en we hebben opgepakt...(lacht)...

R21: ...ooh

R20: ...ja, dat was ...wreed...

R21: ...en we hebben het opgepakt zè!

R20: We hebben... ik had vrienden...allez...van Appelterre...waar ik soldaat mee geweest ben, maar die hadden verleden jaar...of over twee jaar misschien al...

R21: Over twee jaar ja, heeft xxxxx op televisie...ook met 'Man Bijt Hond'.

R20: Ook met 'Man Bijt Hond'. Ik zeg: "Awel gij zijt een vedette." Ik had met haar nog gelachen en si en ça...boef...we worden opgebeld...yep die telefoon: "Zeg, ge waart zeker jaloers?" (lacht).

R21: (lacht).

I: En van hier in 't straat en zo? Veel mensen jullie herkend?

R20: Ja, ja.

R21: Ja, ja.

R20: Ah ja, want hier was er ene aan het opnemen en mijn gebuur is gekomen en hij is moeten aangaan.

R21: Hij is moeten moeten weggaan.

R20: Ja, ja. Hij ging ons afleiden.

R21: Hij ging ons afleiden ja...Die had dat gezien dat da hier altijd licht was hè.

I: Ja, ja.

R21: Dat was een phare hè. En die was...die woont twee huizen verder hè, en die was op straat eens gekomen en...

R20: ...die had dat gezien hè.

R21: Die had dat gezien en die was op zijn gemakske langs hier gekomen...

R20: En hij zag ons hier in onze peignoir lopen...en ze hebben hem gezegd: "Meneer wilt ge doorgaan of weggaan. Ge leidt hen af." Ah, ja, ge bezag gij die jong hé.

R21: (lacht).

I: En hoe lang zijn die reacties blijven duren?

R20: Pf...

I: Is dit nu nog zo?

R21: Ja, ja.

R20: Ja, ja, ze zeggen nog altijd: "Zie, de vedetten zijn daar."

R21: (lacht) Nog jong, of zowel als we in de dag...

R20: Awel...

R21: ...op straat..."Awel, ge hebt uw slaapkleed niet aan?" (lacht).

R20: Awel, het heeft hier geweest...wanneer...de zaterdag...van die dingen...wat was het...van de KWB?

R21: Ja.

R20: Wij zijn niet geweest...mijn gebuur, die is geweest..."Ge zijt er terug doorgekomen hé!" De televisievedette.

I: Ja, bon. En waart ge daar overdonderd door of...niet door die reacties?

R20: Bwah, neen.

R21: Bwah, neen, jong.

R20: Overdonderd, awel ja, dat er...ik zeg: "Het zal niemand niet gezien hebben of zo." Maar 't had alleman gezien hè (lacht).

R21: Awel ja.

R20: Ja 't ging niemand niet gezien hebben...awel, een werkmakker van mij...

I: Hm.

R20: ...euh...van, van waar is hij hè?...van, van xxxxx...neen, van xxxxx...

R21: Van xxxxx ja.

R20: Van xxxxx ja. "Awel", zegt hij, "dat zijt gij daar zeker op televisie?"

I: Hij had het ook gezien?

R20: Ja, ja.

I: Er kijken meer mensen naar dan ge denkt hé?

R21: Ja, ik denk dat er veel kijken naar 'Man Bijt Hond'. Ja, ik zie het ook graag zè.

R20: Soms hè...'t is van tijd...wel ja, lijkt dat van Roosdaal, dat was niet té...

R21: Neen, dat vond ik niet té...

R20: Neen, dat was niet te fameus, vond ik, vond ik toch ja.

I: En had ge ooit op voorhand al gedacht, dat bij die andere mensen ook, dat ze dat misschien anders maken dan dat het is,...gelijk dat bij jullie gebeurd is?

R20: Wel, ik geloofde nog wel niet, dat da zal geweest hebben...want gelijk die met zijn scheef huis?

I: Hm.

R20: Daar, daar kunt ge weinig aan veranderen hè. 't Is scheef of 't is scheef hè. (lacht).

I: Hm.

R20: En die dat daar stonden te dansen?

R21: Ah, ja.

I: Xxxxx en Xxxxx.

R21: Xxxxx, ja, ja.

R20: Die stonden daar te dansen...ik...als ge die daar achter zou vragen...ik ken die niet...dat zal we zo zijn denk ik zè.

I: Ja, in 't echt ook.

R21: Ja, ja.

R20: En Xxxxx...achter een vrouw...dat is ook juist.

R21: (lacht).

R20: Maar dat hij daar met die computer zat te toekelen, dat wist ik niet, maar dat hij op zoek is achter een vrouw, dat is juist.

I: Maar da's wel...maar ja, ge denkt niet...bij de anderen is het zoals het is, maar bij jullie hebben ze dat een beetje vervormd.

R20: Bij ons...ah ja...bij

R21: Wij moesten zeggen hè wat ze ...

R20: Bij het vertrek...was 't al...'t was nacht...en 't was al geen nacht.

I: Ja, ja. Maar misschien gebeurt dat bij de anderen ook hé, dat weet ge niet.

R21: Ja, dat was meer in de dag hè, dat ze dat komen opnemen hè.

R20: Dat hebben ze gedaan...tja...daarvoor moet ge dat 's nachts niet doen hé?

I: Neen, dat is juist ja.

R21: (lacht) Maar ik peins toch dat die ook een beetje getikt zijn, die twee.

I: En over het algemeen zijt ge tevreden dat ge daaraan hebt meegedaan, of...?

R20: Bwoh, tevreden...ge gaat toch geen dikke nek krijgen zeker met dat ge op tv geweest zijt?

I: Neen, maar ge zit niet met nog...negatieve...

R20: Ik kan slapen, ik kan slapen (lacht).

R21: (lacht).

I: Ok , dat is goed.

R21: Dat is goed hé! Nee, nee...bwoh, nee. Ik zeg het: "We trekken wij ons daar weinig van aan."

R20: Of zeggen ne keer: "Ik ben op tv geweest of zo dat pf...(knikt ontkennend)

I: Nee, nee. Of zijn er dingen die ik niet gevraagd heb, of niet aan gedacht dat ge zegt: "Dat was toch wel eigenaardig daarbij...of dat wil ik nog vertellen?"

R20: Ik weet niet.

R21: Nee...hè, ja.

R20: Nee, ...ik weet toch niets, nee.

I: Hoe was het eerste contact met die reporters? Was dat direct goed?

R20: Awel die eerste reporters die hebben aan mij gevraagd: "Of ze een paar vragen mochten stellen."

R21: Ja.

R20: En...ik zeg: "Pas op." Ik zeg: "wie zijn jullie?" Ik zeg, ...want het was hier juist met wat ingebroken en zo...

R21: Ah, ja.

R20: Ik zeg: "Wie zijn jullie hè?" Ik zeg: "Ge gaat mijn kot hier toch niet komen leeghalen?"

R21: (lacht).

R20: En dan hebben ze hun kaart laten zien.

I: Ah ja.

R20: Ze hebben het laten zien dan hé, dat ze van 'Man'...allez van 'Woestijnvis'...

R21: Van 'Woestijnvis'...

R20: ...van 'Man Bijt Hond'. Ik zeg: "Allez, vooruit."...En ik was daar...ik heb gebeld...ik zegen tegen Xxxxx: "Zie, de mannen van 'Bijt', van 'Man Bijt Hond'". En ze zijn zij binnengekomen, en een paar vragen gesteld en euh...

R21: Dat heeft niet lang geduurd hé?

R20: Nee en dan zijn die aangegaan...

R21: Ja

I: Maar toen wisten ze dat nog niet van dat ge op ging staan...

R21: Neen, we wisten nog niet dat die gingen weerkomen.

I: Ah neen.

R21: Bah, neen.

I: En wisten zij toen al dat ge 's nachts opstond soms? Ook niet? Of wel?

R20: Toettoet, we hebben dat wel gezegd...

R21: We hebben dat wel gezegd dat we 's avonds buiten gingen voor naar de satelliet te zien, ja. Dat hebben we gezegd hé.

I: En hoeveel keer doet ge dat? Dat is iedere week, of zelfs niet?

R20: Nu is het lang geleden.

R21: Ze komt zij niet meer over zeker?

R20: Hij zegt er niets meer van. Hij zegt er niets meer van.

R21: Nee

R20: Hij zegt er niets meer van. Als hij 'ns iets zegt of zo...maar ge moet toch niet denken zeker...awel ja dat hebben wij gezegd hé: "We zetten onze wekker voor, voor....(lacht).

R21: (lacht).

R20: ...lacht...we zetten wij onze wekker voor de satelliet...maar ik weet niet of dat die 's nachts komt. Maar als die voor 10 uur niet komt, dan zullen wij die niet zien zè.

R21: (lacht).

I: Ah neen, 't is niet dat ge om 1 uur bijvoorbeeld opstaat?

R21: Oei, nee, nee, nee, nee. Zeker niet jongen. Zeker niet.

I: Allez.

R21: Nee, wij staan daarvoor niet op jongen. Maar ja.

R20: Hebben wij u een beetje kunnen helpen nu?

I: Ge hebt mij zeker kunnen helpen. Dank u wel.

R21: Wij hebben wat cinema gespeeld hé (lacht)...

I: Ja.

R21: ...ge moet acteur zijn hé...(lacht).

I: 't Is dat hè, eigenlijk...

R21: Ge kunt van leven niet weten tot wat het leidt.

R20: Ik heb dan tegen mijn broers gezegd: "Zeg ja jong nu moet ik mijn haar laten wassen, en een baard laten staan en een moustache, en in februari gaan ze terug komen. Die Jan Verheyen gaat komen en we gaan moeten...figurant spelen..."

I: (lacht) Ge zou het graag doen misschien?

R21: (lacht).

R20: Nee...

R21: Nee, jongen (lacht).

R20: Is er iets mee te verdienen? Ik weet het niet zè.

R21: (lacht) Bah, neen jongen, maar ja.

I: Voilà zie, dat staat ook 'stop'.

R21: Een beetje dingskes vertellen hé.

I: En als ik nu...uw naam...mag ik dat gebruiken als ik dat aan het schrijven ben? Of wilt ge dat dat anoniem verwerkt wordt?...

R20: Bwah, als we u daarmee een plezier kunnen doen, moogt gij die naam gebruiken.

R21: Bwah ja.

I: Dat is Xxxxx Xxxxx, of Xxxxx?

R21: Ik heet Xxxxx.

I: En Xxxxx Xxxxx.

R21: Bah, ja jongen.

